

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

**KATEDRA POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH A
ARCHIVNÍHO STUDIA**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Jan Uhlíř

Chotěšovské nekrologium. Rozbor a edice pramene.

Obituary of the monastery of Chotěšov. Analysis and edition.

Na tomto místě bych chtěl poděkovat především vedoucí mé diplomové práce, prof. PhDr. Haně Pátkové, Ph.D., zejména za její čas, ochotu, cenné rady a podnětné připomínky, které mi pomohly při zpracování této práce. Další dík patří pracovníkům NK ČR, zejména pak paní PhDr. Renatě Modrákové za její rady a pomoc při studiu rukopisu.

A nakonec bych rád poděkoval své rodině, která mě maximálně podporovala. A taktéž svým blízkým přátelům: Alici Kubíčkové, Kristýně Mlčochové, Jarce Veselé a Lucce Vrlové za jejich psychickou podporu.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 30. 4. 2024

.....

Jméno a příjmení

Abstrakt (česky)

Cílem této diplomové práce je vytvořit moderní kritickou edici nekrologia, které se týká premonstrátského kláštera v Chotěšově. Zachycuje období od konce 15. století (od roku 1489) až k nejmladšímu datovanému přípisu z roku 1640. Úvod zasahuje komplexně do historie řádu premonstrátů a jejich postupného usazování se v českých zemích. Poté byl proveden výzkum v oblasti nekrologií jak v zahraničí, tak i u nás. Vlastní edici předchází detailní rozbor nekrologia z hlediska kodikologického a paleografického. Rovněž je také provedeno zhodnocení rukopisu z hlediska jeho obsahu v komparaci s určitými fakty z historie kláštera v Chotěšově.

Klíčová slova:

Chotěšov, edice, řád premonstrátů, ženský klášter, Hroznata, pozdní středověk

Abstract (in English)

The aim of this diploma thesis is to create a modern critical edition of a manuscript related to the Premonstratensian monastery in Chotěšov. It covers the period from the end of the 15th century (from 1489) to the youngest entry dated in 1640. The introduction comprehensively describes the history of the Premonstratensian order and its gradual establishment in the Czech lands. Subsequently, a research in the area of necrologies was conducted, both abroad and in the Czech Republic. The edition itself is preceded by a detailed analysis of the necrology from a codicological and paleographic point of view. Furthermore, the evaluation of the manuscript content from the point of view of its connection with certain facts from the history of the Chotěšov Monastery is also performed.

Key words:

Chotěšov, edition, Premonstratensians, monastery of nuns, Hroznata, late middle ages

Obsah

1. Úvod.....	7
1.1. Postup práce.....	7
2. Prameny a literatura	9
2.1. Prameny	9
2.2. Literatura	10
3. Candidus et Canonicus Ordo Praemonstratensis	16
3.1. Vznik řádu a jeho zakladatel sv. Norbert	16
3.2. Premonstráti v českých zemích	17
4. Historie kláštera premonstrátek v Chotěšově	19
4.1. Fundace kláštera Teplá a osobnost jeho zakladatele	19
4.2. Ctihodná Vojslava	22
4.3. Chotěšovský klášter	24
4.4. Klášterní knihovna.....	28
5. Kalendárium, martyrologium a nekrologium	30
5.1. Všeobecná charakteristika	30
5.2. Výzkum nekrologií v zahraničí	33
5.3. Výzkum nekrologií na našem území	37
5.4. Martyrologium cum necrologio monasterii Chotiessoviensis	42
6. Kodikologický rozbor	45
6.1. Vnější popis	45
6.2. Vnitřní popis	47
7. Paleografický rozbor	50
7.1. Písař A	50
7.2. Písař B.....	57
7.3. Písař C.....	57
7.4. Písař D	58
7.5. Písař E.....	59
7.6. Písař F	59
7.7. Písař G	60
7.8. Písař H	61
7.9. Písař CH.....	62
7.10. Písař I	62
7.11. Ostatní písaři	63
8. Obsahová stránka rukopisu XIII. G 20	65

9.	Edice	77
9.1.	Ediční zásady	77
9.2.	Použité značky	78
9.3.	Vlastní edice	79
10.	Závěr.....	120
11.	Seznam použité literatury a pramenů	122
11.1.	Nevydané prameny	122
11.2.	Vydané prameny	123
11.3.	Literatura.....	123
12.	Příloha 1	129

1. Úvod

Cílem práce bylo vytvořit moderní kritickou edici klášterního nekrologia konventu premonstrátek v Chotěšově z období pozdního středověku a počátku raného novověku, konkrétně od roku 1489 přibližně do roku 1640/50. Jedná se o rukopis, který je uložený ve fondu Národní knihovny ČR. Vlastní edici nekrologia předchází stručný přehled historie premonstrátů od jejich vzniku až po jejich příchod do českých zemí. Pro historický kontext navazuje další kapitola pojednávající o historii kláštera a o osobnostech jeho zakladatelů, respektive zakladatele blahosloveného Hroznaty, jenž chotěšovský klášter odkázal své starší sestře Vojslavě. Poté následuje kapitola, která se věnuje všeobecné charakteristice tohoto typu pramene a rovněž shrnuje dosavadní bádání, jak v zahraničí, tak i tuzemský výzkum. V další kapitole je proveden podrobný kodikologický a zejména pak paleografický rozbor chotěšovského nekrologia. Následuje kapitola, která blíže seznamuje čtenáře se samotným obsahem rukopisu a obsahuje také stručné shrnutí jeho obsahu a významu pro dějiny kláštera. Práce je zakončena vlastní edicí kodexu.

1.1. Postup práce

Jak bylo zmíněno v úvodu, práce je rozdělena do několika kapitol. Zde se budu věnovat praktické části a způsobu jejího zpracování. Snahou autora bylo v první fázi správně přečíst a přepsat veškeré nekrologické údaje uvedené v rukopisu i s poznámkami a vrocením. Ty byly následně přiřazeny k jednotlivým dnům daného měsíce a zařazeny k patřičnému folio rukopisu.¹ Dataci bylo zapotřebí převést pro lepší orientaci na dnešní způsob datování. Řádkování jednotlivých záznamů bylo ponecháno původní, tedy dle originálu. Vlastní jména byla zachována ve svém původním znění, aby nedošlo k narušení autenticity textu. Došlo pouze

¹ Na základě foliace uvedené na portálu:

https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XIII_G_20___2P9X04A-cs [cit. 15. 4. 2024].

ke změně velikosti písma – tam, kde bylo minuskulní písmeno a jednalo o vlastní jméno či příjmení, popř. přídomek, bylo převedeno na majuskulu. Rovněž byla také doplněna interpunkce v textu. Zkrácená vnočení po stranách textu jsou v poznámkovém aparátu doplněna.

Nejprve byl rukopis kodikologicky popsán, poté přišel na řadu popis paleografický. U něj bylo zapotřebí rozlišit časové vrstvy záznamů. Díky kolofonu bylo možné jmenovitě (Šimon z Plané) určit písaře A, který nejenže napsal nejstarší vrstvu nekrologických přípisů pozdně gotickou bastardou,² ale je i autorem martyrologické části rukopisu, jež předchází před zmíněnými nekrologickými přípisky. Rukopis písaře A byl poté podroben paleografickému rozboru. Rovněž bylo jeho písmo komparováno s jiným kodexem, který byl sepsán přibližně ve stejné době v klášteře Teplá jistým písařem Šimonem.

Po určení základní písařské ruky A byl proveden výzkum dalších záznamů, a kde došlo ke shodě písma, byli tito písaři označeni a taktéž byl i u nich proveden paleografický rozbor. Tento postup byl proveden u všech záznamů, kde byla písařská ruka zastoupena alespoň třikrát a daly se s určitostí přidělit opět na základě písma a i přibližné doby sepsání, jelikož četné přípisky z 16. století (potažmo i 17. století) obsahují vnočení. U všech takto určených písařů byly doplněny ukázky písma.

² Typickým jevem jsou strohé zápisy, které nenesou vnočení.

2. Prameny a literatura

2.1. Prameny

Pro vytvoření edice se stal základním pramenem chotěšovský rukopis. Ten je uložen ve sbírkách Národní knihovny ČR pod názvem *Martyrologium cum necrologio monasterii Chotiessoviensis*, se signaturou G. XIII. 20.³ V současné době je také zdigitalizován na portálu <https://new.manuscriptorium.com/>. Pramen byl sepsán roku 1489 jistým Šimonem z Plané a postupně doplňován až do poloviny 17. století (blíže k rukopisu v kapitole *Kodikologický a paleografický rozbor*). Rukopis lze rozdělit na dvě části, tedy martyrologium – které vychází z Usuardova martyrologia – a samotné nekrologium, kde jsou jména zesnulých připsána k jednotlivým dnům v měsíci.

Tato práce staví na základech již starší edice nekrologia, kterou ve 30. letech 20. století vytvořil Dr. Grassl. Bohužel však jeho edice není přesná zejména po paleografické stránce (viz kritická recenze F. Macháčka),⁴ a proto vznikla tato práce edice.

Dalším využitým pramenem byl první svazek tepelských análů, jež jsou rovněž uloženy ve sbírkách NK ČR.⁵ Tento pramen vznikl ve 20. letech 17. století a byl i nadále postupně doplňován až do 18. století. Zde se dozvídáme dvě zásadní informace, a to je rok založení (ten se však v dostupné literatuře různí) kláštera premonstrátek v Chotěšově⁶ a jako první z pramenů zmiňují matku bl. Hroznaty, které se v nekrologiu neobjevuje (na rozdíl od jiných členů jeho rodiny).

³ Dostupné z: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XIII_G_20_2P9X04A-cs [cit. 9. 4. 2024].

⁴ Fridolín MACHÁČEK, *Recenze Grasslovy edice Chotěšovského nekrologia* (dále jen F. MACHÁČEK, *Recenze Grasslovy edice*), in: *Český časopis historický*, roč. 37, sešit I., Praha 1931, s. 424-426.

⁵ Ty však nejsou v současné době zdigitalizovány. Uvedený odkaz přináší pouze základní popis tohoto pramene. „*Annales Teplensis I*“, sign. Teplá Ms. A 47/1, Národní knihovna ČR. Dostupné z: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRTEP-NKCR_TEPLAMSA47I_1FBAQ16-xx [cit. 9. 4. 2024].

⁶ Více v kapitole *Historie kláštera premonstrátek v Chotěšově*.

Rovněž byla také provedena sonda do fondu *Zrušené kláštery – předávací protokoly*, uloženého v archivu NK ČR.⁷ Ve fondu je uložena složka, která zachycuje předávací protokoly knih převzatých knihovnou. Jsou zde uvedeny četné rukopisy a knihy z kláštera. I přes autorovo úsilí vyhledat Chotěšovské nekrologium a jeho případnou cestu z kláštera až do fondu knihovny, nebylo v daném seznamu dohledáno.

Pro komparaci písarské ruky A (Šimon z Plané) bylo užito dalšího rukopisu uloženého ve fondu NK ČR, který nese velmi podobný, ne-li stejný, rukopis jistého Šimona, písaře z Teplé.⁸

Pro potřeby kapitoly *Historie kláštera premonstrátek v Chotěšově* bylo využito ediční řady CDB, díl I. od Gustava Friedricha. Konkrétně listina č. 357, která je testamentem, kde bl. Hroznata odkazuje Chotěšov své sestře ct. Vojslavě.

Další prameny, které se týkají kláštera premonstrátek v Chotěšově jsou blíže uvedeny v monografii Milana Hlinomaze.⁹

2.2. Literatura

Mimo výše uvedené prameny bylo využito pro potřeby práce množství dostupné literatury, které lze rozdělit do čtyř oblastí: historie premonstrátského řádu a dějiny kláštera v Chotěšově; všeobecná charakteristika nekrologií; kodikologický a paleografický rozbor a obsahová stránka rukopisu.

Pro podrobnější poznání dějin premonstrátského řádu je velmi cenným přínosem kniha německého premonstráta Ulricha G. Leinsle *Premonstráti*.¹⁰ Ta se zabývá samotným vznikem,

⁷ Archiv Národní knihovny ČR, fond *Zrušené kláštery – předávací protokoly*, č. kar. 88, složka *Premonstrátky Chotěšov 1782–1799*.

⁸ „*Orationes Horae*“, sign. Teplá MS. d. 18, Národní knihovna Praha. Dostupné z: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_TEPLAMSD18_08ZTREA-cs [cit. 26. 3. 2023].

⁹ M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov*, s. 16–18.

¹⁰ Ulrich G. LEINSLE, *Premonstráti*, Praha 2020.

počátky řádu a jeho rozšířením do dalších zemí. Taky zde nalezneme podrobné informace o osobě jeho zakladatele sv. Norberta z Xantenu a o založení prvního kláštera ve francouzském Prémontré. Rovněž se zde lze dočíst o běžném životě každého premonstráta, např. o jeho denních povinnostech. Obsahuje také seznam svatých a blahoslavených, kteří jsou po řád důležití. Dalším přínosem autora je taktéž to, že dějiny řádu dovedl až do současnosti, tedy dle jeho slov do „moderního“ světa. Přírozenou součástí monografie je i obsáhlý seznam použitých pramenů a ještě obsáhlejší seznam literatury. Ohledně dějin řádu je třeba ještě zmínit práce dalších premonstrátských autorů, zabývajících se historií řádu od počátku až do současnosti. Prvním takovým autorem je německý historik a premonstrát Norbert Backmund, jenž vydal kompendium *Monasticon Praemonstratense*.¹¹ Ve svém rozsáhlém díle se souhrnně zabývá jednotlivými konventy a všeobecně historií premonstrátského řádu. Dalším premonstrátem je francouzský historik Bernard Ardura, který sepsal obsáhlou práci¹² a ve spolupráci českým historikem Karlem Dolistou vydali brožuru zabývajících se českých premonstrátů.¹³ Další souhrnnou knihou o dějinách řádu práce D.M. Dauxeta.¹⁴

Základní přehled o premonstrátech rovněž přináší kniha H. Lawrence *Dějiny středověkého mnišství*.¹⁵

K životu sv. Norberta blíže v knize D. M. Dauxeta *Krátký životopis svatého Norberta*,¹⁶ kde je mimo jiné shrnuto působení premonstrátů v Čechách a na Moravě a také kapitola věnovaná konventu v Doksaněch. Rovněž o životě sv. Norberta a o přenesení jeho ostatků do

¹¹ Norbert BACKMUND, *Monasticon Praemonstratense: est historia circariarum atque canonicarum candidi et canonici ordinis Praemonstratensis*, Berlin 1983.

¹² Bernard ARDURA, *The Order of Prémontré: History and Spirituality*, De Pere, USA 1995.

¹³ Bernard ARDURA – Karel DOLISTA, *Prémontrés en Bohême, Moravie et Slovaquie = Premonstráti v Čechách, na Moravě a na Slovensku*, Praha 1993.

¹⁴ Dominique-Marie DAUZET, *L'ordre de Prémontré. Neuf cents ans d'histoire*, Paris 2021.

¹⁵ Hugh LAWRENCE, *Dějiny středověkého mnišství*, Brno 2001.

¹⁶ Dominique-Marie DAUZET, *Krátký životopis svatého Norberta*, Doksaný 2014.

Prahy zevrubně pojednává starší monografie strahovského knihovníka Dominika K. Čermáka.¹⁷ Další kniha D. K. Čermáka, pak obsahuje dějiny premonstrátů v českých a moravských kláštorech. I přes to, že jsou obě Čermákovy publikace z dnešního pohledu zastaralé, jsou i nadále přínosem k danému tématu.¹⁸

O počátcích premonstrátů v českých zemích pojednává práce Ivana Hlaváčka,¹⁹ Karla Dolisty²⁰ či encyklopedické vydání *Velké dějiny zemí Koruny české I.*²¹ Příchodem premonstrátů do Čech se taktéž zabývá bakalářská práce G. Čermákové.²² Obecný přehled o dějinách řádu a jeho působení v českých zemích přináší ve druhém díle encyklopedické série Milana Bubna.²³ Další základní shrnutí o českých kláštorech, včetně popisu řádového života lze nalézt v *Encyklopedii českých klášterů.*²⁴ Obě encyklopedie přináší základní literaturu k problematice. Heslovitě o vzniku a vývoji řádu se lze dočíst také v práci Lud'ka Jirásk²⁵ či Miriam Hrudníkové.²⁶

Historie kláštera v Chotěšově je úzce spjata s klášteřem v Teplé²⁷ a s osobou zakladatele obou konventů bl. Hroznaty. K osobě Hroznaty a jeho rodině lze nalézt v článku Josefa Žemličky,²⁸ který se podrobně zabývá životem Hroznaty a sleduje jeho původ. Další podnětné

¹⁷ Dominik Karel ČERMÁK, *Svatý Norbert, arcibiskup Magdeburský, patriarcha a zakladatel řádu premonstrátského, patron Český*, Praha 1877. Speciálně k přenesení ostatků se věnuje monografie: Cyril STRAKA, *Přenešení ostatků sv. norberta z Magdeburku na Strahov (1626-1628)*, Praha 1927.

¹⁸ Dominik Karel ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách a na Moravě. Stručné vypsání osudů jednotlivých bud' ještě stávajících neb již vyhlazených klášterů toho řádu dle roků jich založení*, Praha 1877.

¹⁹ Ivan HLAVÁČEK, *Die Anfänge der Prämonstratenser im hochmittelalterlichen böhmischen Staat im Kontext der damaligen Ordensgeistlichkeit*, in: Studien zum Prämonstratenorden, Irene CRUSIUS – Helmut FLACHENECKER, Göttingen 2003.

²⁰ Karel DOLISTA, *Die Prämonstratenser-Orden in Tschechien*, in: Studien zum Prämonstratenorden, Irene CRUSIUS – Helmut FLACHENECKER, Göttingen 2003.

²¹ Marie BLÁHOVÁ – Jan FROLÍK – Nad'a PROFANTOVÁ, *Velké dějiny zemí Koruny české I. Do roku 1197*, Praha 1999.

²² Gabriela Čermáková, *Počátky premonstrátů v Čechách a na Moravě v kontextu církevní reformy 12. století*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav religionistiky, Brno 2009. Vedoucí práce: PhDr. David Zbiral, Ph.D.

²³ Milan BUBEN, *Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích, II. díl, I. sv. Řeholní kanovníci*, Praha 2003.

²⁴ Pavel VLČEK – Petr SOMMER – Dušan FOLTÝN, *Encyklopedie českých klášterů*, Praha 1997.

²⁵ Luděk JIRÁSKO, *Církevní řády a kongregace v zemích českých*, Praha 1991.

²⁶ Miriam HRUDNÍKOVÁ, *Řeholní život v českých zemích*, Praha 1997.

²⁷ Basilius Franciscus GRASSL, *Geschichte und Beschreibung des Stiftes Tepl*, Plzeň 1929.

²⁸ Josef ŽEMLIČKA, *Rod, rodina a příbuzenstvo Hroznaty Tepelského. K otázce fyzické kontinuity české šlechty*, in: Západočeský historický sborník 4, Plzeň 1998.

práce k Hroznatovi pochází z pera Petra Kubína.²⁹ K Hroznatovi se váže ještě několik studií ve sborníku *Světci a jejich kult ve středověku*.³⁰ S Hroznatou a Chotěšovem je spojena rovněž Hroznatova starší sestra ct. Vojslava, kterou se zabývá článek *Ctihodná Vojslava (nejstarší životopis české šlechtičny)*, rovněž od P. Kubína.³¹ K její rodinné situaci mimo Chotěšov existuje ještě zajímavá studie Jerzyho Rajmana.³² K samotnému chotěšovskému klášteru je naprosto stěžejní dílo M. Hlinomaze *Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov*.³³ Autor zde líčí dějiny kláštera, založení kláštera nejen v Chotěšově, ale i v Teplé, dále se dočteme opět o Hroznatovi a Vojslavě. Je zde popsán i denní život sester, uveden seznam proboštů (později opatů) a řeholnic. Také zde řeší architekturu a klášterní knihovnu (ke knihovně rovněž studie R. Modrákové³⁴). V neposlední řadě kniha obsahuje rozsáhlý seznam pramenů a ještě obsáhlejší přehled literatury. Od téhož autora pochází i publikace *Klášter premonstrátů Teplá [...]*, která se komplexně zabývá tepelským konventem, avšak obsahuje i důležitou kapitolu věnovanou Chotěšovu.³⁵ Obecně ke klášteru lze uvést ještě práci Václava Hataje *Chotěšov*.³⁶ Vztahem Chotěšova a Teplé se zabývá studie Pavla Trnky.³⁷ Dále lze zmínit k historii Chotěšova a

²⁹ Petr KUBÍN (ed.), *Legenda o bratru Hroznatovi. Vita fratris Hroznatae*, Praha 2017. TÝŽ, *Bl. Hroznata z Teplé ve světle nového bádání*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 52, Plzeň 2017. TÝŽ, *Blahoslavený Hroznata. Kritický životopis*, Praha 2000.

³⁰ Petr KUBÍN – Hana PÁTKOVÁ – Tomáš PETRÁČEK (ed.), *Světci a jejich kult ve středověku*, České Budějovice, 2006.

³¹ Petr KUBÍN, *Ctihodná Vojslava (nejstarší životopis české šlechtičny)*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 38, Plzeň 2003.

³² Jerzy RAJMAN, *K dějinám česko-polských vztahů ve středověku. Šlechta a premonstráti ve 12. století*, in: *Mediaevalia Historica Bohemica* 2, Praha 1992.

³³ Milan HLINOMAZ, *Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov*, České Budějovice 2009.

³⁴ Renáta MODRÁKOVÁ, *Knihovny ženských klášterů v pohusitském období*, in: *Acta Musei Nationalis Pragae – Historia litterarum*, Praha 2020, roč. 65, č. 3–4.

³⁵ Milan HLINOMAZ, *Klášter premonstrátů Teplá: přehled dějin duchovního fenoménu Tepelska*, Karlovy Vary 2003.

³⁶ Václav HATAJ, *Chotěšov*, Plzeň 1927.

³⁷ Pavel TRNKA, *Vztah Chotěšova a Teplé na konci středověku*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 52, Plzeň 2017.

Doksan, odkud první konvent přišel, studii H. Pátkové.³⁸ Majetkovým poměrům kláštera se věnovali také autoři Jakub Krček³⁹ a již starší T. V. Bílek.⁴⁰

Pro kapitolu zabývající se všeobecnou charakteristikou nekrologií posloužila kolektivní příručka,⁴¹ která je spíše populárně naučná a seznamuje čtenáře s pojmem „nekrologium“, autoři tam rovněž uvádí další dostupnou literaturu k tématu. Pro odbornější poznání pojmu posloužily jednak dvě německé encyklopedie,⁴² jednak příručka N. Huyghebaerta.⁴³ Vzhledem k tomu, že chotěšovské nekrologium je úzce spjato se svou martyrologickou částí, se kapitola věnuje i tomuto tématu. K tomu posloužila francouzská příručka, jejímž autorem je Jacques Dubois.⁴⁴ K využití nekrologií lze uvést rovněž studii prof. M. Bláhové.⁴⁵

V podkapitolách *Výzkum nekrologií v zahraničí* a *Výzkum nekrologií na našem území* se nachází v poznámkovém aparátu dostatečné množství zahraniční i tuzemské literatury, jejíž výčet by zde nebyl účelný. Pro podkapitolu týkající se konkrétně chotěšovského nekrologia jsem čerpal ze starší edice B. F. Grassla,⁴⁶ dále z článku Fridolína Macháčka⁴⁷ a nověji pak Karla Doslisty.⁴⁸

³⁸ Hana PÁTKOVÁ, *Chotěšov a Doksaný ve 13. století. Dva kláštery premonstrátek v době posledních Přemyslovců*, in: Kościół w monarchiach Przemysłodów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, Poznań 2009.

³⁹ Jakub KRČEK, *Rušení klášterů na Plzeňsku: Kladruby, Plasy a Chotěšov v době josefínských reforem*, Plzeň 2013.

⁴⁰ Tomáš Václav BÍLEK, *Statky a jmění kollejí jesuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893.

⁴¹ Lucie DOLEŽALOVÁ – Michal DRAGON – Jan CTIBOR (ed.), *Čítanka latinských textů z pozdně středověkých Čech*, Praha 2017.

⁴² Josef HÖFER – Karl RAHNER, *Lexikon für Theologie und Kirche, Band 7*, Freiburg 1962. Robert-Henri BAUTIER – Glorie AVELLA-WIDHALM – Ulrich MATTEJET – Robert AUTY a kol., *Lexikon des Mittelalters, Band 6*, München 1993.

⁴³ N. HUYGHEBAERT, *Les documents nécrologiques*, Turnhout 1972. (Typologie des sources du moyen Age occidental 4).

⁴⁴ Jacques DUBOIS, *Les martyrologes du Moyen Âge latin*, Turnhout 1978. (Typologie des sources du moyen Age occidental 26).

⁴⁵ Marie BLÁHOVÁ, *Zakladatelé v klášterní „paměti“ přemyslovských Čech*, in: Kościół w monarchiach Przemysłodów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, Poznań 2009.

⁴⁶ Basilius Franciscus GRASSL, *Das älteste Totenbuch des Praemonstratenser-Chorfrauenstiftes Chotieschau (1200–1640)*, in: Věstník Královské české společnosti nauk, tř. I., roč. 1929, Praha 1930.

⁴⁷ F. MACHÁČEK, *Recenze Grasslovy edice*, s. 424–426.

⁴⁸ Karel DOLISTA, *Nejstarší chotěšovské nekrologium a jeho předloha*, in: Na Hroznatově míse, č. 4, Týn nad Vltavou 2022.

K části práce, která se zabývá kodikologickým a paleografickým rozbořem rukopisu, byl cenným přínosem článek prof. H. Pátkové,⁴⁹ ve kterém se autorka zabývá nejen historií chotěšovského a doksanského kláštera, ale rovněž se zmiňuje o nekrologiích spjatých s oběma kláštery. Při popisu byl rovněž nápomocen Hoffmanův *Soupis rukopisů*.⁵⁰

V kapitole *Obsahová stránka rukopisu* byla využita kniha Fr. Volka,⁵¹ která se zabývá nejen dějinami kláštera, ale také přináší seznam proboštů a řeholnic, které stály v čele kláštera, podobně jako je tomu i u M. Hlinomaze či N. Backmunda. Pro bližší určení osob bylo použito dílo D. K. Čermáka *Premonstráti* či opět kniha M. Hlinomaze (citace viz výše). Nápomocné bylo i několika svazkové dílo Augusta Sedláčka *Hrady, zámky a tvrže* (vždy příslušný svazek s příslušným rokem vydání).⁵²

⁴⁹ Hana PÁTKOVÁ, *Ženské kláštery v pohusitských Čechách – premonstrátky*, in: Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do pryelomu XVIII i XIX wieku), Bzdgosycy – Toruń 2010.

⁵⁰ František HOFFMANN, *Soupis rukopisů knihovny kláštera premonstrátu Teplá, Díl I., II.*, Praha 1999.

⁵¹ Friedebert VOLK, *Kirchsprengele und Kloster Chotieschau. Ein Bild unserer Heimat im südlichen Egerland*, Eichstätt [1984].

⁵² August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrže království Českého, Díl IX.*, Praha 1893. TÝŽ, *Hrady, zámky a tvrže království Českého, Díl XI.*, Praha 1897. TÝŽ, *Hrady, zámky a tvrže království Českého, Díl XIII.*, Praha 1905. TÝŽ, *Hrady, zámky a tvrže království Českého, Díl XV.*, Praha 1927.

3. Candidus et Canonicus Ordo Praemonstratensis

3.1. Vznik řádu a jeho zakladatel sv. Norbert

Řád premonstrátů vznikl počátkem 20. let 12. století, kdy se jeho zakladatel sv. Norbert z Xanten (před 1080–1134) usadil v údolí Prémontré,⁵³ které leží přibližně 20 km na západ od města Laonu a kde se původně nacházel kostel zasvěcený Janu Křtiteli. Díky svým kázáním shromáždil na jaře roku 1121 z okolní oblasti 13 příznivců pro nově vznikající klášter (později rekrutoval dalších 30 druhů z Kolína na Rýnem, kam podnikl cestu za účelem získání relikvií sv. Voršily).⁵⁴ 25. prosince 1121 pak Norbertovi žáci složili řeholní sliby, což se považuje jako datum založení řádu premonstrátů.⁵⁵

Konvent se rychle rozrůstal, a tak bylo započato s budováním velkého opatství, které bylo dokončeno v květnu 1122. Mezitím Norbert kázal po celé Evropě a díky jeho charismatu a atraktivitě řádového života došlo k rychlému šíření premonstrátů ve Francii, Německu či Belgii.⁵⁶

Dalším Norbertovým cílem byla návštěva Říma a přijetí u papeže Honorie II. (1060–1130), u kterého žádal o potvrzení řádu. Toho bylo docíleno vydáním papežské buly *Apostolicae disciplinae spectantes Honoratia II.* 16. února 1126. Základem premonstrátského řádu se stala řehole sv. Augustina, jež v sobě spojovala Norbertovy představy o fungování řádu, tedy asketický způsob života, kazatelství a misijní činnost.⁵⁷

⁵³ Srov. Hugh LAWRENCE, *Dějiny středověkého mnišství*, Brno 2001, s. 166.

⁵⁴ Srov. Ulrich G. LEINSLE, *Premonstráti* (dále jen U. G. LEINSLE, *Premonstráti*), Praha 2020, s. 25-26.

⁵⁵ Srov. Dominik Karel ČERMÁK, *Svatý Norbert, arcibiskup Magdeburský, patriarcha a zakladatel řádu premonstrátského, patron Český*, Praha 1877, s. 23.

⁵⁶ Srov. Dominique-Marie DAUZET, *Krátký životopis svatého Norberta*, Doksany 2014, s. 75-88.

⁵⁷ Srov. Alice KUBÍČKOVÁ, *Premonstrátská kanonie v Želivě v pozdním středověku*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Praha 2022. Vedoucí práce: prof. PhDr. Hana Pátková, Ph.D.

Po těžké nemoci sv. Norbert zesnul dne 6. června 1134 a dle jeho vlastního přání bylo jeho tělo pohřbeno v premonstrátském kostele Panny Marie v Magdeburku (11. června 1134).⁵⁸ Již za svého života a v průběhu 12. století byl označován jako ctihodný či blažený. K jeho svatořečení došlo však o mnoho staletí později – 28. července 1582 – papežem Řehořem XIII.⁵⁹

Ostatky sv. Norberta odpočívaly v Magdeburku po 450 let až do roku 1598, kdy premonstráti přišli o kolegiální kostel kvůli Lutherovým stoupencům. V té době začal klášter pustnout, ale zároveň se objevily snahy o získání ostatků zpět do rukou premonstrátů. Snahu projevila řada klášterů, úspěšný byl až opat strahovského kláštera Kašpar z Questenberka (1571–1640). Ten po vleklých jednáních nakonec počátkem prosince 1626 ostatky vyzvedl a ty pak putovaly do kláštera premonstrátek v Doksanech. Tamní konvent tělesné pozůstatky vyzdobil a připravil k trvalému uložení na Strahově. K tomu došlo v dubnu 1627, kdy pražský arcibiskup Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) prohlásil sv. Norberta českým patronem.⁶⁰

3.2. Premonstráti v českých zemích

Příchod premonstrátského řádu do českých zemí je spojen s osobou olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka (asi 1083–1150). Prvně se s premonstráty seznámil roku 1137 při své druhé cestě do Jeruzaléma a znovu o dva roky později v Římě, kde se účastnil II. lateránského koncilu. Řád jej zaujal natolik, že se po svém návratu do Čech rozhodl premonstráty přivést do českých zemí.⁶¹ K tomu získal i podporu knížete Soběslava I. (cca 1090–1140) a pražského biskupa Jana († 1139). Plán vystavět nový klášter pro premonstráty byl po smrti Soběslava I. dočasně pozastaven. K jeho obnovení došlo za knížete Vladislava II. (okolo 1110–1174) a pražského biskupa Oty († 1148). Jako místo pro postavení nového kláštera zvolil Jindřich Zdík

⁵⁸ Srov. U. G. LEINSLE, *Premonstráti*, s. 30.

⁵⁹ Srov. Tomáš ŘÍHA, *Svatý Norbert a jeho dílo*, Řím 1971, s. 106-108.

⁶⁰ Srov. U. G. LEINSLE, *Premonstráti*, s. 54-66.

⁶¹ Srov. Ivan HLAVÁČEK, *Die Anfänge der Prämonstratenser im hochmittelalterlichen böhmischen Staat im Kontext der damaligen Ordensgeistlichkeit*, in: Studien zum Prämonstratenorden, Irene CRUSIUS – Helmut FLACHENECKER, Göttingen 2003, s. 289–291.

strahovské návrší nedaleko od Pražského hradu, které pojmenoval „Mons Sion“⁶² (Strahov). První řeholníci, kteří do kláštera přišli, se měli řídit řeholí sv. Augustina. Jak již bylo řečeno, poté co Jindřich Zdík poznal premonstráty, rozhodl se pro jejich uvedení do nově vznikajícího kláštera na Strahově. Proto požádal klášter v Prémontré, aby byl Strahov osazen premonstráty z německého Steinfeldu z Porýní. K této žádosti se připojil i kníže Vladislav II.⁶³ Strahovský klášter je tak nejstarší kanonií premonstrátského řádu u nás; oficiálně vznikla roku 1143.

Vznik dalších mužských klášterů a jejich ženských protějšků⁶⁴ lze rozdělit na dvě etapy: první trvající přibližně do poloviny 12. století, kdy je založen klášter v Želivi, Litomyšli a Klášterním Hradisku u Olomouce; druhá od poloviny 12. století, kdy vzniká klášter v Louce u Znojma, Louňovicích pod Bláníkem, Dolních Kounicích, Teplé a Chotěšově.⁶⁵

⁶² Učinil tak pravděpodobně ze sympatií ke Svaté zemi, kde často pobýval.

⁶³ Srov. Marie BLÁHOVÁ – Jan FROLÍK – Nad'a PROFANTOVÁ, *Velké dějiny zemí Koruny české I. Do roku 1197* (dále jen M. BLÁHOVÁ a kol., *Velké dějiny*), Praha 1999, s. 579–580. Karel DOLISTA, *Majetkový rozvoj českých premonstrátských klášterů do konce 13. století*, Praha 1950, s. 33-39. Dostupné z: <https://www.strahovskyclaster.cz/historie-strahovskeho-klastera> [cit. 21. 9. 2023].

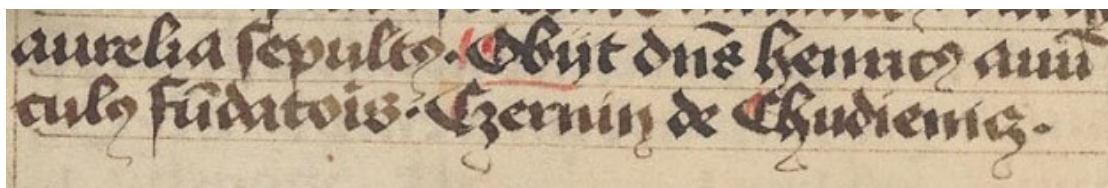
⁶⁴ Premonstrátské řeholnice vznikly z pomocnic kanovníků v dvojkláštřech. Tyto řeholnice byly plně podřízeny řádovým kanovníkům, staraly se o nemocné a poutníky. Již za Norbertova nástupce Hugona de Fosse (1093–1164) rozhodla generální kapitula, že dvojkláštřery budou zrušeny a kanovnice musí sídlit daleko od mužského kláštera, do kterých byli delegováni probošti z otcovských klášterů. Srov. Pavel PREISS, *Domus sponsorum – domus nostra liliosa. Poznámky k ikonografii chotěšovského kláštera*, in: *Minulost Západočeského kraje* 38, Plzeň 2003, s. 11.

⁶⁵ Srov. M. BLÁHOVÁ a kol., *Velké dějiny*, s. 580–583.

4. Historie kláštera premonstrátek v Chotěšově

4.1. Fundace kláštera Teplá a osobnost jeho zakladatele

Vznik ženského kláštera premonstrátek v Chotěšově je úzce spjat s jeho mužským protějškem – klášteřem v Teplé. Tyto dva konventy zároveň propojuje osobnost bl. Hroznaty (kolem 1160–1217). Blahoslavený Hroznata z Ovence, současníky nazýván též Tepelský, pocházel z bohatého šlechtického rodu, jehož statky se nacházely okolo Litoměřic a později také v západních Čechách na hranici s Chebskem. Za Hroznatova otce se považuje jistý Sezema († 1179), komorník královny Judity, později hradský správce v Plzni (1175–1177) a poté roku 1177 doložený jako kastelán v Bílině.⁶⁶ Jméno Hroznatovy matky Dobroslavy přináší až první svazek tepelských análů,⁶⁷ jehož autorem byl premonstrát z Teplé Václav Schilling. Dle Bohuslava Balbína měla snad pocházet z rodu Černínů ze západočeských Chudenic. Jeho domněnka má i oporu v chotěšovském nekrologiu, kde je na fol. 85v doložen jistý Jindřich Černín z Chudenic, označený jako „avunculus fundatoris“.⁶⁸ Dále měl dvě sestry, starší Vojslavu a mladší Juditu, o kterých se zmiňuje jak *Legenda o bratru Hroznatovi*,⁶⁹ tak i Hroznatův testament z roku 1197. Krom sester měl i mladšího bratra Arnošta a snad také staršího bratra Sezemu.⁷⁰

⁶⁶ Srov. Josef ŽEMLIČKA, *Rod, rodina a příbuzenstvo Hroznaty Tepelského. K otázce fyzické kontinuity české šlechty*, in: *Západočeský historický sborník* 4, Plzeň 1998, s. 13. K životu bl. Hroznaty rovněž pramen: Ioannes le PAIGE, *Bibliotheca praemonstratensis ordinis [...]*, Pars Prior, Parisiis 1633, pag. 522–525.

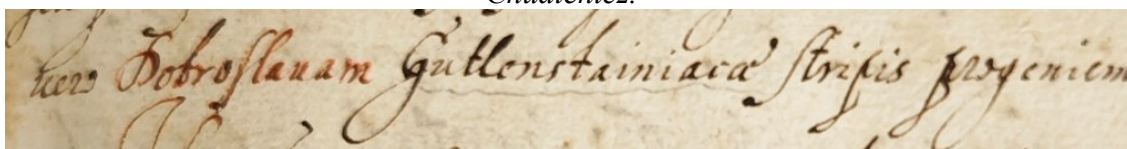
⁶⁷ „*Annales Teplensis I*“, fol. 4r.

⁶⁸ Termínem „avunculus“ se obvykle označuje matčin bratr.

⁶⁹ Srov. Petr KUBÍN (ed.), *Legenda o bratru Hroznatovi. Vita fratris Hroznatae* (dále jen P. KUBÍN, *Legenda*), Praha 2017.

⁷⁰ Srov. Petr KUBÍN, *Bl. Hroznata z Teplé ve světle nového bádání* (dále jen P. KUBÍN, *Bl. Hroznata z Teplé*), in: *Minulost Západočeského kraje* 52, Plzeň 2017, s. 10–35. Basilius Franciscus GRASSL, *Geschichte und Beschreibung des Stiftes Tepl*, Plzeň 1929, s. 14.

Fol. 85v – „*Obiit d[o]m[i]n[u]s Henric[us] avu[n]cul[us] fu[n]dato[r]is, Czernin de Chudienicz.*“

Annales Teplenses I., fol. 4r – uvedeno jméno Hroznatovy matky „*Dobrosławam*“

S počátky chotěšovského kláštera je neodmyslitelně spjata založení mužského kláštera v Teplé a také Hroznatova starší sestra Vojslava, se kterou měl dle *Vita fratris Hroznatae* velmi blízký vztah. Svého času byl vychováván u ní v Krakově, kam byla Vojslava provdána za krakovského kastelána Henryka Kietlicze.⁷¹

Hroznata se měl ke konci 12. století podílet na třetí křížové výpravě do Svaté země. Té se však nakonec neúčastnil, jelikož po smrti Jindřicha Břetislava († červen 1197) se ujal vlády moravský markrabě Konrád Ota (mezi 1136–1141 až 1191). Konrád Ota dal však přednost vnitrostátním záležitostem a roku 1189 svolal na svůj dvorec shromáždění šlechty a duchovenstva, včetně Hroznaty (na tomto sněmu byla mimo jiné přijata *Statuta Konráda Oty*). Jelikož slib účastnit se kruciáty byl posvátný a právně závazný, musel Hroznata požádat papeže Celestina III. (pontifikát 1191–1198) o dispens ohledně své účasti na výpravě. Ten mu byl udělen s podmínkou, že má na svých statcích založit klášter. Hroznata založil mužskou odnož premonstrátů u svého dvorce v Teplé, dle tradice v roce 1193.⁷² Výběr premonstrátů byl vlastní volbou Hroznaty. Jistý vliv na něj měl jeho šlechtický přítel Jiří, kterým sám založil premonstrátskou kanonie v jihočeském Milevsku roku 1184.⁷³

⁷¹ K osobě Henryka Kietlicze blíže studie Jerzyho Rajmana. Jerzy RAJMAN, *K dějinám česko-polských vztahů ve středověku. Šlechta a premonstráti ve 12. století*, in: *Mediaevalia Historica Bohemica* 2, Praha 1992, s. 15–28.

⁷² Samotná zakládací listina kláštera neexistuje. Rok 1193 poprvé zmiňují teplé anály *Annales Teplensis I.* Srov. P. KUBÍN, *Bl. Hroznata z Teplé*, s. 15–16.

⁷³ *Ibidem*, s. 17.

Ani po založení kláštera v Teplé neopustila Hroznatu myšlenka podílet se na křížové výpravě, ke které se zavázal i kníže-biskup Jindřich Břetislav. Ten přijal kříž roku 1195 a spolu s ním tak pravděpodobně i Hroznata. Křížové vojsko se začalo formovat na jaře 1197. Tehdy přijel Hroznata do Prahy, kde si nechal zhotovit v panovnické kanceláři testament. Ten konfirmoval kníže-biskup a přidal klášteru v Teplé některá další privilegia. Hroznata v testamentu rozdal svůj majetek mezi klášter a příbuzné s vědomím, že se z výpravy nevrátí. Poté se vydal na cestu do jihoitalské Apulie, kde se měli křížáci shromáždit. Mezitím však Jindřich Břetislav vážně onemocněl a Hroznata musel svou účast znovu odvolat. Cestou nazpátek do Čech se musel zastavit v Římě u papeže Celestina III. a požádat jej znovu o dispens.⁷⁴ Kromě něj dostal další privilegia pro klášter v Teplé – osvobození klášterních poddaných od zemské berně; dále daroval papež tepelskému opatu a jeho nástupcům právo nosit mitru a prsten; poslední privilegium bylo odpustkové, tedy že poutníci, kteří přijdou do Teplé na posvěcení chrámu, dostanou roční odpustky.⁷⁵

Dle Milana Hlinomaze bylo ve zmíněném dispensu založení druhého kláštera. Nový klášter založil Hroznata v Chotěšově jako ženský protějšek k Teplé. To ostatně bylo i zvykem u premonstrátského řádu.

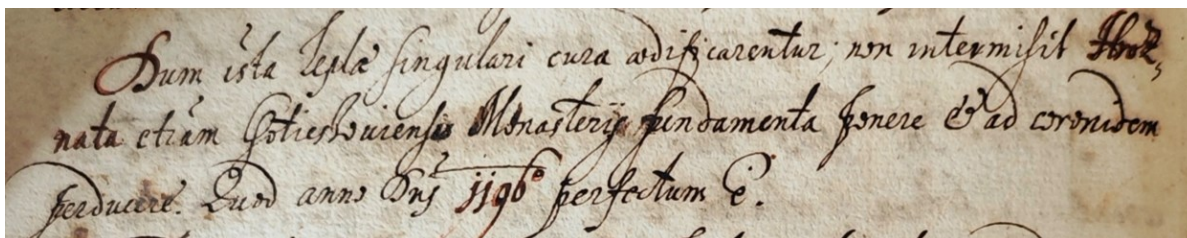
I v případě fundace chotěšovského kláštera neexistuje zakládací listina. Vzhledem k dochovaným pramenům lze založení datovat mezi léta 1198–1200, přestože chotěšovské i tepelské anály ze 17. století totožně uvádějí jako datum založení rok 1196 (viz níže). O pár let později ovdověla Hroznatova sestra Vojslava. Dle svého přání se vrátila zpět do Čech a uchýlila se do Chotěšova, který jí v testamentu odkázal Hroznata.⁷⁶ Zde, stejně jako u premonstrátek ve

⁷⁴ Srov. Carl Robert KÖPL, *Das ehemalige Prämonstratenser-Chorfrauen-Stift Chotieschau im Pilsner Kreise Böhmens*, Prag 1840, s. 4.

⁷⁵ P. KUBÍN, *Legenda*, s. 31.

⁷⁶ „*Soror mea, que est in Polonia, si marito superstes natale solum revisere voluerit, quamdiu in viduitate permanserit, Gotessoviz cum omnibus appenditiis possideat, si vero alteri nupserit, vel in viduitate obierit, eadem bona ecclesia recipiat.*“ Gustav FRIEDRICH, *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I*, č. 357, s. 324, ř. 19–22.

Zvěřinci u Krakova, nevstoupila do řádu, ale setrvala jako zbožná vdova. V klášteře vykonávala jako sestra zakladatelé fundátorská práva a povinnosti.⁷⁷

Annales Teplensis I., fol. 7v⁷⁸ – „Dum iste Teplae singulari cura aedificarentur, non intermisit Hroznata etiam Chotieshoviensis monasterii fundamenta ponere [et] ad coronidem perducere. Quod anno D[omi]ni 1196 p[er]fectum e[st].“

V roce 1217 byl Hroznata při své vizitaci Hroznětína přepaden dle legendy „nějakými svými protivníky z chebského kraje“ a zajat. Ti ho unesli do Chebska, které se v té době nacházelo na území dnešního Německa. Tam ho únosci mučili hladem, žízní a zimou, aby z něj vymámili peníze. Tepelský opat byl připraven výkupné zaplatit, ale Hroznata, snad v touze po mučednictví, měl platbu zakázat. Nakonec zesnul 14. července 1217. Po jeho smrti klášter v Teplé vykoupil jeho tělo, které bylo uloženo k věčnému odpočinku v tamním kostele uprostřed presbytáře před hlavním oltářem.⁷⁹ Jeho smrt je rovněž zaznamenána v chotěšovském nekrologiu na fol. 69v.

4.2. Ctihodná Vojslava

Vojslava byla o několik let starší než Hroznata, není známo přesné datum narození, ale lze odhadovat, že se narodila kolem roku 1160. Roku 1179 byla Vojslava provdána do Polska za krakovského kastelána Henryka Kietlicze. Po smrti otce Sezemy byl Vojslavě svěřen do

⁷⁷ Srov. P. KUBÍN, *Bl. Hroznata z Teplé*, s. 22–26.

⁷⁸ „*Annales Teplensis I.*“, fol. 7v.

⁷⁹ P. KUBÍN, *Legenda*, s. 41–43.

výchovy tehdy desetiletý Hroznata. Ještě v roce 1197 byla Vojslava v Polsku, její bratr Hroznata vydal toho roku testament,⁸⁰ než odešel na křížovou výpravu. V závěti daroval Vojslavě v případě ovdovění za vdovské sídlo Chotěšov.⁸¹

Vznik chotěšovského kláštera tak souvisí se smrtí Vojslavina manžela Henryka Kietlicze. Jisté je, že se po jeho smrti odebrala do Chotěšova, kde setrvala ve vdovském stavu. Někdy bývá také označována za „fundratix chotessoviensis ecclesie“ (zakladatelku kláštera). Vojslava zde dle legendy žila zbožným životem v blízkosti řeholnic. Vzhledem k tomu, že se jednalo o přísně panenský řád, nemohla složit řeholní sliby ani nosit řeholní hábit. Proto nosila přiměřený vdovský oděv a žila odděleně od konventu.⁸²

Na rozdíl od bratra zemřela Vojslava přirozenou smrtí ve věku 70 let, pravděpodobně 22. listopadu 1227, jak je uvedeno v chotěšovském nekrologiu (starší doksanské nekrologium však uvádí datum 26. listopadu). Jako spoluzakladatelka kláštera se těšila velké úctě, a tak byla pohřbena uprostřed kněžiště. Během 15. století byl její hrob opatřen novou náhrobní deskou. Po zrušení kláštera během josefínských reforem byly její ostatky roku 1793 vyzvednuty a přeneseny do hrobu bratra Hroznaty v Teplé.⁸³ Koncem 19. století bylo tělo exhumováno a uloženo do cínové schránky, která byla uložena v severní části kostela bez označení. Hrob ct. Vojslavy tak není dnes znám.⁸⁴

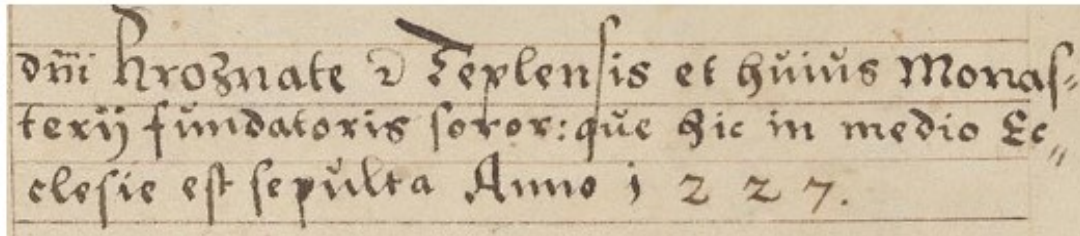
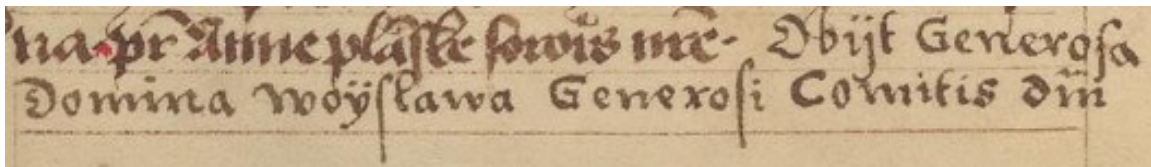
⁸⁰ Srov. Petr KUBÍN, *Blahoslavený Hroznata. Kritický životopis*, Praha 2000, s. 151.

⁸¹ Srov. Petr KUBÍN, *Ctihodná Vojslava (nejstarší životopis české šlechtičny)* (dále jen P. KUBÍN, *Ctihodná Vojslava*), in. *Minulostí Západočeské kraje* 38, Plzeň 2003, s. 35–38.

⁸² Srov. Milan HLINOMAZ, *Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov* (dále jen M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*), České Budějovice 2009, s. 35.

⁸³ Srov. Dominik Karel ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách a na Moravě. Stručné vypsání osudů jednotlivých bud' ještě stávajících neb již vyhlazených klášterů toho řádu dle roků jich založení* (dále jen D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*), Praha 1877. s. 397.

⁸⁴ Srov. P. KUBÍN, *Ctihodná Vojslava*, s. 40. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 37.

Fol. 124v/125r – „Obijt generosa domina Woyslawa, generosi comitis d[omi]ni d[omi]ni Hroznate [etc.] Teplensis et huius monasterii fundatoris soror, que hic in medio ecclesie est supulta, Anno 1227“

4.3. Chotěšovský klášter

Chotěšovský konvent byl, jak již bylo uvedeno, od svého počátku zamýšlen jako ženský protějšek kláštera v Teplé. Jeho fundace tak přímo souvisí se vznikem tepelského kláštera. Přesný rok založení však není znám,⁸⁵ historikové datují jeho vznik těsně po roce 1200, nověji ho pak kladou do roku 1202.⁸⁶

Úzké sepětí obou klášterů dokládá i fakt, že Chotěšov nebyl za celou svou existenci samostatný, nýbrž byl pod správou mužské kanonie v Teplé. K pravomocem tepelského opata patřilo mimo jiné konfirmování chotěšovského probošta, který byl vždy vybírán z řad tepelských řeholníků a jenž byl zároveň zvolen chotěšovským konventem. Ten krom správy kláštera měl na starosti i celé chotěšovské hospodářství a rovněž dohlížel (ve shodě s převorkou), aby sestry žily v klauzuře. Samotné řeholnice pak řídila převorka či abatyše.⁸⁷

⁸⁵ Obdobně jako v Teplé i zde chybí zakládací listina či jiné přímé prameny k podrobnostem založení a vzniku kláštera.

⁸⁶ Srov. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 39.

⁸⁷ Srov. Pavel TRNKA, *Vztah Chotěšova a Teplé na konci středověku*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 52, Plzeň 2017, s. 38–39.

Chotěšovský konvent byl ve svém počátku osazen řeholicemi z Doksan (ty byly ženským protějškem strahovského kláštera). I přes tuto filiaci vztahy obou klášterů příliš intenzivní nebyly. Tepelský vliv převážil do té míry, že se Doksany v klášterní paměti uchovaly pouze jako zmínka o příchodu tohoto prvotního konventu.⁸⁸ Tyto vztahy dokládají i obě dochovaná nekrologia – v doksanském nekrologiu z roku 1373 se ve starší vrstvě zápisů objevuje Chotěšov pouze v několika ojedinělých případech; početněji je pak zastoupen v záznamech z 15. a 16. století. Nekrologium z Doksan uvádí i ct. Vojslavu, která tamnímu klášteru přispěla hmotným darem; taktéž je zde uveden i bl. Hroznata, který nechal Chotěšov osadit právě řeholicemi z Doksan.⁸⁹ Obdobná situace je i v případě chotěšovského nekrologia – vzhledem k tomu, že nejstarší vrstva zápisů neobsahuje bližší určení osob, se zde Doksany nevyskytují. Avšak lze přepokládat, že některá jména mohou patřit doksanským sestřám. Doksanský původ pak dokládají četněji zastoupené zápisy z 16. století.

Chotěšovský konvent byl při svém založení nadán majetkem. Už bl. Hroznata daroval klášteru 22 vesnic a jeho počínou následovali další dobrodinci z řad panovníků (zejména Václav I. a Přemysl Otakar II.) i okolní šlechty. Když na počátku 70. let 13. století papež Řehoř X. potvrzoval klášteru majetky a práva, patřilo Chotěšovu městečko Dobřeny a 38 vsí. Výrazný hospodářský, ale i stavební rozvoj klášter zaznamenal za Karla IV., kdy počet vesnicí vzrostl na 56.⁹⁰

⁸⁸ Srov. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 41.

⁸⁹ Srov. Hana PÁTKOVÁ, *Chotěšov a Doksany ve 13. století. Dva kláštery premonstrátek v době posledních Přemyslovců*, in: Kościół w monarchiach Przemyslidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, Poznań 2009, s. 257.

⁹⁰ Srov. Jakub KRČEK, *Rušení klášterů na Plzeňsku: Kladruby, Plasy a Chotěšov v době josefínských reforem* (dále jen J. KRČEK, *Rušení klášterů*), Plzeň 2013, s. 127. Tomáš Václav BÍLEK, *Statky a jmění kolejí jesuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893, s. 279–284.

Husitské nepokoje zasáhly i Chotěšov, což znamenalo nejen jeho plenění a zástavu majetku, ale také i částečnou obnovu kláštera⁹¹ a pokus vymanit se z područí kláštera v Teplé.⁹² 16. století se nese v duchu úpadku řeholního života a uvolněné řádové kázně. Špatná hospodářská situace navíc přiměla tamního správce klášterního panství k občasnému zastavení majetku. Počátkem 17. století došlo ke změně situace, kdy si na klášterní chotěšovský areál činil nárok jezuitský řád za jisté podpory císaře Rudolfa II. K získání Chotěšova jezuita však nedošlo, a to zásluhou probošta Adama II. Rudrische (1598–1633). Období třicetileté války mělo neblahý dopad pro chotěšovské premonstrátky – v létě roku 1618 byly nuceny klášter opustit, uprchnout do Plzně a skrýt se v bezpečných domech, probošt Adam byl stavovskými vojsky internován. Zároveň došlo k dočasnému zrušení kláštera stavovskou vládou a chotěšovské statky a majetek přešly pod správu Mansfeldů. Teprve v listopadu 1620 císař Ferdinand II. zrušil všechna ustanovení stavovské vlády, ke kterým mimo jiné patřilo i formální zrušení kláštera. K definitivnímu znovuosazení kláštera řeholnicemi však došlo až v roce 1632, jelikož na počátku 30. let 17. století byl konvent ohrožen vpádem Sasů, a byl tak nucen znovu uprchnout (útočiště našli v Bavorsku).⁹³

Pro další vývoj konventu bylo charakteristické jeho obnovování a napravování škod po vpádu Švédů na přelomu 30. a 40. let 17. století. Právě švédská vojska často pobývala nejen na chotěšovských statcích, ale i v klášteře, odkud musely řeholnice a tehdejší probošt Zachariáš Bandhauer⁹⁴ (1639–1657) uprchnout nejdříve na arcibiskupský hrad v Horšovském Týně

⁹¹ Za probošta Václava (1431–1453) a v jeho práci pak zejména pokračoval probošt Tristram (1481–1492).

⁹² Za probošta Jiřího I. Plotnera (1453–1481), avšak tepelský opat Zikmund svá práva uhájil s pomocí krále Jiřího. Srov. Milan HLINOMAZ, *Klášter premonstrátů Teplá. Přehled dějin duchovního fenoménu Tepelska*, Karlovy Vary 2003, s. 221.

⁹³ Srov. J. KRČEK, *Rušení klášterů*, s. 127–128. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 77–80.

⁹⁴ Zachariáš Bandhauer patřil k nejvýraznějším proboštům chotěšovského kláštera. Nejen že se zasloužil o jeho obnovu po ničivém vpádu švédských vojsk, zároveň je autorem klášterních análů (dnes uloženy v NK ČR, sign. XV.B.4.), jež jsou vedeny pro léta 1641–1655. Rovněž se zasloužil i o překlad Hroznatovy legendy z latiny do němčiny a v neposlední řadě zřídil slavnostní sál s podobiznami proboštů, z nichž se část dochovala v tepelské klášterní expozici dodnes. Za jeho působení také převládal počet sester urozeného původu. Srov. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 81–84. Karel DOLISTA, *Die Prämonstratenser-Orden in Tschechien*, in: *Studien zum Prämonstratenorden*, Irene CRUSIUS – Helmut FLACHENECKER, Göttingen 2003, s. 630.

a později k bavorským premonstrátům ve Windbergu.⁹⁵ Po návratu konventu zpět do Chotěšova mohl Z. Bandhauer začít s obnovou kláštera. Za jeho zásluhy ho generální opat řádu jmenoval na konci života samostatným prelátem, což s sebou přineslo i jisté uvolnění závislosti na Teplé. V platnosti tak pouze zůstala podmínka, aby chotěšovští probošti byli vybíráni z tepelského kláštera. Obnova klášterního areálu, rozšiřování klášterního panství a upevnění řeholní kázně probíhala i za jeho nástupců, zejména pak za probošta Michaela Kastla (1666–1698), bývalého tepelského knihovníka, který se mimo jiné pečlivě staral o klášterní knihovnu a uspořádal tamní archiv.⁹⁶

Stavba současné pozdně barokní podoby kláštera započala za probošta Dominika Peterky (1706–1736) v roce 1734. Ukončení přestavby se však již nedožil – projekt probíhal až do roku 1756, kdy byl v čele konventu probošt Kryštof Schmidl (1736–1761). Ten byl rovněž prvním chotěšovským proboštem, který při svém nástupu do funkce obdržel opatský titul, jenž povolila generální kapitula v Prémontré všem proboštům české provincie. Tento titul zůstal chotěšovským představeným až do zrušení kláštera.⁹⁷

Po smrti Kryštofa Schmidla převzal jeho funkci nyní již opat Siard Pfeiffer (1761–1779), který pokračoval ve Schmidlově práci a pečoval o udržení výborného stavu klášterního hospodářství. Konec jeho života ve funkci byl však poznamenán řadou omezujících státních restrikcí, které předznamenávaly nepříznivý vývoj.⁹⁸

Posledním chotěšovským představeným byl opat Pavel II. Novák (1779–1782), který vstupoval do funkce v době, která nepřála rozvoji klášterů, a taktéž i v nelehké situaci, kdy byl nucen zvládnout tlak vyplývající ze státních nařízení v rámci josefínských reforem. Josef II.

⁹⁵ Carolus Ludovicus HUGO, *Sacri et Canonici Ordinis Praemonstratensis Annales. Pars Prima, Tomus I.*, Nancei 1734, Typis Joan. Bapt. Cusson & Abelem-Dionysium Cusson, sloupec 559.

⁹⁶ Srov. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 85–88.

⁹⁷ Srov. J. KRČEK, *Rušení klášterů*, s. 128. D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 430.

⁹⁸ Srov. J. KRČEK, *Rušení klášterů*, s. 128. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 95–96.

nejprve přerušil spojení s generální kapitulou v Prémontré. Následně osvícenský dvorský kruh okolo císaře přišel s myšlenkou, aby byly zrušeny všechny kláštery, které nebyly školsky či charitativně zaměřeny. Vzhledem k tomu, že chotěšovský konvent se zaměřoval pouze na chórovou modlitbu, rozjímání, život v přísné klauzuru a ruční práce řeholnic (zejména výroba mešních rouch), byl osud chotěšovských premonstrátek zpečetěn.⁹⁹

Rušením klášterů na Plzeňsku byl pověřen plzeňský krajský hejtman Kazimír Wiedersperger z Wiederspergu. Počátkem března roku 1782 přivezl do kláštera dekret o zrušení tamního konventu. Aby mohl řeholnice se zněním dokumentu seznámit, musel čekat až do 22. března, kdy mu byl udělen biskupský dispens ohledně vstupu do klauzury. Tímto dnem byl konvent oficiálně rozpuštěn a klášter zrušen. Řádové sestry spolu setrvaly ještě do 22. července, kdy obdržely roční rentu 200 zl., a poté se mohly rozejít. Vzhledem k tomu, že sestry odcházely zpět ke svým rodinám, není o jejich dalších osudech nic známo, na rozdíl od případů rušení mužských klášterů, jejichž členové byli často zapojeni do farní správy, a mohli tak pokračovat ve své duchovní kariéře. Avšak i po zrušení kláštera zůstaly chotěšovské řeholnice v evidenci klášterů v Teplé a na Strahově. Ve strahovské knihovně se dochoval například soupis¹⁰⁰ (bývalých) řeholníků a řeholnic v provincii k roku 1789.¹⁰¹

4.4. Klášterní knihovna

Knihovna kláštera byla budována již od jeho vzniku. Přestože po zrušení kláštera knihovna v podstatě zanikla, o jejím stavu nejlépe vypovídá dodnes dochovaný soupis knih z května 1782.¹⁰² Největší množství knih je v současné době uloženo v historických sbírkách

⁹⁹ Srov. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 96.

¹⁰⁰ Strahovská knihovna, sign. DF II 28, fol. 37v–38r.

¹⁰¹ Srov. J. KRČEK, *Rušení klášterů*, s. 129, 132.

¹⁰² Národní archiv v Praze, fond *Česká státní účtárna*, inv. č. 2056, karton č. 323.

Národní knihovny ČR, a to v části z tzv. zrušených klášterů a také ve sbírce rukopisů a prvotisků kláštera v Teplé.¹⁰³

Ze středověkých rukopisů je třeba zmínit jeden z nejznámějších kodexů této knihovny tzv. *Misál chotěšovského kláštera* z roku 1340 (sign. NK XIV C 3). Tomuto rukopisu předchází neúplný kalendář, ve kterém se nacházejí vlastnické přípisky chotěšovské provenience. Dále lze uvést dnes již bohužel ztracený misál chotěšovského probošta Sulka (1384–1412). Z předhusitského a husitského období se dochovaly ještě některé další tituly, jejichž přehled přináší příspěvek dr. Modrákové, který je uveden zde v poznámkovém aparátu. Cenným zdrojem informací pro dějiny kláštera je přirozeně i chotěšovské nekrologium z konce 15. století (NK XIII G 20). Z roku 1517 pochází i druhá redakce *Života bratra Hroznaty*, pravděpodobně napsána k třístému výročí jeho smrti, která je svázaná v pozdně gotické vazbě. V chotěšovském fondu se nachází nejen knihy vlastní klášterní knihovny, ale i knihy ze soukromého vlastnictví některých proboštů se znakovým supralibros či iniciálami – např. Adama Rudrische, Pavla Herolta, Michaela Kastla či Vojtěcha Pelletze.

Další seznam knih převzatých univerzitní knihovnou lze také nalézt v předávacím protokolu, který je uložen v archivu Národní knihovny ČR, chotěšovské nekrologium zde však není uvedeno. Nabízí se tak možnost, že kodex už nebyl při rušení kláštera v jeho vlastnictví nebo zde omylem nebyl zaznamenán.

¹⁰³ Srov. M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 156. Renáta MODRÁKOVÁ, *Knihovny ženských klášterů v pohusitském období*, in: *Acta Musei Nationalis Pragae – Historia litterarum*, Praha 2020, roč. 65, č. 3–4, s. 29.

5. Kalendárium, martyrologium a nekrologium

5.1. Všeobecná charakteristika

Prameny uvedené v nadpisu mají různou povahu. Vyskytují se však často ve spojení projevujícím se jak v jejich obsahu, tak i ve funkci. Běžnou součástí kalendáře jsou svátky světců evidované v martyrologiích a nekrologické údaje jsou mnohdy zaznamenané v kalendářích.¹⁰⁴ Nejstarší kalendáře pak pojmenovávají příslušné svátky pro praktické využití jednotlivých farností (např. v Římě už v první polovině 5. století existoval velmi podrobný kalendář mučednických svátků, které se tam slavily). Časem jejich spojením vznikaly jakési obecné kalendáře se svátky všech světců a mučedníků dané oblasti, které byly postupně dále doplňovány a jež sloužily jako vzor pro celou katolickou církev.¹⁰⁵

Nejvariabilnější část kalendářů pak tvoří záznamy církevních svátků. Základní uspořádání všeobecně závazných pevných i pohyblivých svátků byla vymezena ustanovením církevního práva. To zároveň dávalo biskupům v rámci jejich pravomoci právo vytvářet nové svátky, spojené mnohdy s místními kulty světců. Proto se některé kalendáře církevních řádů či různých diecézí lišily.¹⁰⁶

Ve svých počátcích byla kalendária synonymem pro martyrologia a naopak.¹⁰⁷ Postupem času se však vyhranil rozdíl mezi kalendárii a martyrologii¹⁰⁸ – seznamy

¹⁰⁴ Srov. Lucie DOLEŽALOVÁ – Michal DRAGOUN – Jan CTIBOR (ed.), *Čítanka latinských textů z pozdně středověkých Čech* (dále jen L. DOLEŽALOVÁ – M. DRAGOUN (ed.), *Čítanka*), Praha 2017, s. 37.

¹⁰⁵ Srov. Josef HÖFER – Karl RAHNER, *Lexikon für Theologie und Kirche, Band 7* (dále jen J. HÖFER – K. RAHNER, *Lexikon*), Freiburg 1962, s. 138.

¹⁰⁶ Srov. L. DOLEŽALOVÁ – M. DRAGOUN (ed.), *Čítanka*, s. 37.

¹⁰⁷ Srov. Robert-Henri BAUTIER – Glorie AVELLA-WIDHALM – Ulrich MATTEJET – Robert AUTY a kol., *Lexikon des Mittelalters, Band 6* (dále jen R.H. BAUTIER a kol., *Lexikon des Mittelalters*), München 1993, s. 358.

¹⁰⁸ Slovo *martyrologium* bylo prvně užito v roce 692 na druhé Trullanské synodě konané v Konstantinopoli v kánonu č. 63. *Ibidem*, s. 358.

mučedníků,¹⁰⁹ popř. světců, jež byla zhotovena se silnějším důrazem na obecnost a hlavním cílem tak bylo vytvoření obsáhlého seznamu světců.¹¹⁰

Nejstarší martyrologium¹¹¹ je přisuzováno sv. Jeronýmovi (kolem 347–420) a vzniklo zřejmě kolem roku 450 v severní Itálii, pravděpodobně v oblasti Aquileia, s použitím římského a afrického kalendária a orientálního martyrologia.¹¹² Martyrologium začíná 25. prosince a obsahuje jména svatých seřazená podle kalendářního dne s uvedením města, kde se nacházel jejich hrob.¹¹³ Ve své rané fázi však obsahovalo většinou pouze krátký text o daném svatém. Jak se šířily kulty jednotlivých světců, jevíly se tyto stručné informace jako nedostačující.¹¹⁴ Z toho důvodu tak bylo sepsáno dílo Bedou Ctihodným (kolem 672–735), které vznikl v letech 725–731 a bylo různými autory doplňováno.¹¹⁵ Z poloviny 9. století (kolem r. 825) pak pochází spis, jehož autorem byl Ado z Vienne (kolem 800–875) a který vznikl za autorova pobytu v Lyonu. Ado svou práci sestavil na základě starší lyonské předlohy (jejímž autorem je Florus z Lyonu, † 860) z první poloviny 9. století, ze které rovněž převzal jména osob, již nikdy dříve nebyli uctíváni jako svatí a kterým přidělil svátky nahodile. Oblíbeným se tak stal díky své zdánlivé úplnosti.¹¹⁶

Dalším čteně užívaným martyrologiem se stalo tzv. *Usuardovo martyrologium*, jehož autorem byl benediktinský mnich Usuard ze Saint-Germain-des-Prés († 877). Jeho dílo se stalo, spolu s Jeronýmovým textem, jedním ze základů pro *Martyrologium Romanum*, které bylo vydáno v 80. letech 16. století papežem Řehořem XIII.¹¹⁷ Právě z Usuardova textu vychází

¹⁰⁹ V řecké katolické a ve východních ortodoxních církvích se užívá pojem „menologia“ – sbírka životopisů světců, uspořádaných podle kalendáře. Srov. J. HÖFER – K. RAHNER, *Lexikon*, s. 103.

¹¹⁰ Srov. R.H. BAUTIER a kol., *Lexikon des Mittelalters*, s. 358.

¹¹¹ Dochovaná verze se však skládá z různých částí, které k sobě původně nepatřily. Jedná se tak o raně středověkou kompilaci. Srov. Jacques DUBOIS, *Les martyrologes du Moyen Âge latin*, Turnhout 1978, s. 29-30.

¹¹² Srov. R.H. BAUTIER a kol., *Lexikon des Mittelalters*, s. 359.

¹¹³ Srov. J. HÖFER – K. RAHNER, *Lexikon*, s. 138.

¹¹⁴ Srov. R.H. BAUTIER a kol., *Lexikon des Mittelalters*, s. 358.

¹¹⁵ V tomto případě se jedná o první historické martyrologium. Srov. J. HÖFER – K. RAHNER, *Lexikon*, s. 139.

¹¹⁶ Srov. R.H. BAUTIER a kol., *Lexikon des Mittelalters*, s. 359.

¹¹⁷ *Ibidem*, s. 359.

i martyrologická část chotěšovského rukopisu. K Usuardově dílu byly později v různé míře připisovány i texty věnované mladším či jiným světcům. Na rozdíl od kalendáře, který se omezuje pouze na jméno světce a jeho bližší určení (apoštol, mučedník, vyznavač aj.), martyrologia uvádějí podstatně více informací, zejména pak jak a kde mučedník zesnul, popřípadě jeho významné činy.¹¹⁸

Nekrologia¹¹⁹ byla od svého vzniku zamýšlena pro evidování záznamů o zesnulých, na které mělo být vzpomínáno.¹²⁰ Počátky nekrologií lze spatřit již v církevních diptyších, v nichž byla, alespoň na východě (zejména pak u pravoslavných církví), uvedena i jména zemřelých. Od 7. století jsou pak vedeny samostatné knihy pro nekrologické záznamy vyskytující se v martyrologiích, kalendářiích¹²¹ či klášterních análech.¹²² Zároveň se rozšiřovaly oblasti, kde tyto zápisy vznikaly; ke klášterům a kapitulám se časem přidávaly farní kostely, cechy, bratrstva aj. V kláštorech se nekrologia vyskytovala v rukopisech označovaných jako kapitulní kniha a společně s řeholí a martyrologiem byly jednotlivé části těchto textů čteny v rámci hodinkového oficia.¹²³

Nejstarší nekrologické údaje v českém prostředí pocházejí již z 12. století (zejména u benediktinů). Pokud jde o současné existující prameny, převažujícím místem vedení nekrologií byly i v pozdním středověku kláštery, jak lze vidět na příkladu chotěšovského rukopisu.

Využití nekrologií je badatelsky všestranné. Obzvláště ve vrcholném a pozdním středověku dosvědčují vazby příslušných institucí k jejich laickému okolí (např. fundátorskému

¹¹⁸ Srov. L. DOLEŽALOVÁ – M. DRAGOUN (ed.), *Čítanka*, s. 38.

¹¹⁹ Nekrologiím byla blízká „obituaria“, která obsahovala jména zesnulých a byla v nich také uvedena nadace zemřelých a povinnosti vůči klášteru, nejčastěji v podobě milosrdenství. Srov. Marie BLÁHOVÁ, *Klášterní historiografie ve středověku*, in: *Minulostí Západočeského kraje 52*, Plzeň 2017, s. 189-190.

¹²⁰ Srov. Marie BLÁHOVÁ, *Zakladatelé v kláštrení „paměti“ přemyslovských Čech*, in: *Kościół w monarchiach Przemyslidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku*, Poznań 2009, s. 287.

¹²¹ Do úmrtního kalendáře se jména zapisovala podle data úmrtí, zpravidla bez vrocení. Srov. J. HÖFER – K. RAHNER, *Lexikon*, s. 873.

¹²² V análech zesnulých byla rok co rok zaznamenávána jména zemřelých. *Ibidem*, s. 873.

¹²³ Srov. L. DOLEŽALOVÁ – M. DRAGOUN (ed.), *Čítanka*, s. 38.

rodu). Součástí nekrologií jsou i údaje, které pomáhají osvětlit vzájemné vazby církevních institucí, vazby řádové či lokální. Pro pochopení vztahů mezi církevní institucí a světským okolím mohou nekrologia, ve spojení s jinými prameny zaznamenávajícími fundátorskou nebo donační aktivitu (testamenty, erekční knihy), představovat zásadní pramen.¹²⁴

5.2. Výzkum nekrologií v zahraničí

U zahraničních badatelů se lze setkat se zvýšeným zájmem o problematiku nekrologií, a to jak o postihnutí všeobecné roviny (teorie), tak i o zpracování jednotlivých exemplářů a vydávání edičních řad tohoto typu pramene. K českým zemím má vztahově blízko německý a polský prostor, rovněž ve Francii existuje řada edic a studií. Níže uvádím výběr ze zahraničních prací a edic.

Bezesporu největším počinem v této oblasti zájmu je ediční projekt *Monumenta Germaniae Historica* (dále jen *MGH*), jehož úkolem je kritické zpřístupňování středověkých pramenů k dějinám římsko-německé říše. Zaměřuje se na období mezi léty 500–1500, zeměpisně pak na prostor západní, jižní, střední a severní Evropy – Německo, Rakousko, Švýcarsko, Nizozemí, Belgie, Lucembursko, Itálii, Anglii, Francii, Dánsko, Českou republiku, Polsko. V rámci projektu jsou vydávány nejen nekrologia, ale také kroniky, listiny, pamětní knihy, básně, sbírky dopisů aj.¹²⁵

Řada *MGH Antiquitates* má na starosti přípravu a vydávání kritických edic nekrologií. Ta je rozdělena dle diecézí na pět oblastí:

1. Augustensis, Constantiensis, Curiensis (ed. Fr. Lud. Baumann, 1888)
2. Salisburgensis (ed. Sig. Herzberg-Fränkel, 1904)
3. Brixinensis, Frisingensis, Ratisbonensis (ed. Fr. Lud. Baumann, 1905)

¹²⁴ Srov. L. DOLEŽALOVÁ – M. DRAGON (ed.), *Čítanka*, s. 39.

¹²⁵ Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/phil/jaro2012/HIA105/MGH.pdf> [cit. 8. 7. 2023].

4. Pataviensis – Regio Bavarica. Regio Austriaca nunc Lentiensis (ed. Max. Fastlinger, Jos. Sturm, 1920)
5. Pataviensis – Austria inferior (ed. Adalbertus Fr. Fuchs, 1913)

V rámci společného projektu *MGH* a Bavorské státní knihovny byly svazky digitalizovány. Od roku 2010 jsou texty (starší 3 let) dostupné v plném znění na webové stránce www.dmgh.de.

Další vhled na nekrologia přináší kolektivní monografie *Bücher des Lebens – Lebendige Bücher*,¹²⁶ vydaná švýcarskými archiváři ze St. Gallen. Kniha je rozdělena na čtyři oddíly dle typu pramene, najdeme zde *Libri vitae Frühmittelalters* (Knihy života raného středověku); *Grab und Memoria* (Hrob a paměť); *Urkunden, Necrologien und Chroniken* (Listiny, nekrologia a kroniky) a *Jahrzeitbücher* (Knihy anniversarií). Pro potřeby práce jsem čerpal ze třetí kapitoly, která obsahuje devět prací německých a rakouských autorů, avšak pouze tři z nich se vztahují k nekrologiím. Jednotlivé studie přinášejí nejen kodikologický popis, ale také exkurz do historie pramene a instituce, ve které rukopis vznikl. To vše je doprovázeno obrazovou přílohou.

Ze starších německých prací je třeba zmínit dva články¹²⁷ (z let 1862 a 1863) archiváře Wilhelma Wattenbacha, uvedené v *Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens*.¹²⁸ Studie z roku 1862 se věnuje nekrologiu (první pol. 13. století) dnes již zaniklého kláštera cisterciáků v Jindřichově (Polsko). Samotné edici předchází úvod, ve kterém se autor věnuje kodikologickému popisu, obsahu rukopisu a taktéž paleografické stránce. Po historické sondě do dějin kláštera a kodexu je práce opatřena seznamem opatů a následně pak edice

¹²⁶ Peter ERHART – Jakob KURATLI HÜEBLIN, *Bücher des Lebens – Lebendige Bücher*, St. Gallen 2010.

¹²⁷ Zejména proto, že editované prameny se vztahují k našim dějinám, neboť obsahují záznamy osob z českého prostředí.

¹²⁸ Wilhelm WATTENBACH, *Schlesische Nekrologien*, in: *Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens*, Bd. 4, Breslau 1862, č. 8., s. 278–337. TÝŽ, *Böhmisch-Schlesisches Nekrologium*, in: *Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens*, Bd. 5, Breslau 1863, č. 9, s. 107–115.

nekrologia. Druhá Wattenbachova práce se zabývá nekrologiem pocházejícím z 12. století, jež je uloženo v muzeu německého města Halberstadt. W. Wattenbach ve stručnějším úvodu, než byla jeho předchozí práce, uvádí, že vzhledem k absenci vlastnických poznámek je téměř nemožné určit, kde nekrologium vzniklo. Autor uvádí, že rukopis je psán s velkou pečlivostí na kvalitním pergamenu a písmem 12. století. Rovněž obsahuje bohatou sérii iluminací, např. sv. Václava v rytířské zbroji. Po úvodu studie již následuje edice pramene.

Z francouzského prostředí lze zmínit teoretickou příručku *Les documents nécrologiques*,¹²⁹ jež vyšla v rámci projektu *La typologie des sources du Moyen Âge occidental* (Typologie pramenů západního středověku), pod vedením Léopolda Genicota. Kompendium bylo vytvořeno na základě přednášek benediktina N. Huyghebaerta, jenž přednášel na Katolické univerzitě v Lovani. Kniha je rozdělena do sedmi kapitol, z nichž pátá (*Les nécrologes et les obituaires*) se týká nekrologií. Autor v ní představuje definici a druhy nekrologií, jejich popis a jazyk, dále věnuje pozornost autorům a edičním řadám (v Německu, Anglii, Belgii, Španělsku, Francii, Itálii, Nizozemí, Portugalsku a ve skandinávských zemích). Příručka obsahuje také náhled na jiné typy pramenů – knihy života, pamětní knihy, zádušní dopisy a svitky mrtvých, zádušní rejstříky bratrstev. I zde platí, že se autor věnoval popisu pramenů, jejich původu a definicím.

I přesto, že se následující příručka tematicky odchyluje od nekrologií, nelze ji sem nezahrnout. Pochází ze stejného projektu jako již výše uvedené dílo o nekrologiích a vydal ji roku 1978 Jacques Dubois pod názvem *Les martyrologes du Moyen âge latin*.¹³⁰ Jak uvádí název, předmětem tohoto díla jsou martyrologia. Kniha má obdobnou strukturu jako ta o nekrologiích, autor zde podává definici pramene, rovněž i rozdíly mezi martyrologií, obituárií

¹²⁹ Léopold GENICOT (ed.), *Les documents nécrologiques*, in: *La typologie des sources du Moyen Âge occidental*, Turnhout 1972.

¹³⁰ Jacques DUBOIS, *Les martyrologes du Moyen âge latin*, in: *La typologie des sources du Moyen Âge occidental*, Turnhout 1978.

a kalendáři. Dále uvádí typy martyrologií, obšírně se věnuje Usuardově martyrologiu a dalším autorům martyrologií (sv. Jeroným, Adon, Florus či anonymní autor z Lyonu aj.).

Rovněž i u francouzských badatelů, obdobně jako německý projekt *MGH*, existuje ediční řada *Recueil des historiens de France* (od roku 1902), konkrétně řada *Obituaires*. Obdobně jako *MGH* je tato řada systematicky vedena dle církevních diecézí.

Z polského prostředí pochází studie Jerzyho Rajmana, který v časopise *Nasza Przeszłość* publikoval článek *Średniowieczne zapisky w nekrologu klasztoru norbertanek na Zwierzyńcu* (*Středověké zápisky v nekrologiu kláštera norbertinek ve Zvěřinci*).¹³¹ Samotné edici pramene předchází, jak je zvykem, teoretický a historický úvod. V něm autor podává informace ohledně nekrologií jako takových, plynule pak přechází do historie kodexu a kláštera, v němž vznikl, rovněž zde nalezneme kodikologický popis. Rajman se podrobněji zabývá i obsahem rukopisu a zejména pak jménům tam uvedených, jež jsou spjata s historií kláštera.

Další podnětnou prací je studie polského autora Dariusze Karczewského *Związki pomiędzy polskimi i czeskimi klasztorami premonstratensкими w świetle polskich nekrologów klasztornych*,¹³² jež se zabývá zejména vzájemnými vztahy mezi polskými a českými premonstráty zachycenými právě v polských nekrologiích. Z tuzemských řeholních domů převažují zmínky o mužských konventech, výjimku pak tvoří ženský klášter v Doksanech. Autor se lehce dotýká i chotěšovského nekrologia, které je, spolu s nekrologiem pocházejícím ze Zvěřince (městská část dnešního Krakova), spojeno v osobě Hroznatovy sestry Vojslavy. V závěru pak D. Karczewski krátce rozebírá rodinné vazby ct. Vojslavy. Tato studie je

¹³¹ Jerzy RAJMAN, *Średniowieczne zapisky w nekrologu klasztoru norbertanek na Zwierzyńcu*, in: *Nasza Przeszłość*, roč. 77, Kraków 1992, s. 33-56.

¹³² Dariusz KARCZEWSKI, *Związki pomiędzy polskimi i czeskimi klasztorami premonstratensкими w świetle polskich nekrologów klasztornych*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 38, Plzeň 2003, s. 45-60.

rozšířením staršího článku autora *Die Beziehungen zwischen den Prämonstratenserklöstern im Licht der polnischen klösterlichen Totenbücher*.¹³³

Z polských autorů lze dále jmenovat Z. Perzanowského,¹³⁴ Marka Derwicha,¹³⁵ Michala Kaczmarka¹³⁶ a rovněž i Maxe Perlbacha.¹³⁷ V neposlední řadě je třeba uvést polskou šestisvazkovou ediční řadu *Monumenta Poloniae historica* (od roku 1946 *Monumenta Poloniae Historica nova series*), která je významným souborem pramenů k dějinám Polska a do které svými studii přispěli např. Karol Maleczyński¹³⁸ či Wojciech Kętrzyński.¹³⁹

5.3. Výzkum nekrologií na našem území

Nekrologia patří, alespoň v českém prostředí, k často opomíjenému typu pramene (na rozdíl od materiálu diplomatického). Na druhou stranu lze u nás nalézt i výjimky a snahy o systematický výzkum a evidenci českých nekrologií a úsilí připravit edice těchto památek; do popředí pak vystupují edice klášterních nekrologií. Zároveň je známo, že v Čechách existovala rovněž kapitulní nekrologia, nekrologia bratrstev a cechů či farních kostelů.¹⁴⁰

¹³³ Dariusz KARCZEWSKI, *Die Beziehungen zwischen den Prämonstratenserklöstern im Licht der polnischen klösterlichen Totenbücher*, in: *La vie quotidienne des moines et chanoines réguliers au Moyen Age et Temps modernes*, Wrocław 1995, č. 2, s. 591-598.

¹³⁴ Zbigniew PERZANOWSKI, *Rękopisy Księgi brackiej i Nekrologu opactwa Lubińskiego*, in: *Studia Źródłoznawcze*, t. 21, Poznań 1976, s. 79-84. TÝŽ, *Nekrolog formą dokumentacji życia społecznego*, in: *Powstawanie – przepływ – gromadzenie informacji. Materiały I Sympozjum nauk dających poznawać źródła historyczne. Problemy warsztatu historyka*, Kazimierz Dolny – Lublin 23–25 IX 1976, Toruń 1978, s. 83–86.

¹³⁵ Marek DERWICH, *Pour un répertoire des obituaires polonais*, in: *Śmierć w dawnej Europie. Zbiór studiów = La mort en Europe médiévale et moderne. Études*, Wrocław 1997, s. 33-38.

¹³⁶ Michał KACZMAREK, *Nekrolog lubiński: próba krytyki przekazu*, in: *Studia Źródłoznawcze*, vol. 26, Poznań 1981, s. 113-140. TÝŽ, *Rozwój liturgii memoratywnej u cystersów od form prostych do w pełni wykształconego nekrologu*, in: *Nasza przeszłość*, vol. 83, Kraków 1994, s. 281-293. TÝŽ, *Sredniowieczny konwent klasztoru kamienieckiego w swietle własnego nekrologu*, in: *Wiekie stare i nowe*, vol. 2, Katowice 2001, s. 63-71.

¹³⁷ Max PERLBACH, *Das Totenbuch des Prämonstratenserinnen-Klosters Zuckau bei Danzig*, Danzig 1906.

¹³⁸ Karol MALECZYŃSKI, *Nekrolog Opactwa św. Wincentego we Wrocławiu*, in: *Monumenta Poloniae historica nova series*, t. 9, č. 1, Warszawa 1971.

¹³⁹ Wojciech KĘTRZYŃSKI, *Nekrolog klasztoru norbertanek w Strzelnie*, in: *Monumenta Poloniae historica* (dále jen MPH), t. 5, Lwów 1888, s. 719-767. TÝŽ, *Liber mortuorum monasterii Leopoliensis Sancti Dominici*, in: MPH, t. 5, Lwów 1888, s. 537–540. TÝŽ, *Liber mortuorum monasterii Landensis ordinis cisterciensis*, in: MPH, t. 5, Lwów 1888, s. 468–469. TÝŽ, *Liber mortuorum monasterii Pelplinensis ordinis Cisterciensis*, MPH, t. 4, Lwów 1884, s. 56–58.

¹⁴⁰ Srov. Hana PÁTKOVÁ, *Středověké nekrologium z Hořovic aneb „memoria“ venkovské farnosti* (dále jen H. PÁTKOVÁ, *Středověké nekrologium z Hořovic*), in: *Mediaevalia Historica Bohemica* 11, Praha 2007, s. 230.

Níže následuje základní přehled českého bádání v oblasti nekrologií. Detailnější informace lze nalézt ve starším bibliografickém soupisu edic z roku 1902, jehož autorem je Čeněk Zíbrt.¹⁴¹

Zájem o nekrologia jako prameny se v českém prostředí vyskytuje již od konce 18. století, kdy český katolický kněz-piarista a historik Gelasius Dobner vydal opatovické nekrologium ve třetím díle knihy *Monumenta historica Boemiae*.¹⁴² Samotné edici nekrologia předchází obecný úvod a základní informace o rukopisu.

Ve druhé polovině 19. století se jimi rovněž ve větší míře zabýval významný český historik a archivář Josef Emler, který v 70. a 80. letech vydal celkem šest edic nekrologií českých klášterů – *O nekrologiu kláštera sv. Anny v Praze*, *Ein Necrologium des ehemaligen Klosters Ostrow*, *Nekrologium z kláštera bratří kajících v Nových Benátkách*, *Necrologium Doxanense*, *Dvě nekrologia krumlovská* a *Nekrologium zlatokorunské*.¹⁴³ To vše bylo vydáno ve sborníku Královské české společnosti nauk v Praze. Jeho edice si zachovávají jednotnou a jednoduchou úpravu. Nejprve je nadepsán měsíc (latinsky), následuje datace (ponecháno římské datování) a poté je uveden přepis nekrologického údaje, místy se objevuje i rozsáhlý poznámkový aparát. Edici ještě předchází krátký úvod, kde autor uvádí základní informace o nekrologiu: kde je uloženo, ze kterého století pochází a pak následuje elementární obsahový popis, paleografický rozbor zde téměř chybí (pouze poznámky o počtu písařských rukou a ze kterého století pocházejí).

¹⁴¹ Čeněk ZÍBRT, *Bibliografie české historie, II. díl*, Praha 1902, s. 633-635.

¹⁴² Gelasius DOBNER, *Monumenta historica Boemiae nusquam antehac edita [...]*, Tomus III., Pragae 1774, pag. 9-16.

¹⁴³ Josef EMLER, *O nekrologiu kláštera sv. Anny v Praze*, in: Zprávy o zasedání Královské české společnosti nauk v Praze (dále jen Zprávy o zasedání), roč. 1878, Praha 1879, s. 69-79; TÝŽ, *Ein Necrologium des ehemaligen Klosters Ostrow*, in: Zprávy o zasedání, roč. 1878, Praha 1879, s. 346-353; TÝŽ, *Nekrologium z kláštera bratří kajících v Nových Benátkách*, in: Zprávy o zasedání, roč. 1880, Praha 1881, s. 298-304; TÝŽ, *Necrologium Doxanense*, in: Zprávy o zasedání, roč. 1884, Praha 1885, s. 83-114; TÝŽ, *Dvě nekrologia krumlovská*, in: Zprávy o zasedání, roč. 1887, Praha 1888, s. 198-227; TÝŽ, *Nekrologium zlatokorunské*, in: Zprávy o zasedání, roč. 1888, Praha 1889, s. 42-83.

Jako nekrologium je také označována část rukopisu Codex Gigas vzniklého počátkem 13. století v benediktinském klášteře v Podlažicích. Jeho nejstarší edici vydal v roce 1852 Beda Dudík¹⁴⁴ a je součástí díla *Forschungen in Schweden für Mährens Geschichte*.¹⁴⁵ Pro současného čtenáře je to však edice nepřehledná, jedná se téměř o jednolitý text bez většího zvýraznění. K nekrologické části tohoto rukopisu se váže také článek prof. Ivana Hlaváčka *The Necrology of the Codex Gigas of Bohemia* uvedený v knize *The Durham Liber Vitae and its Context*.¹⁴⁶ Autor v něm uvádí původ kodexu, okolnosti vzniku, jeho cestu různými sbírkami díky své pověsti, která ho provází, nechybí ani kodikologický a paleografický popis. Rovněž vyjadřuje podnětnou úvahu ohledně vzniku rukopisu a to, že mohl být původně společným dílem zahrnujícím několik benediktinských klášterů. Nověji se tímto nekrologiem zabývala také práce L. Mouralové,¹⁴⁷ která shrnula dějiny kláštera, dále se podrobně zabývala kodexem jako takovým a nejvíce pozornosti pak věnovala nekrologické části rukopisu. Podlažického nekrologia se dotýká i práce Alžběty Vintrové,¹⁴⁸ která se zabývá antroponymy uvedenými v nekrologiu. Teoreticky se k rukopisu vyjádřil ještě Josef Plaček v článku *Příspěvky k otázce Podlažického nekrologia*.¹⁴⁹

Další edici nekrologia, tentokrát z prostředí duchcovského kláštera, zpracoval ve svém článku Ivan Hlaváček.¹⁵⁰ Samotná edice je zde totiž součástí rozsáhlého úvodu, ve kterém je uvedeno, kde se rukopis nachází (městská knihovna v Norimberku), následuje kodikologický popis, ze kterého lze vyčíst, že se rukopis skládá z více částí a samotné kalendárium

¹⁴⁴ Mimo jiné se zabýval ještě olomouckým horologiím Beda DUDÍK, *Necrologium Olomucense. Handschrift der königlichen Bibliothek in Stockholm*, in: Archiv für Österreichische Geschichte, r. 59, Wien 1880, s. 641–657.

¹⁴⁵ Beda DUDÍK, *Forschungen in Schweden für Mährens Geschichte*, Brno 1852, s. 228-235.

¹⁴⁶ Ivan HLAVÁČEK, *The Necrology of the Codex Gigas of Bohemia (Kungliga Biblioteket Stockholm, MS A 148)*, in: *The Durham Liber Vitae and its Context*, Woodbridge 2004, s. 191-205.

¹⁴⁷ L. MOURALOVÁ, *Benediktinský klášter v Podlažicích – Podlažické nekrologium jako historický pramen*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu, Praha 2005.

¹⁴⁸ Alžběta VINTROVÁ, *Antroponyma v Podlažickém nekrologiu*. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka, Brno 2012. Vedoucí práce: prof. PhDr. Jana Pleskalová, CSc.

¹⁴⁹ Josef PLAČEK, *Příspěvky k otázce Podlažického nekrologia*, in: Listy filologické, roč. 34, Praha 1907, s. 101-115.

¹⁵⁰ Ivan HLAVÁČEK, *Neznámý český klášter doby lucemburské (duchcovské dominikánky ve světle klášterního nekrologia)*, in: Sborník archivních prací XXII, Praha 1972, č. 1, s. 163-182.

s nekrologiem je vedeno na prvních sedmi foliích. Dále I. Hlaváček uvádí, jak se kodex dostal do Norimberku, informace o kalendáriu, poté následuje obšrný paleografický popis písařských rukou a jejich datace. Právě součástí paleografického rozboru je i samotná edice, která je rozčleněna ne dle kalendáře, ale podle písařských rukou. Ke konci úvodu pak autor provádí historickou sondu do dějin kláštera, zejména jeho založení, a nechybí ani genealogický exkurz ohledně světské fundace kláštera.

Dalším přínosem je diplomová práce Renáty Modrákové (rozené Sádlové),¹⁵¹ která využívá nekrologické přípisky jako cenný zdroj informací pro historii kláštera sv. Jiří v Praze. Ve své práci se autorka zabývá středověkými (počínaje 11. stoletím až do vypuknutí husitských válek) svatojiřskými rukopisy, které obsahují nekrologické přípisky a jež jsou uloženy ve fondu Národní knihovny v Praze. Jednotlivé rukopisy obsahují podrobný kodikologický a zejména pak paleografický rozbor. Samotná edice je zahrnuta do teoretické části, ve které se autorka snažila identifikovat jednotlivé osoby uvedené v přípiscích. V závěru pak následuje ještě podrobný rozbor písma jednotlivých písařů.

Jiný pohled na tematiku nekrologií přináší studie Pavla Krafla ve *Vyškovském sborníku*,¹⁵² která svým obsahem překračuje hranice českého bádání. V článku se autor zabývá konfraternitou kazimierzských augustiniánů kanovníků s tuzemskými konventy. Po stručném úvodu ohledně založení kláštera v Kazimierzi pod Krakovem následuje teoretický úvod k nekrologiu, jež dosvědčuje zmíněné konfraternity. Součástí Kraflovy studie jsou dvě přílohy – první obsahuje přehled konfraternit s českými a moravskými kláštéry, druhá pak výtah ze záznamů o zesnulých z českých a moravských klášterů.

¹⁵¹ Renáta SÁDLOVÁ, *Svatojiřský klášter ve světle jeho nekrologických přípisků. Jeden z méně užívaných pramenů ke klášterním dějinám*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Praha 2004. Vedoucí práce: prof. PhDr. Zdeňka Hledíková, CSc.

¹⁵² Pavel KRAFL, *Pozdněstředověké konfraternity kazimierzských augustiniánů kanovníků s českými a moravskými konventy v praxi. Z nekrologu kláštera Božího těla v Kazimierzi pod Krakovem*, in: *Vyškovský sborník*, roč. 4, č. 1, Vyškov 2004, s. 37-46.

Nekrologiím se věnuje rovněž článek Hany Pátkové *Středověké nekrologium z Hořovic aneb „memoria“ venkovské farnosti*,¹⁵³ ve kterém se zabývá farním nekrologiem z 15. století. Ediční příloze předchází úvod, v němž se autorka zabývá původem kodexu, problémy prosopografie, jeho členěním a obsahem. K chotěšovskému nekrologiu, potažmo i doksanskému, se autorka vyjádřila ve studii *Ženské kláštery v pohusitských Čechách – premonstrátky*,¹⁵⁴ ve které se zabývá vývojem klášterů v Chotěšově a Doksanech v pohusitské době, zejména pak pramenům v podobě nekrologií a jejich obsahu, ale i pramenům listinné povahy.

K tématu nekrologií, respektive martyrologia, se metodicky vyjádřil František Graus ve své studii *Necrologium Bohemicum – Martyrologium Pragense a stopy nekosmovského pojetí českých dějin*.¹⁵⁵ V poměrně obsáhlém úvodu se autor zabývá, krom obvyklé zmínky o uložení rukopisu (Národní knihovna ve Vídni), také podmínkami jeho vzniku a datací, spojitostí s českými zeměmi – martyrologium obsahuje jména českých světců, knížat, králů, kněžen, moravských úředních knížat, rovněž pražských a olomouckých biskupů. V závěru pak polemizuje o možném místě vzniku kodexu (dle Fr. Grause se jeví jako nejpravděpodobnější místo břevnovský klášter). Článek doplňuje příloha, která obsahuje edici nekrologických přípisů s podrobnými prosopografickými informacemi v poznámkovém aparátu.

Dále lze uvést bakalářskou práci Ivany Ducháčkové *Roudnické nekrologium. Edice pramene*.¹⁵⁶ Tématem práce je ediční zpřístupnění roudnického nekrologia týkajícího se kanonie Narození Panny Marie v Roudnici nad Labem. Nadto autorka shrnuje historii řádu

¹⁵³ H. PÁTKOVÁ, *Středověké nekrologium z Hořovic*, s. 229-238.

¹⁵⁴ Hana PÁTKOVÁ, *Ženské kláštery v pohusitských Čechách – premonstrátky*, in: Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przyłomu XVIII i XIX wieku), Bzdgosycy – Toruń 2010, s. 151-161.

¹⁵⁵ František GRAUS, *Necrologium Bohemicum – Martyrologium Pragense a stopy nekosmovského pojetí českých dějin*, in: Československý časopis historický, r. 15, č. 6, Praha 1967, s. 789-810.

¹⁵⁶ Ivana DUCHÁČKOVÁ, *Roudnické nekrologium. Edice pramene*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav pomocných věd historických a archivnictví, Brno 2012. Vedoucí práce: proDr. Pavel Otmar Krafl, Dr.

řeholních kanovníků sv. Augustina v Čechách a na Moravě, stručně sleduje vývoj kanonie Narození Panny Marie v Roudnici nad Labem, jakožto i popis roudnického nekrologia. Tato práce vznikla pod vedením Pavla Krafla v roce 2012.

V neposlední řadě je třeba zmínit práce Michala Dragouna v oblasti kalendárií a nekrologií.¹⁵⁷

5.4. Martyrologium cum necrologio monasterii Chotiessoviensis

Chotěšovský rukopis ne vždy stál opodál zájmu badatelů. Již v 30. letech 20. století se jím zabýval profesor německého gymnázia v Plzni Basilius Franciscus Grassl (nar. 22. 8. 1873 – zemř. 25. 4. 1945).¹⁵⁸ B. Grassl výsledky své práce publikoval ve *Věstníku Královské české společnosti nauk*, tř. I., roč. 1930, č. 2. pod názvem *Das älteste Totenbuch des Praemonstratenser-Chorfrauenstiftes Chotieschau (1200–1640)*.¹⁵⁹ Jeho edice je však mnohými kritizována, srov. recenze Fridolína Macháčka,¹⁶⁰ neboť nesplňuje základní požadavky na vydání tohoto typu pramene. Autor by měl mít snahu v úvodu poučit o rukopisu po stránce formální i obsahové, nicméně nevyhověl ani jednomu z těchto kritérií. Ve zmíněném úvodu Grassl popisuje rukopis pouze zběžně a nezmiňuje se ani o zajímavé vazbě. Místo poučení o obsahu pramene je zde například neúčelný výčet chotěšovských proboštů a převorek,

¹⁵⁷ Michal DRAGOUN, *Necrologium bohemicum – příspěvek k otázce místa jeho vzniku*, in: Documenta Pragensia 20, Praha 2002, s. 13-23. TÝŽ, *Česká středověká kalendária*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Praha 2000. TÝŽ, *Zlomek kalendáře premonstrátského kláštera v Hradišti u Olomouce z 3. čtvrtiny 12. století*, in: Średniowiecze Polskie i Powszechnie 1, Katowice 1999, s. 75–85. TÝŽ, *Církevní kalendář přemyslovských Čech a některé aspekty jeho vlivu na život soudobé společnosti*, in: Celostátní studentská vědecká konference Historie 1995. Ostrava 1996, s. 27-43. TÝŽ, *Kalendáře liturgických rukopisů jako datační pomůcka*, in: Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska. Brno 1999, s. 74-84. Michal DRAGOUN – Tomáš GAUDEK, *Roudnické nekrologium z let 1457-1464 ve Státním oblastním archivu v Třeboni*, in: Epigraphica & Sepulcralia, sv. 7, Praha 2016, s. 15-33.

¹⁵⁸ Klára TISO TOVÁ, *Významné osobnosti německých škol v Plzni*. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra historie. Plzeň 2019 Vedoucí práce: doc. PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.

¹⁵⁹ Basilius Franciscus GRASSL, *Das älteste Totenbuch des Praemonstratenser-Chorfrauenstiftes Chotieschau (1200–1640)*, in: Věstník Královské české společnosti nauk, tř. I., roč. 1929, Praha 1930, s. 1-40.

¹⁶⁰ Fridolín MACHÁČEK, *Recenze Grasslovy edice Chotěšovského nekrologia* (dále jen Fr. MACHÁČEK, *Recenze Grasslovy edice*), in: Český časopis historický, roč. 37, sešit I., Praha 1931, s. 424-426.

za ním následuje text nekrologia, ve kterém se dopustil mnoha chyb (např. záměna slova „parochus“ za příjmení „Pazoch“, zkrácené jméno „Jo[hanne]s“ za slovo „sacerdos“ aj.). Je mu ostatně vyčítáno i Macháčkem, že vydavatel edice neumí správně číst písmo, a dopouští se tak chybného přepisu – na fol. 19r místo „Magdalena Pilfeltin“ čti „Bilhettin“, na fol. 35v místo zvláštního slova „Redmyax“ čti „Redingar“, k 15. červenci na fol. 70r je vynechána datace „A[nno] D[omini] LVIII“, na fol. 40r místo „Hoczow“ čti „Koczow“, na fol. 84r místo „Koczml de Krzymic“ čti „Tocznik de Krzymic“ aj. (podrobněji k těmto chybám Macháčkova recenze).

Krom výše řečeného je snad největším problémem edice nerozlišení písarských rukou. Autor provedl jen základní dělení, a to tak, že před původní záznamy z roku 1489 dal dvě kolmé čáry a ostatní záznamy z mladší doby oddělil jednoduchou kolmou čárkou, což se jeví jako neúčelné, neboť zápisy jsou řazeny chronologicky buď za sebou, či pod sebou. Nevhodným způsobem (nebo snad pro autora pohodlným způsobem) je veden poznámkový aparát, který by měl blíže určit konkrétní osoby uvedené v nekrologiu. Avšak B. Grassl jen výjimečně uvádí bližší datum (zejména u jmen proboštů a opatů). V neposlední řadě pak chybí důležitá badatelská pomůcka, a to jmenný index.¹⁶¹

Nověji se k chotěšovskému nekrologiu vyjádřil Karel Dolista v drobné práci *Nejstarší chotěšovské nekrologium a jeho předloha*.¹⁶² Autor v něm přináší poznatky o zřejmě již tehdy neexistující starší předloze nekrologia. Všimá si tak základní ruky A (písař Šimon z Plané) a záznamů starších, než je rok vzniku rukopisu. Svůj výzkum staví na základě rozboru zápisů zesnulých a jejich časového zařazení v rámci dějin chotěšovského a tepelského kláštera. Najdeme tak zde osoby, jež spadají do konce 13. století (zejména tepelští opati); chotěšovští probošti, vyjma Gottharda z let 1250–1266, jsou zachyceni z poloviny 14. století a 15. století. K. Dolista dále uvádí, že nekrologium obsahuje dostupné úmrtní záznamy o rodině zakladatele

¹⁶¹ Srov. Fr. MACHÁČEK, *Recenze Grasslovy edice*, s. 425-426.

¹⁶² Karel DOLISTA, *Nejstarší chotěšovské nekrologium a jeho předloha*, in: Na Hroznatově míse, č. 4, Týn nad Vltavou 2022, s. 55-57.

chotěšovského i tepelského kláštera, bl. Hroznaty. V rukopisu však chybí jména Hroznatovy manželky a jeho matky, která se zřejmě nevyskytovala ani v předloze. V závěru uvádí, že písař A zanechal své zápisky ve velmi zkrácené podobě, ve srovnání s o sto let starším a informačně bohatším doksanským nekrologiem.

6. Kodikologický rozbor

6.1. Vnější popis

Kodex Martyrologium cum necrologio monasterii Chotissoviensis (dále jen chotěšovské nekrologium) je v současné době uložen v Národní knihovně v Praze v oddělení Rukopisů a starých tisků pod signaturou *Ms XIII G 20*.

Rozměry rukopisu jsou 20,5 x 15 cm. Vazba knihy je původní, jedná se o dřevěné desky potažené hnědou usní, hřbet je šitý na čtyři vazy. Pole hřbetu jsou zdobena slepotiskovou dekorací. Ve čtvrtém poli na hřbetu se nachází bílý lístek se signaturou *G 20*. Přední i zadní deska je zdobena jednoduchou linkovou slepotiskovou rámovou kompozicí se slepotiskovým florálním kosodélníkem uprostřed na přední desce. Zadní deska má rovněž florální kosodélník uprostřed, avšak provedený technikou řezbou do kůže. Desky byly opatřeny dvěma sponami, které jsou utržené. Rohy přední i zadní desky nesou stopy po nárožním kování, které však chybí. Ořízka je opatřena modrou barvou, která je nejvíce patrná na horní části knižního bloku. Na předním přidešti uprostřed se nachází bílý lístek se signaturou *XIII G. 20.*, v levém dolním rohu je stejná signatura psána ručně černým inkoustem.

Knižní blok je v rozsahu II + 140 + II ff. a (krom přední a zadní předsádky z papíru) je tvořen 140 pergamenovými folii. V pravém horním rohu jednotlivých listů se vyskytuje umělá foliace provedená tužkou. Nelze s jistotou tvrdit, kdy k ní došlo, není však pozdně středověká. Foliace není kompletní a je přerušovaná, objevuje se na foliu 1–36, 40, 43, 45, 50, 55, 60, 70, 80, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135 a 140. Foliace po dekadách je typická pro období působení Josefa Truhláře (16. 10. 1840¹⁶³ - 14. 02. 1914¹⁶⁴) v NK. Podrobnější foliace v rámci

¹⁶³ Státní oblastní archiv Třeboň, Sběrka matrik Jihočeského kraje, 1587–1949 (1952), inv. č. 3553, pag. 173. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/5723/179/1991/1123/31/0> [cit. 13. 2. 2023].

¹⁶⁴ Archiv hl. města Prahy, Sběrka matrik, sign. SPVIN Z1 (1914-1918), pag. 12. Dostupné z: <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=59F81DED2E614234B6C7C4DC52A33CBE&scan=15#scan15> [cit. 13. 2. 2023].

dekády byla provedena, neznámo kým a neznámo kdy. Pro potřeby edice byla užitá foliace převzatá z webových stránek manuscriptorium.com provedená současnými pracovníky NK, kde je rukopis zdigitalizován a je badatelsky přístupnější pro širší veřejnost.

Na titulním listu je zdobně vyvedena iniciála „C“ s florálním dekorem, ve kterém je užito modrého, zeleného, červeného, žlutého a černého inkoustu. Celý rukopis si zachovává jednotnou úpravu. Samotný text kodexu je psán černým inkoustem, na některých foliích s různou intenzitou. Rubrikované názvy měsíců jsou uvedeny v živém záhlaví, kde v měsíci únoru chybí počáteční písmeno „F“, konkrétně na foliích 12–20 (ve všech případech se jedná o recta). Na některých místech dochází k užití pouze majuskul, např. fol. 61r, 64r, 65r, jinde název měsíce zcela chybí – fol. 72v, 75v, 79r, 80r. První den měsíce je uveden latinskou zkratkou „Kl.“ (Kalendis), která je téměř vždy rubrikována, avšak v případě měsíce března iniciálky chybí úplně. U května se vyskytuje pouze modrý inkoust a u července kombinace červeného a modrého inkoustu. Rovněž většina majuskul a interpunkce v rukopisu je vyznačena červeným, popř. žlutým inkoustem (někdy obojím). Folia jsou linkována slabým černým inkoustem. Text kalendária je veden po odstavcích a jednotlivá vynechaná místa sloužila pro zápis zesnulého. Mimo zrcadlo textu je po stranách u každého dne zapsáno tzv. nedělní písmeno.

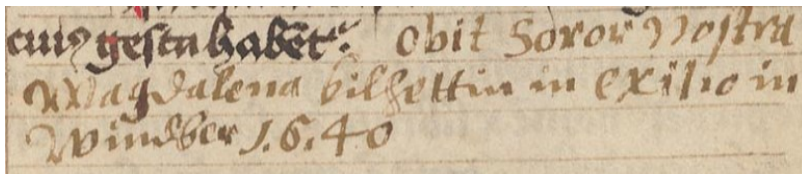
Pro chotěšovské nekrologium je typické časté střídání písarských rukou. Celé martyrologium s nejstarší vrstvou nekrologických přípisků, u kterých známe i jméno písáře, jímž je Šimon z Plané (ruka A), je psáno bastardou. Pro záznamy z 16. století je typická humanistická minuskula s prvky doznívající gotiky. Na přelomu 16. a 17. století a ve století 17. se objevuje už písmo čistě humanistické. U těchto pozdějších zápisů si lze také povšimnout, že písarská ruka nebyla mnohdy vypsaná. V textu jsou rovněž některé kalendářové i nekrologické údaje vynechány, vyškrabány či vymazány. Pro záznamy z konce 15. století je charakteristické, že jsou uvedeny bez datace, kdežto u zápisů po roce 1500 jsou letopočty uvedeny buďto celé,

nebo ve zkrácené formě. Podrobněji bude písmo, písářské ruce a případné určení jmen dalších písářů uvedeno v kapitole *Paleografický rozbor*.

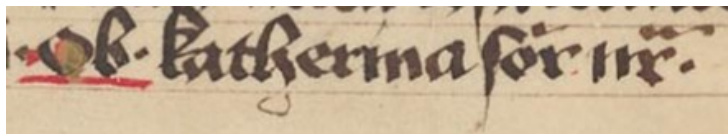
6.2. Vnitřní popis

Jak již název kodexu napovídá, jedná se obsahově o martyrologium s nekrologickými přípisky z někdejšího kláštera premonstrátek v Chotěšově. Písářovou předlohou pro samotné martyrologium se stalo tzv. *Usuardovo Martyrologium*¹⁶⁵. Autor však Usuardův vzor nekopíruje doslovně, v mnohých částech kalendária je obsah pozměněn; buďto přidáním nebo naopak odebráním některých sentencí či záměnou svatého, který byl blíže českému či premonstrátskému prostředí. V ojedinělém případě došlo zcela k nahrazení předlohy vlastním autorovým textem a to k datu 20. prosince na fol. 136r. Vzhledem k tomu, že by podrobné studium chotěšovského kodexu (zejména pro svou časovou náročnost) přesáhlo rámec této diplomové práce, byla pozornost soustředěna na jeho nekrologickou část. Ta se nejčastěji skládá z prostého oznámení o úmrtí, buďto uvozením latinského „Obiit“ (a jeho zkrácené obdoby) či uvedením pouhého jména (popř. přídomku, příbuzenského vztahu apod.) a funkce. Pouze ve výjimečných případech se písář rozepsal a doplnila bližší informace o zesnulém; to lze pozorovat zejména na fol. 8r, 19r, 29v, 34r, 54v, 76r, 80r/v, 98v, 124v, 125r, 128r a 133v.

¹⁶⁵ Usuard byl benediktinský mnich v klášteře v Saint-Germain-des-Prés, který v 60. letech 9. století sepsal martyrologium na základě starších seznamů, zejména pak martyrologia Adova. Usuardův text se stal ve druhé polovině 16. století základem *Martyrologia Romana*, závazného pro celou církev. Srov. Milada STUDNIČKOVÁ – Pavel ŠTĚPÁNEK, *Usuardovo Martyrologium z Gerony = Martyrology of Usuardus from Gerona: faksimile středověkého iluminovaného rukopisu vydané nakladatelstvím M. Moleiro v Barceloně: k výstavě pořádané v Klementinu od 20.4. do 23.5.1999*, Praha 1999, [s. 1].

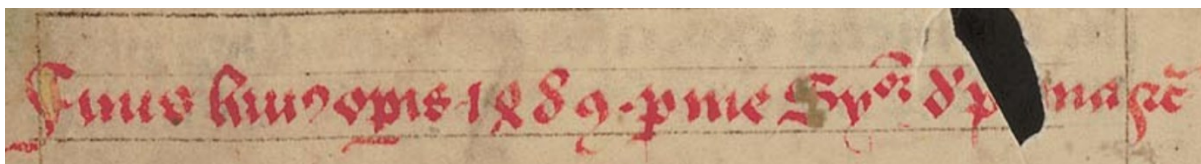
Fol. 19r – příklad zápisu, kde se lze dočíst, že zesnulá sestra Magdalena Bilhettin zemřela roku 1640 v exilu v klášteře Windberg, což byl bavorský premonstrátský klášter v řezenské diecézi

Fol. 68r – příklad běžného zápisu zesnulé osoby (písař A)

Text kodexu začíná přímo na fol. 1r, jehož incipit zní: „*Circu[m]cisio dom[in]i n[ost]ri Ih[es]u [Christi] ...*“, kolofon pak na fol. 140 ve znění: „*Finis hui[us] op[er]is 1489 p[er] me Sy[m]o[nem] de P[la?]na [etc.]*“. Jazykem celého rukopisu je latina, vyjma počestělých či poněmčelých vlastních jmen a zeměpisných názvů.

Mechanicky poškozený kolofon, fol. 140v

Jak již bylo zmíněno, nekrologium bylo sepsáno roku 1489 na základě starších předloh¹⁶⁶ a nadále do něj byly připisovány aktuální údaje; nejmladší datovaný zápis pochází ze dne 24. února. 1640.¹⁶⁷ O něco mladším se může jevit ještě zápis na fol. 54v z 6. června, jenž

¹⁶⁶ Existenci těchto předloh lze doložit pěti ojedinele datovanými zápisy ještě před rokem 1489, jedná se o folia 80r, 106r, 125r, 126r a 133v. S výjimkou jednoho záznamu – † ct. Vojslavy 22. 11. 1227 (sestra bl. Hroznaty), jenž byl psán pozdější rukou (na fol. 124 – 125r), byly všechny ostatní vytvořeny základní písařskou rukou A.

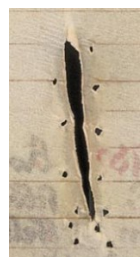
¹⁶⁷ Na fol. 19r „*Obi[it] soror nostra Magdalena Bilhettin in exilio in Windberg, 1640*“. Do Windbergu se dostala spolu s dalšími řeholicemi a proboštem Zachariásem Bandhauerem v říjnu 1639, když prchali před Švédy. Zde zůstali po dobu 6 měsíců. Srov. Basilius Franciscus GRASSL, *Das älteste Totenbuch des Praemonstratenser-*

je však bez vnošení a který na základě typu písma ukazuje na mladší dobu sepsání (snad polovina 17. století.).

Identifikace jednotlivých osob může být (zejména u nejstarších údajů) sporná, což je typickým jevem u tohoto typu pramene. V celém kodexu se vyskytuje 634 osob (z toho cca 250 žen), jejichž zápisy nejspíše pocházejí z druhé poloviny 15. století, celého 16. století a první poloviny 17. století. Objevují se zde i dva čeští králové – Ladislav Pohrobek (fol. 126r) a Ludvík Jagellonský (fol. 88r).¹⁶⁸ Také jsou zde četně uvedeni páni z Chudenic (25), Křimic (12), Strojetic u Podbořan (11) a nechybí ani 5 obyvatel města Plzně. Mezi duchovními je početná skupina osob z Teplé (téměř 40 osob). Výrazněji jsou zde rovněž zastoupeni i lidé působící v premonstrátském klášteře v Doksanech, neboť kláštery si byly blízké – 5 proboštů a 15 doksanských sester.¹⁶⁹

Chotěšovský kodex se dochoval v dobrém stavu, pouze následující folia obsahují výraznější mechanická poškození, vzniklá patrně při zpracovávání pergamenu. Jedná se o fol. 15, 22, 31, 39, 43, 49, 55, 60, 91, 93, 97, 100, 109, 131, 139 a 140. Ve většině případů jde o vzniknuvší díry, které byly následně opraveny sešitím, např. fol. 39 a 93, nebo na fol. 97 je oprava provedena dvěma pergamenovými proužky.

Fol. 93 – příklad poškození pergamenu a následná oprava sešitím

Chorfrauenstiftes Chotieschau (1200–1640), in: Věstník Královské české společnosti nauk, Tř. I., roč. 1929, Praha 1930, s. 11.

¹⁶⁸ I přesto, že dosavadní zdroje uvádí datum úmrtí Ludvíka Jagellonského 29. 8. 1526 v bitvě u Moháče, v nekrologiu je uvedeno datum smrti krále 30. 8. 1526.

¹⁶⁹ Srov. Hana PÁTKOVÁ, *Ženské kláštery v pohusitských Čechách – premonstrátky*, in: Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przełomu XVIII i XIX wieku), Bzdgosycej – Toruń 2010, s. 154.

7. Paleografický rozbor

Pro tento typ pramene je charakteristické střídání značného množství písarských rukou. Ani chotěšovský rukopis neunikl tomuto jevu, a proto může být značně problematické určení autorů jednotlivých nekrologických záznamů. Celý kodex je pak dílem více písařů z různých časových období.

7.1. Písař A

V případě písarské ruky A známe i jméno, díky dochovanému kolofonu, je jím jistý Šimon z Plané. Ten je autorem martyrologické části kodexu a nejstarší vrstvy nekrologických přípisů. Tyto části jsou psány gotickým písmem – bastardou. Dle celkového rázu písma se jedná o klidnou ruku navyklou na psaní, dochází zde ke klasickému střídání silných a vlasových tahů, důslednému lámání oblouků a ke znatelnému oddělování slov. Jednotlivé litery si zachovávají čtvercový modul. Stop po interpunkci zde nalezneme poskrovnu, a to v podobě tečky (kosočtverce) či dvojtečky vyvedené nad linkou. Přesto, že se jedná o pravidelné knižní písmo, lze u písaře Šimona nalézt i osobitější znaky jeho rukopisu.

Charakteristické je pro něj značné množství zkratk v textu martyrologia pro *con*, *ri*, *rum* a *us*, dále zkratky pro literu *p*, *q* a pro spojku *et* užívá tironské noty. Nejčastějším typem krácení je pak zkratka pro písmeno *m* či *n*, a to v podobě obloukovitého titulu zahnutého směrem nahoru (tento typ krácení však používá i pro jiné dobře známé zkratky, např. e[st]). Dále je velmi signifikantním znakem zkracování latinského slova „Obiit“ na pouhé „O“ či „Ob“, kdy je takto zkrácené slovo zatrženo červeným inkoustem pro jeho zvýraznění. Jiným jevem je zvýrazňování majuskul v textu, a to buď červeným nebo žlutým inkoustem.¹⁷⁰ Písař také nedodrhuje důsledně okraje zrcadla textu, a často tak píše přes jeho okraj (zejména u textu martyrologia). Dalším projevem rukopisu ruky A jsou vlasové tahy pod řádkem u některých

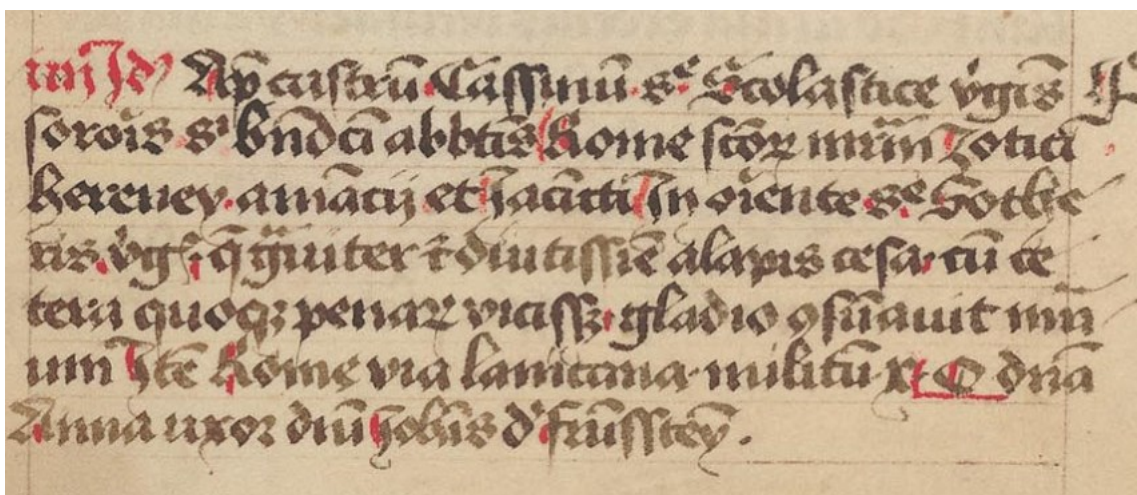
¹⁷⁰ Uvedené znaky jsou běžné i u jiných písařů téže doby.

liter, jež mají ozdobný charakter – nejčastěji oblouku, háčku či smyčky. To platí i u písmen nacházejících se na konci řádku, jejichž vlasové zakončení směřuje směrem doprava.

V kodexu si lze povšimnout, že u nejstarší skupiny záznamů chybí vročení úmrtí zesnulého. Výjimku tvoří čtyři zápisy s daty staršími, než je rok sepsání rukopisu – na fol. 80r, kde písař Šimon napsal rok 1464; na fol. 106r, kde je vročení 1482 (viz ukázka níže); dále na fol. 125r se vyskytuje vročení 1457 a na fol. 133v je zaznamenán rok 1461. Za jeden z posledních znaků ruky A by se dala považovat i strohost zápisů, jež se nejčastěji skládá z latinských slov pro „zesnul/a [jméno], otec/bratr/sestra náš/e“.

Další zapsané letopočty v knize před rokem 1500 se objevují na fol. 110r (rok 1495) a na fol. 125r (rok 1227), každý z nich je však napsán jiným písařem.

Rukopis Šimona z Plané na příkladu martyrologického textu spolu s nekrologickým údajem:

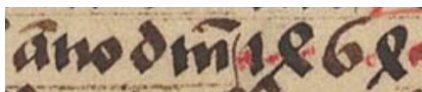

Fol. 14v (10. února):

„III Id[us] Ap[ud] castru[m] Cassinu[m] s[anc]t]e Scolastice v[ir]gi[ni]s F¹⁷¹
soro[r]is s[anc]t]i B[e]n[e]d[i]c[t]i abb[at]is. Rome s[anc]to[r]um m[a]r[t]i[r]i[r]i[u]m Zotici, Hereney,
Ama[n]cii et Jaci[n]cti. In o[r]iente s[anc]t]e Sothe-
ris v[ir]g[inis], q[ue] g[ra]viter et diutissi[m]e alapis cesa, cu[m] ce-
tera quoq[ue] pena[r]um viass[et] gladio c[on]su[m]avit m[art]i[r]i
um. Ite[m] Rome via Lavicana militu[m] X. **O**biit d[omi]na
Anna, uxor d[omi]ni Joh[an]is d[e] Fru[m]sste[n].“

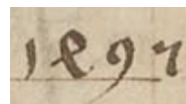
¹⁷¹ Nedělní písmeno „F“ je mimo zrcadlo textu.

Ukázky datací před rokem 1500 (levý sloupec představuje ruku A, pravý pak tvoří dva rozdílní písari):

Fol. 80r – „*A[n]no D[omi]ni 1464*“

(ruka A)

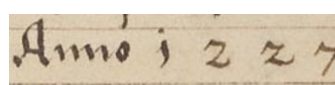

Fol. 110r – „*1495*“ (blíže nespecifikovaný

písar)

Fol. 106r – „*1482*“ (ruka A)

Fol. 125r – „*1227*“ (blíže nespecifikovaný

písar)

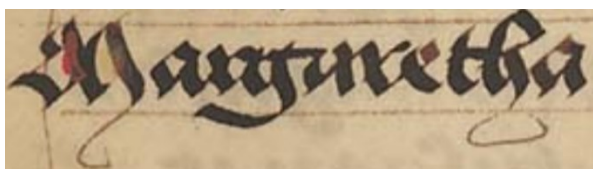
Ukázka osobitějších znaků Šimona z Plané:

Fol. 80r – „*Vigilia*“ – majuskula zvýrazněna červeným a žlutým inkoustem

Fol. 67r – „*e[st]*“ – interpunkce v podobě tečky provedená červeným inkoustem

Fol. 50v – „*Margaretha*“ – ozdobné smyčky pod základní linkou

Fol. 70r – „*i[n]*“ – všeobecné zkracování znaménko v podobě obloukovitého titulu

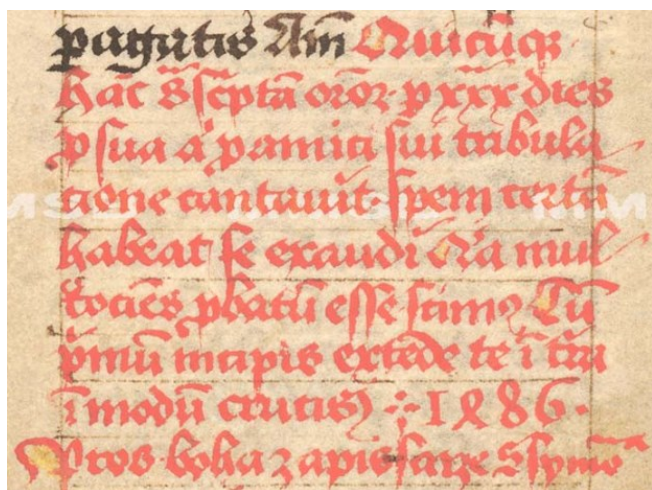
Vzhledem k blízkému vztahu kláštera v Chotěšově s tepelskou kanonií jsem provedl sondu, týkající se Šimonova případného autorství i jiných kodexů, do rukopisného fondu kláštera Teplá, jenž je uložen v NK Praha. Jako základní pomůcka posloužil Hoffmannův *Soupis rukopisů knihovny kláštera premonstrátů Teplá*,¹⁷² kde jsem v tamním jmenném a věcném rejstříku našel heslo „Šimon písař – 598“. Daný kodex jsem v I. svazku Soupisu dohledal pod Hoffmanovou signaturou 598 (NK signatura Teplá Ms. d 18). František Hoffmann zde uvádí, že písař Šimon je autorem druhé části z roku 1486 (f 118r–177v) tohoto rukopisu,¹⁷³ který vznikl ze tří částí¹⁷⁴ v průběhu 15. století (pozdější ojedinělé přípisky z 15.–17. století). Domnívám se však, na základě komparace písařskou rukou a kolofonu, že je spíše autorem první části díla (viz níže).

Písmem této ruky je rovněž vyspělá knižní bastarda, která nese shodné znaky, jež byly uvedeny výše u základní ruky A. Pro srovnání níže uvádím ukázkou kolofonů z tepelského rukopisu Ms d 18 a chotěšovského nekrologia XIII G 20. Písmo je pochopitelně přizpůsobeno formátu knihy; tepelský rukopis má rozměry 11 x 9 cm, kdežto chotěšovský 20,5 x 15 cm.

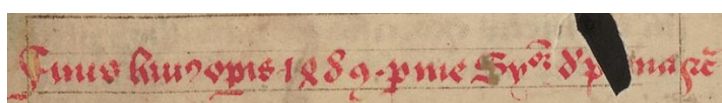
¹⁷² František HOFFMANN, *Soupis rukopisů knihovny kláštera premonstrátu Teplá, Díl I., II.* (dále jen F. HOFFMANN, *Soupis rukopisů Teplá*), Praha 1999, s. 453.

¹⁷³ F. HOFFMANN, *Soupis rukopisů Teplá*, s. 454.

¹⁷⁴ 1. část fol. 1r – 116v; 2. část fol. 118r – 177v a 3. část fol. 178r – 187v.

Teplá Ms. d 18, fol. 107v¹⁷⁵ –
bastarda; stejný způsob krácení
(titulus v podobě oblouku);
majuskuly zvýrazněny červeným
a žlutým inkoustem; smyčky pod
linkou; interpunkce

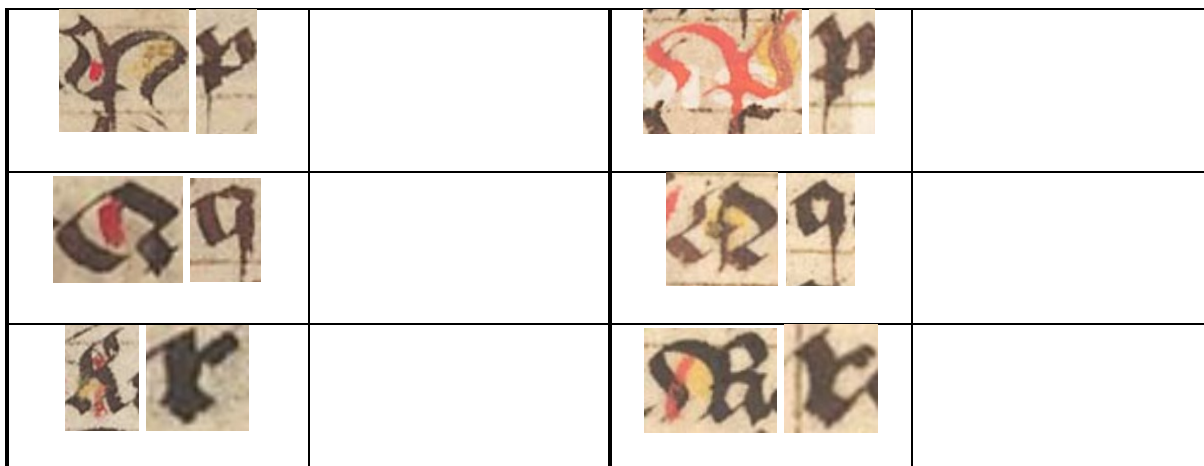
Chotěšov XIII G 20, fol. 140v –
bastarda; způsob krácení;
majuskula zvýrazněna žlutým
inkoustem; smyčky pod základní
linkou; interpunkce

Pro úplnost uvádím přehled jednotlivých liter obou písařů:

Šimon z Plané		Šimon, písař z Teplé	

¹⁷⁵ „Orationes Horae“, sign. Teplá MS.d.18, Národní knihovna Praha, fol. 107v. Dostupné z: [https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR__TEPLAMSD18__08ZTREA-cs](https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_TEPLAMSD18__08ZTREA-cs) [cit. 26. 3. 2023].

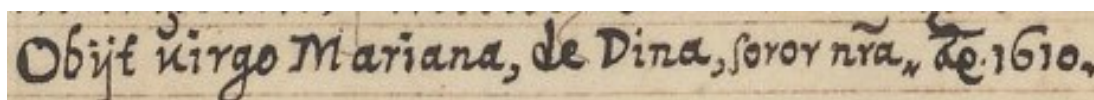

Výše uvedené tedy naznačuje jistou spojitost obou kodexů v osobě shodného písaře, tomu nahrává i blízkost obou klášterů i téměř shodná doba sepsání. Na druhou stranu autorství staršího tepelského zpochybňuje nejen chybějící predikát „z Plané“, ale i jazyk použitý na závěr kolofonu (v Teplé čeština, v Chotěšově latina). Rovněž i lehce pozměněný duktus písma nahrává myšlence, že by se mohlo jednat o dva rozdílné Šimony. Je však taky možné, že během oněch tří let, které oba rukopisy od sebe dělí, již stačil lépe ovládnout písařské umění. Nápomocná by jistě byla hlubší sonda do pramenů z této doby, která by však přesahovala rámec této práce.

Jak již bylo řečeno, rukopis není dílem pouze jednoho písaře. Vzhledem k tomu, že nekrologium bylo užíváno koncem 15. století, zejména pak v průběhu celého 16. století a první polovině 17. století, se v něm objevuje enormní počet písařských rukou. Písaři bohužel nejsou jmenováni, lze však předpokládat, že zápisy pořizoval představený kláštera či některá ze sester. Následující písařské ruce jsou popsány na základě četnosti výskytu nekrologických záznamů v kodexu.

7.2. Písař B

Po ruce A je nejčteněji zastoupen písař B, jehož zápisy jsou z přelomu 16. a počátku 17. století. Je autorem 11 nekrologických přípisů,¹⁷⁶ z nichž nejstarší pochází z roku 1599¹⁷⁷ a nejmladší z roku 1611.¹⁷⁸ Všechny záznamy jsou uvedeny i s vrocením provedeným arabskými číslicemi. Užitým písmem je humanistická minuskula. Dle ductu písma je vidno, že písař měl zkušenost s psaním. Písmo působí klidně a je dobře čitelné. Lze si i povšimnout, že písař zde důsledně odděluje slova a interpunkci. Avšak dochází u něj ke kolísání velikosti jednotlivých liter. Jeho zápisy jsou obsáhlejší než u ruky A, takže lze z nich vyčíst více informací o zesnulé osobě. Signifikantním znakem písaře B je užití háčku nad písmenem „u“ a zejména pak zkratka pro latinské slovo „Anno“, zkracovacím znaménkem je titulus v podobě vlnovky či vodorovné čáry. Celkově písmo působí osobitějším dojmem než u uniformní ruky A.

Fol. 2r – typická zkratka pro „A[nn]o“; titulus v podobě vlnovky a háček nad literou „u“

7.3. Písař C

Čteněji je v rukopisu zastoupena písařská ruka C, která je autorkou osmi záznamů.¹⁷⁹ Těchto osm přípisů je ohraničeno léty 1546¹⁸⁰ a 1547.¹⁸¹ Užitým písmem je zde faktura, která však působí odlehčeným dojmem. Jednotlivé litery jsou užší a vyšší oproti základní ruce A. I tady dochází k důslednému oddělování slov, zápisy jsou bez interpunkce a postrádají zkracování slov. Datace je provedena arabskými číslicemi, většinou se však nachází mimo

¹⁷⁶ Fol. 2r, 18r, 22v, 69v, 73v, 104r, 109v, 113r, 113v, 114v, 116r.

¹⁷⁷ Fol. 73v a 114v.

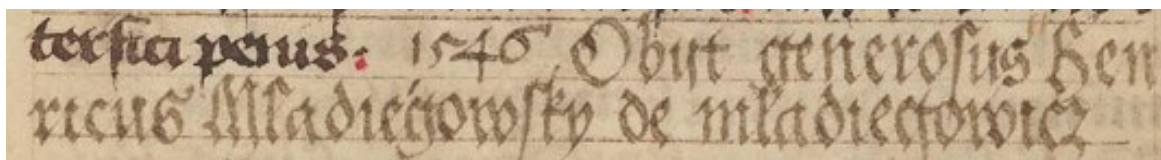
¹⁷⁸ Fol. 109v a 116r.

¹⁷⁹ Fol. 11r, 20v, 34r, 53v, 57v, 83r, 96r a 106v.

¹⁸⁰ Fol. 20v, 34r, 83r a 96r.

¹⁸¹ Fol. 11r, 53v, 57v a 106v.

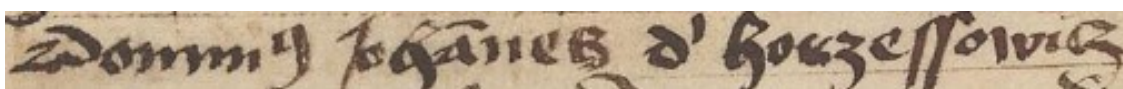
zrcadlo textu. V ukázce níže je zcela výjimečně datace zaznamenána přímo v textu. Oproti strohosti zápisů ruky A obsahuje záznam ruky C predikát, popř. další doplňující informace – vztah zesnulého/ho ke klášteru.

Fol. 34r – vyšší a užší litery; odlehčený duktus; ostré tahy; kontrast silných a vlasových tahů

7.4. Písař D

Další početně zastoupenou rukou je písař D, který zaznamenal šest zesnulých osob.¹⁸² Tyto zápisy nejsou datovány, vzhledem k užitému typu písma se jedná o konec 15. století, počátek 16. století. Písmem je zběžně provedená bastarda, na které lze vidět, že písař nebyl navyklý na pečlivé knižní písmo. Působí velmi neklidným dojmem, jednotlivé litery jsou neúměrně velké s porovnáním textu martyrologia (ruka A). Nepochází zde ke klasickému střídání silných a vlasových tahů, převažují silné tahy. Avšak dochází zde k důslednému oddělování slov. Typickým znakem je zkratka pro *us* v podobě arabské devítky a zkracovací znaménko, které tvoří buďto rovnítko (fol. 84r) nebo mírný oblouček (viz ukázka ve slově „Joha[n]nes“). Rovněž chybí interpunkce.

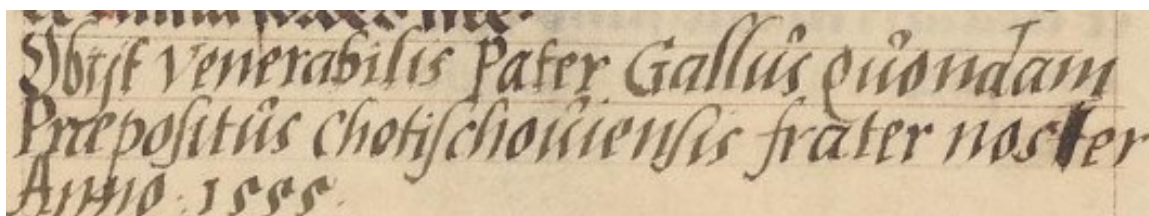

Fol. 73r – typická zkratka pro *us*; těžké masivní písmo; zkracovací znaménko

¹⁸² Fol. 28v, 73r, 77r, 84r, 93v a 139r.

7.5. Písař E

Písaře E lze určit u čtyř záznamů,¹⁸³ které jsou datovány léty 1554–1555; pouze jeden zápis není datován a to na fol. 91v. Na základě písma ho však lze přiřadit k ruce E. Užitým písmem je písmo, které by se dalo označit za humanistickou polokurzivu. Obraz písma je odlehčený, dochází zde ke stírání rozdílu mezi silnými a vlasovými tahy. Písmo má na první pohled kurzivní charakter, jenž je zapříčiněn mírným sklonem liter směrem doprava a lehkým napojením písmen, zejména pak u liter „m, n, i, u“. Osobitějším znakem je písmeno „u“, které písař značí obráceným háčkem. Objevuje se i ligatura „ae“. I v tomto případě lze tvrdit, že šlo o zkušenějšího písaře.

Fol. 86v – mírný sklon doprava; chybí rozdíl mezi silnými a vlasovými tahy; písmeno „u“ s obráceným háčkem

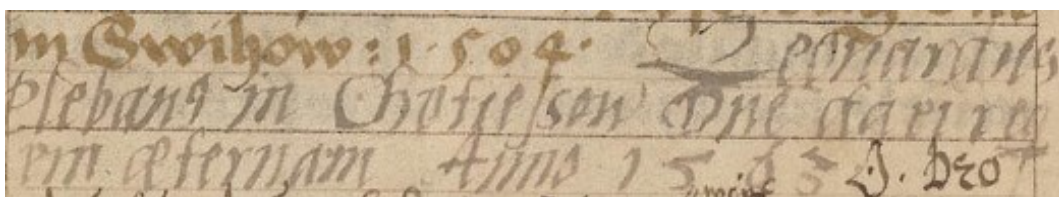
7.6. Písař F

Autorství čtyř nekrologických příspěvků lze přiřadit k ruce F.¹⁸⁴ Zmíněné zápisy jsou datované k roku 1563. I v tomto případě, jako u předešlého písaře, se jedná o humanistickou polokurzivu – zaoblené tvary písmen, náznak napojení slov, jsou zde z větší části setřeny rozdíly silných a slabých tahů. Litery jsou neúměrně vysoké v porovnání se základní rukou A či, jak je vidno na ukázce níže, se starším záznamem z roku 1504. Celkově písmo působí neklidným dojmem, přesto je však čitelné a slova jsou oddělena. Písmo postrádá klasické

¹⁸³ Fol. 5r, 11v, 86v a 91v.

¹⁸⁴ Fol. 7v, 71v, 96r a 135r.

lámání liter, jak lze vidět u pozdně středověké bastardy. Opět je i tady užito datování pomocí arabských číslic, chybí zde zkratky a interpunkce. Vyskytuje se zde však ligatura „ae“.

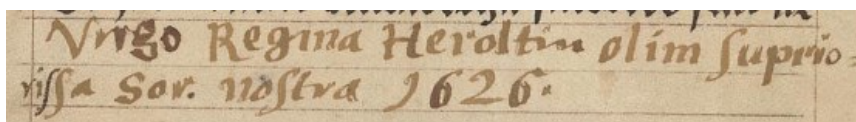
Fol. 71v – velké litery písmen; neúhledné písmo; ligatura „ae“; téměř nerozlišitelné silné a vlasové tahy

7.7. Písař G

Písaře G lze identifikovat u tří zápisů – na fol. 19r, 57r a 64r. Zápisy jsou datovány, starší nese rok 1626 a nejmladší pak rok 1640.¹⁸⁵ I přesto, že zmíněné zápisy dělí od sebe 14 let, lze je přiřadit k jednomu písaři. Vystává zde však otázka, zda po takovou dobu působil v konventu tento písař s pouhými třemi zápisy nebo, a to pravděpodobněji, ruka F provedla spolu se zápisem z roku 1640 i starší přípis datovaný do roku 1626. Tomu nahrává nejen fakt, že oba záznamy mají velice podobný odstín inkoustu, ale i výskyt latinského slova „olim“ (kdysi/tehdy) u staršího údaje. Písmem v tomto případě je písmo humanistické, které je směsí minuskulních a kurzivních tvarů. Písař tedy nebyl navyklý psaní.¹⁸⁶ Litery působí neupraveným dojmem a mají různou velikost. Společným rysem přípisů jsou arabské číslice, zejména pak číslice „1“, která je mírně prohnutá a vytváří dojem písmene „I“ či „J“. Dalším společným znakem je způsob zápisu kulatého „S“ ve slově „Supriorissa“ či „nostra“, který je odlišný od „s“ ve slově „soror“.

¹⁸⁵ Zároveň se jedná o nejmladší datovaný nekrologický údaj uvedený v kodexu.

¹⁸⁶ Popř. písařka, byla-li to některá ze sester, psala špatně.

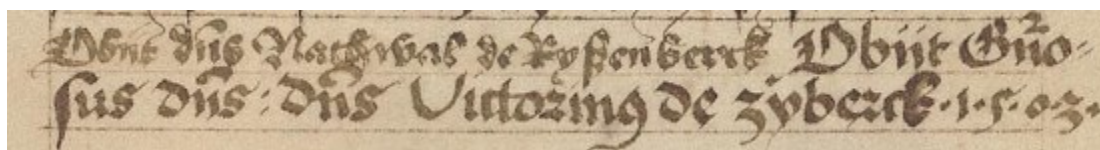
Fol. 57r – neklidný duktus písma; písmeno „S“ ve slově „Supriorissa“; ve vročení číslice

„1“

Níže uvedení písaři jsou v nekrologiu autory pouze dvou zápisů. Byli vybráni zejména pro svůj osobitý charakter písma.

7.8. Písař H

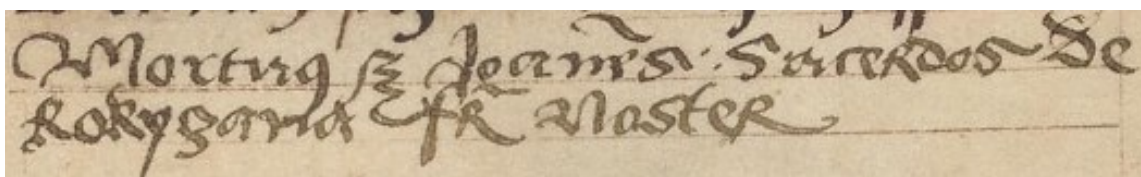
Rukopis písaře H můžeme spatřit na foliích 71v a 79r. Tyto přípisky jsou datovány do let 1503 (fol. 79r) a 1504 (fol. 71). Písmo zde užitě je bastarda, u které dochází ke klasickému střídání silných a vlasových tahů. V zápisu si lze povšimnout, že písmo na čtenáře působí těžce, avšak je stále dobře čitelné – jde tak o kvalitní písmo dobrého písaře. Jako osobní a zároveň spojující prvek obou zápisů písaře H tady slouží zkrácené slovo „g[e]n[er]osus“ (jako zkracovací znaménko užitě arabské číslice „2“) a zkrácená titulace „d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s“ (titulus v podobě obloučku). Rovněž datace, kde jsou jednotlivé číslice odděleny tečkou, je totožná v obou případech.

Fol. 79r – zkracovací znaménko ve slově „g[e]n[er]osus“ v podobě arabské „2“; obecné zkracovací znaménko – titulus – v podobě obloučku; vročení vyvedené arabskými číslicemi, jež jsou od sebe oddělena tečkou

7.9. Písař I

Ruka CH je v nekrologiu zastoupena již výrazně méně. Lze ji přisoudit autorství pouhých dvou záznamů.¹⁸⁷ Oba údaje jsou bez vrocení, dle písma by se mohlo jednat o polovinu 16. století. Písmem je opět osobitá bastarda, která působí nevypsane. Nejsou zde patrné rozdíly mezi silnými a vlasovými tahy, chybí interpunkce a velikost jednotlivých liter je rovněž kolísavá. Signifikantním znakem tohoto písaře je, že zápis nezačíná slovem „Obiit“, ale slovy „Mortua/Mortuus est [...]“. Zde je pak velmi nápadná majuskula „M“, jež je velmi neobvykle provedená (viz ukázka níže), obdobně to platí u majuskuly „N“. Rovněž netypicky je psáno i písmeno „a“ a litera „z“ má podobu arabské trojky. Dále je charakteristická zkratka pro slovo „est“ rovněž v podobě arabské trojky.

Fol. 73r – neobvyklá majuskula „M“ ve slově „Mortu[us]“; dále majuskula „N“ ve slově „Noster“; zkratka pro est; litera „a“

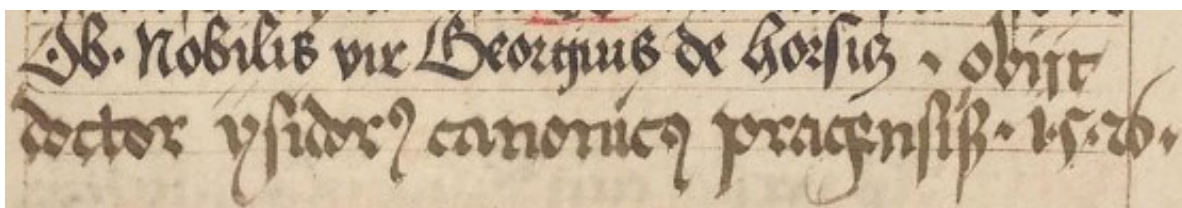
7.10. Písař J

Mezi poslední určitelné písaře můžeme zařadit písaře I, který svůj osobitý rukopis předvedl u dvou přípisků.¹⁸⁸ Oba jsou datovány do roku 1526. Jsou psány bastardou, u které můžeme vidět oblejší tvary než u uniformní ruky A. Dochází zde k menšímu rozlišení silných a slabých tahů, převládají spíše silnější tahy, čímž písmo působí těžce. I přesto šlo zřejmě o zkušeného písaře. Zkracovací znaménka jsou zde běžná a nevykazují žádné zvláštnosti – rovný titulus (např. nad slovem „d[omi]n[u]s“); koncová zkratka pro *us* v podobě číslice 9, např. ve

¹⁸⁷ Fol. 72v a 73r.

¹⁸⁸ Fol. 17v a 34v.

slově „canonic[us]“. Jiným společným rysem obou zápisů je vročení, kde arabské číslice oddělují tečky.

Fol. 34v¹⁸⁹ – těžké litery; zkratka pro *us*; datace

7.11. Ostatní písaři

Písařské ruce jednotlivých nekrologických zápisů tvoří roztráštěnou a velmi různorodou a pestrou skupinu. Tyto ruce lze rozčlenit na tři okruhy, kde první tvoří písaři, kteří byli „profesionální“ a ovládali písařské umění, jejich písmem je bastarda (i s mírným vlivem humanistického písma) a mohlo se jednat o samotné opaty konventu či jimi pověřené písaře. Druhý okruh poté tvoří „neprofesionální“ písaři, jejichž písmo bylo nižší kvality (často působí roztřeseně, litery mají různou velikost), občas na hůře čitelné. Poslední skupina (spíše spekulativní) se skládá ze samotných členek konventu, kterým se již zajisté dostalo v pokročilém 16. století potřebné vzdělání v oblasti četby a písma. Samostatnou větev záznamů tvoří pak mladší humanisticky psané přípisky ze 2. poloviny 16. a počátku 17. století.

Prakticky neexistují totožné prvky mezi jednotlivými písaři. Projevy některých z nich se sice vyskytují v ojedinělých záznamech, ale jedná se spíše o výjimky. Sledované písařské ruce lze začlenit do širšího časového rozmezí od konce 15. století, přes celé 16. století až do první poloviny 17. století. Kvalita písma je, jak bylo uvedeno výše, různorodá – od zručně a profesionálně provedených zápisů (projevujících se znalostí knižního písma – bastardy či

¹⁸⁹ V ukázce je uveden záznam, který obsahuje jméno pražského kanovníka Isidora z Hostouně, jenž byl doktorem církevního práva, připomínaný k roku 1521. Srov. Antonín PODLAHA, *Series praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum et canonicorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad praesentia tempora*, Praha 1912, s. 118.

hybridní obdoby – kombinace bastardy silně ovlivněné písmem humanistickým), přes písmo místy polokurzivní až po čistě humanistické (rovněž nižší kvality).

S přihlédnutím k vysokému počtu písařů mají i nekrologické přípisky různorodou podobu. Nejedná se však o markantní odlišnosti od standardního úzu. Celková forma je ovlivněna nejen vrocením, kde u starších záznamů zcela chybí a zápisy jsou strohé – omezené pouze na slovo „obiit“ (či zkráceně „O[biit]“); funkci – „frater“, „soror“ a na samotné jméno zemřelého. U takto starých záznamů provedených písařem A, a jeho bezprostředně následujícími pokračovateli lze předpokládat, že vznikly před rokem 1500. Jako jisté odůvodnění, proč nebyly tyto zápisy datovány, se nabízí několik možností. Buďto se jedná o zápisy starší, než je rok vzniku nekrologia, jež vycházelo ze starší předlohy, která rovněž neobsahovala vrocení, a proto byla neznámá písaři Šimonovi. Jiný důvod mohl být ten, že se jednalo o zesnulé z nedávné doby, a tudíž byli stále v živé paměti a nevznikla tak potřeba daný rok zaznamenat. Jak již bylo uvedeno, celková podoba zápisů nebyla ovlivněna jen datem zápisu a jeho vrocením, ale také tím, jaký vztah měl zemřelý vůči klášteru a zda byl pro jeho dějiny důležitý.

Jisté je, že základní písař A – Šimon z Plané – se stal jakýmsi vzorem, přinejmenším pro své pokračovatele, a i časově mladší písaře. Kromě základní ruky A, ke které díky kolofonu dokážeme s jistotou přiřadit i jméno, zůstávají ovšem ostatní písaři v anonymitě. Jejich identifikaci by nepochybně posloužil výzkum dochovaných pramenů a vzájemná komparace, to však přesahuje rámec této práce.

8. Obsahová stránka rukopisu XIII. G 20

Obsahem chotěšovského rukopisu je, jak již jeho latinský název *Martyrologium cum necrologio monasterii Chotiessoviensis* napovídá, martyrologium spolu s nekrologickými přípisky. Martyrologická část kodexu má oporu v Usuardově martyrologiu, k tomu blíže kapitola *Kalendárium, martyrologium a nekrologium – Všeobecná charakteristika*. Tato kapitola pak přináší bližší pohled na nekrologické záznamy prostřednictvím několika statistických údajů, jako je např. počet zesnulých v jednotlivých měsících, počet tepelských řeholníků a doksanských řeholnic, nejčastěji uváděná jména či počet osob s přídomkem aj.

Tabulka níže obsahuje přehled měsíců v roce a počet zesnulých v daném měsíci:

Měsíc	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Celkem
Počet zesnulých	38	25	44	50	68	60	58	66	58	90	38	40	634

Z výše uvedeného vyplývá, že průměrný počet zesnulých osob se pohybuje okolo 52 za měsíc. Výjimku tvoří měsíc říjen, kdy je zaznamenáno až rekordní množství v počtu 90 osob. Opakem je pak měsíc únor s nejnižším počtem zemřelých, a to pouhých 25 osob.

V nekrologické části kodexu je zaznamenáno celkem 381 osob mužského pohlaví, zbylý počet z celkových 634 osob, tedy 253, tvoří ženy. Níže následují dvě tabulky, jež zachycují nejčastěji zastoupená křestní jména; první tabulka uvádí mužská jména, druhá pak jména ženská. V obou přehledech jsou jména osob seřazena abecedně a jsou zde zaznamenána pouze ta jména, která jsou v rukopisu zastoupena alespoň desetkrát a více. Levá část tabulky přináší jména zesnulých v jejich současné české podobě, v opačném případě (pokud neexistuje současný český ekvivalent) jsou jména ponechána ve svém původním historickém znění. Uprostřed je uveden počet jmen zapsaných rukou A (Šimon z Plané), poté počet jmen vyskytujících se v mladších přípiscích a v pravé části celkový výskyt daného jména v nekrologiu.

Tabulka č. 1 (muži):

Jméno	Písař A	Mladší přípisky	Celkový počet
Jan	29	39	68
Jindřich	6	6	12
Jiří	3	10	13
Matyáš	2	8	10
Mikuláš	7	12	19
Oldřich	1	9	10
Václav	9	8	17

Tabulka č. 2 (ženy):

Jméno	Písař A	Mladší přípisky	Celkový počet
Alžběta	6	6	12
Anna	18	36	54
Dorota	9	9	18
Kateřina	10	18	28
Ludmila	1	9	10
Markéta	8	21	29

Chotěšovský rukopis také zaznamenává značný počet osob z mužského kláštera v Teplé (konkrétně 38),¹⁹⁰ jehož okruh tvoří nejen bratři a kněží, ale i probošti a opati tepelského konventu. Dále se v nekrologiu vyskytuje 20 osob z doksanského kláštera,¹⁹¹ kde jsou uvedeny jak sestry (10), tak převorky (5) i probošti kláštera (5). Mezi duchovními se dále objevují svěští kněží – plebáni ze Sekyřan (4) a kněží, již byli snad sdruženi v konfraternitě. Ty se v nekrologiu projevují výskytem třech kněží z Rokycan, dvou františkánů, dvou řeholníků z německého Speinshartu a jednoho minority.¹⁹²

Přirozenou součástí nekrologické části kodexu tvoří samotné chotěšovské řeholnice, kde drtivá většina jmen je psána základní rukou A – jsou tedy bez datace a jejich identifikace je tak nejednoznačná. Přehledný jmenný seznam řeholnic pak sestavil M. Hlinomaz ve své monografii (v abecedním pořadí, s titulaturou a datem úmrtí) a to nejen na základě

¹⁹⁰ Určeno na základě toho, pokud je tepelský původ přímo zmíněn v záznamu.

¹⁹¹ Určeno na základě toho, pokud jsou Doksany přímo zmíněny v záznamu.

¹⁹² Srov. Hana PÁTKOVÁ, *Ženské kláštery v pohusitských Čechách – premonstrátky*, in: Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do pryelomu XVIII i XIX wieku), Bzdgosyey – Toruń 2010, s. 154

dochovaného nekrologia, ale i jiných pramenů.¹⁹³ Další seznamy řeholnic lze také nalézt u Norberta Backmunda,¹⁹⁴ Friedeberta Volka¹⁹⁵ či v Grasslově edici nekrologia.¹⁹⁶

Nekrologium zachycuje i značnou část rodiny zakladatele kláštera bl. Hroznaty, ten sám je zde uveden s datem 14. 7. bez vročení¹⁹⁷ na fol. 69v.

Fol. 69v – „*Hroznata, fu[n]dator Chotiessoviens[is] et Teplensis mo[na]sterio[rum]*.“

Na to, že se jedná o zakladatele obou klášterů, je zápis velmi stručný (např. v porovnání se zápisem ct. Vojslavy). Písmo však odpovídá písaři A, k jehož typickým rysům patří mimo jiné i strohost záznamu. Výjimku zde tvoří počáteční litera „H“ ve jméně, která má lehce zdobný charakter a je rubrikována.

Z Hroznatovy rodiny je zaznamenán jeho otec Sezema (fol. 8r s datem 22. 1. bez vročení); dva strýcové s titulem „avunculus“, což je nejčastěji označení pro bratra z matčiny strany – Theodorik (fol. 67v, 9. 7. bez vročení) a Jindřich (fol. 85v, 22. 8. bez vročení); dále Hroznatova babička Bohuslava z matčiny strany uvedena s titulem „avia“ (fol. 104v, 6. 10. bez vročení). V neposlední řadě pak jeho sestry – mladší Judita (fol. 113v, 26. 10. bez vročení) a starší sestra Vojslava (fol. 124v–125r, s datem 22. 11. 1277), která jako jediná má poznamenaný letopočet „1227“. Tento fakt je pravděpodobně způsoben tím, že všechny zmíněné zápisy byly zapsány písařem A, který záznamy psal bez vročení,¹⁹⁸ a pouze zápis s Vojslavou byl proveden

¹⁹³ Milan HLINOMAZ, *Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov* (dále jen M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*), České Budějovice 2009, s. 122–130.

¹⁹⁴ Norbert BACKMUND, *Monasticon Preamonstratense, Tom. I., Pars secunda*, Berlin 1983, s. 346.

¹⁹⁵ Friedebert VOLK, *Kirchsprengel und Kloster Chotieschau. Ein Bild unserer Heimat im südlichen Egerland*, Eichstätt [1984], s. 65.

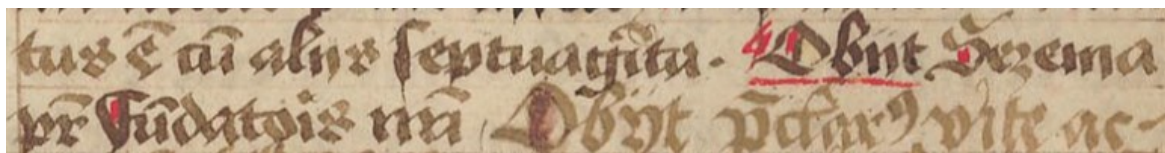
¹⁹⁶ Basilius Franciscus GRASSL, *Das älteste Totenbuch des Praemonstratenser-Chorfrauenstiftes Chotieschau (1200–1640)*, in: *Věstník Královské české společnosti nauk*, tř. I., roč. 1929, Praha 1930, s. 4–6.

¹⁹⁷ Snad z důvodu, že se jedná o zápis písaře A či z důvodu, že se jednalo o známý letopočet (1217).

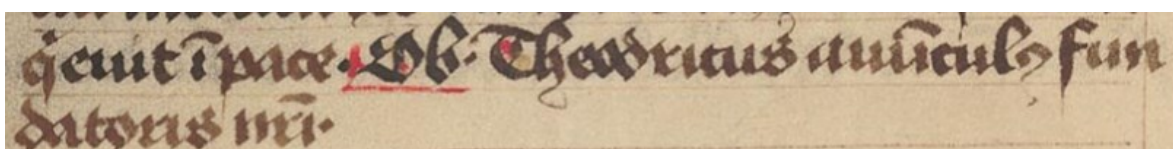
¹⁹⁸ Pravděpodobně nebyly uvedeny ani v předloze nekrologia.

jiným (pozdějším) písařem, jehož údaj je zároveň obsahově bohatší (ukázka tohoto zápisu je uvedena v kapitole *Historie kláštera premonstrátek v Chotěšově*). Důvod, proč v rukopisu chybí jméno Hroznatovy matky Dobroslavy, není zcela jasný. Její jméno se dozvídáme, jak již bylo zmíněno, až z pozdějších tepelských análů z první poloviny 17. století.

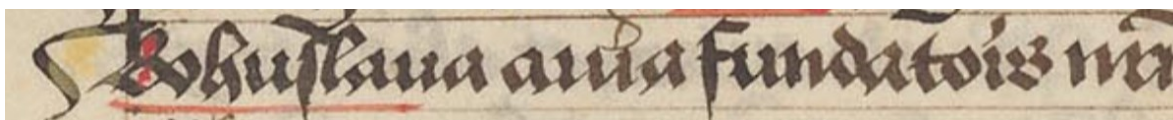
Níže následují ukázky zápisů některých členů rodiny:

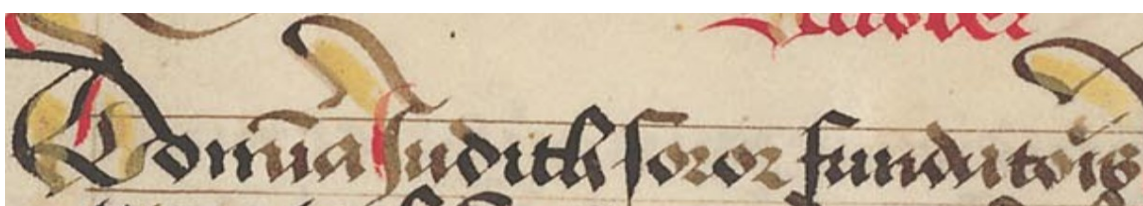
Fol. 8r – „Obiit Sezema p[ate]r fu[n]dato[r]is n[ost]ri“

Fol. 67v – „Ob[itu] Theodricus avu[n]cul[us] fundatoris n[ost]ri“

Fol. 104v – „Bohuslava avia fundato[r]is n[ost]ri“

Fol. 113v – „Domi[n]a Judith soror fundato[r]is“

Také jsou zde četně uvedeni páni Černínové z Chudenic (25), Točnickové z Křimic (12), Strojetičtí ze Strojetic (11), páni z Vrtby (7), Rýzmberka (7), Lukavic (6), Hořešovic (6), Kočova (5), Varlichové z Bubna (5) a nechybí ani 5 obyvatel z města Plzně.

Níže následuje přehled osob, u kterých bylo možno dohledat bližší informace:

- fol. 2v (4. 1.) – hejtman Václav z Encovan († 1540) – od roku 1335 patřily Encovany chotěšovskému klášteru, jenž byl jejich majitelem až do roku 1563¹⁹⁹
- fol. 4r (9. 1.) – Matěj II. Zimmerhagl – opat kláštera v Teplé, zvolen do funkce roku 1596; rezignoval 1599 a následně dle nekrologia roku 1605 zesnul; D. K. Čermák však uvádí letopočet 1601; blíže k jeho osobě D. K. Čermák²⁰⁰
- fol. 4v (12. 1.) – Liphard – tepelský opat, dle Grassla zesnul 28. 11. 1384, v chotěšovském nekrologiu je však vzpomínán k 12. lednu; D. K. Čermák zase uvádí datum 23. 11. 1384; blíže k jeho osobě D. K. Čermák²⁰¹
- fol. 5r (15. 1.) – Klement – chotěšovský probošt v letech 1504–1519; za jeho působení byla roku 1511 uzavřena konfraternita s augustiniánským klášterem v Rokycanech; blíže k jeho osobě M. Hlinomaz²⁰²
- fol. 7v (20. 1.) – Jan V. Freywald – probošt v Doksanech, v úřadu 1533–1564; dle nekrologia zesnul roku 1563, avšak D. K. Čermák uvádí letopočet 1565²⁰³
- fol. 9r (24. 1.) – opat Bohuš z Teplé – působil v letech 1384–1411; pocházel ze šlechtické rodiny pánů z Ostěšic; blíže k jeho osobě D. K. Čermák²⁰⁴
- fol. 11v (31. 1.) – Mikuláš Sobětický ze Sobětic – počátkem 16. století se o Sobětic a tvrz Kosmačov dělil se svým bratrem Alešem;²⁰⁵ zesnul roku 1550

¹⁹⁹ Rudolf ANDĚL a kol., *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Severní Čechy. Svazek III.* Praha, 1984, s. 112–113.

²⁰⁰ Dominik Karel ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách a na Moravě. Stručné vypsání osudů jednotlivých bud' ještě stávajících neb již vyhlazených klášterů toho řádu dle roku jich založení* (dále jen D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*), Praha 1877, s. 375.

²⁰¹ *Ibidem*, s. 367.

²⁰² M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 70.

²⁰³ D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 157.

²⁰⁴ *Ibidem*, s. 367.

²⁰⁵ August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého, Díl IX.* (dále jen A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze*), Praha 1893, s. 258.

- fol. 16r (14. 2.) – Zdeněk z Lukavic (Hořejší) – pravděpodobně se jedná o Zdeňka Lukavského z Hrádku, který je doložen k roku 1495;²⁰⁶ vzhledem k absenci letopočtu to však nelze s jistotou tvrdit
- fol. 17v (19. 2.) – Petr II. – tepelský opat, který působil v letech 1510–1526; byl povolán ze Strahova a nechal zvelebit okolí kláštera a klášter samotný; dle D. K. Čermáka nebyl příliš oblíbený a jeho smrt byla po deset dní utajována z neznámých příčin²⁰⁷
- fol. 18v (22. 2.) – Čejka z Olbramovic – patřil k rodu Olbramovců, který se v 15. století rozdělil na dvě větve: Čejkové z Olbramovic, o kterých bohužel chybí bližší informace, a druhou větev pak tvořili Dvořečtí z Olbramovic²⁰⁸
- fol. 32v (9. 4.) – probošt Jan II. Muth – původně strahovský opat (této funkce se ze zdravotních důvodů vzdal už roku 1549) převzal úřad v roce 1552 po proboštu Havlovi (1549–1552), jež byl zbaven své funkce kvůli nedodržování klášterní řehole; Jan II. Muth ze zdravotních důvodů složil i tento úřad dne 12. března 1558, o necelý měsíc později zemřel²⁰⁹
- fol. 40r (30. 4.) – opat Jan III. Bunie – byl ve své funkci velmi krátce; zvolen byl po náhlé smrti svého předchůdce v prosinci 1454, před oficiálním potvrzení volby však v únoru 1455 úřad zanechal a 30. dubna téhož roku zesnul²¹⁰
- fol. 44r (9. 5.) – opat Antonín – dříve strahovský opat, od roku 1526 tepelský; dle D. K. Čermáka zesnul 7. května 1535,²¹¹ v nekrologiu je však uveden k 9. květnu

²⁰⁶ A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze, Díl IX.*, s. 179.

²⁰⁷ D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 367.

²⁰⁸ A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze, Díl XV.*, s. 245.

²⁰⁹ M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 73.

²¹⁰ D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 368.

²¹¹ *Ibidem*, s. 371–372.

- fol. 45v (13. 5.) – opat Jan IX. – strahovský opat, který byl nucen prodat část strahovských statků, aby byl klášter provozuschopný; dle D. K. Čermáka zemřel 4. ledna 1560,²¹² avšak v nekrologiu je zapsán s datem 13. 5. 1560
- fol. 50r (25. 5.) – opat Jan V. Kurtzius – opět původně strahovský opat, roku 1535 povolán do Teplé; za jeho působení došlo k vymýcení tepelského konventu kvůli morové epidemii, kterou přežil pouze on a jeden farář; Čermák zde uvádí datum 22. května 1559,²¹³ v nekrologiu je však datum 25. května 1559
- fol. 56r (9. 6.) – Gothard – druhý chotěšovský probošt, který působil v letech 1249–1266; měl velice dobré vztahy s králem Přemyslem Otakarem II. (byl jeho kaplanem); za jeho působení získal klášter spoustu majetku a Gothard tak zanechal klášter v poměrném blahobytu; M. Hlinomaz však uvádí datum smrti 9. 7., v nekrologiu je jeho smrt poznamenána k datu 9. 6. 1266, tedy o měsíc dříve²¹⁴
- fol. 66v (6. 7.) – opat Račko (Ráček) – začátek doby jeho působení je nejistý, dostupná literatura uvádí letopočet 1411–1414; jeho zásluhou nebyl tepelský klášter vypleněn husity; zesnul roku 1444²¹⁵
- fol. 69v (14. 7.) – probošt v Chotěšově Zikmund Gürl – ve své funkci byl velmi krátce 1519–1521, i přes to zanechal po sobě památku ve formě potvrzení všech práv a výsad kláštera od Ludvíka Jagellonského; dle M. Hlinomaze zemřel 12. července 1521, nekrologium však uvádí jako datum smrti 14. červenec
- fol. 71v (19. 7.) – Půta z Rýzemberka – doložen k roku 1477, kdy byl povolán do komorního soudu a o dva roky později, tedy 1479, byl povýšen na nejvyššího sudího,

²¹² D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 55–56.

²¹³ *Ibidem*, s. 372–373.

²¹⁴ M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 44–45.

²¹⁵ D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 367–368.

čímž se dostal do královny rady; zesnul 19. července 1504; blíže k jeho osobě A. Sedláček²¹⁶

- fol. 71v (19. 7.) – Jan VII. Konrád – doksanský probošt, zvolen roku 1599; byl milovníkem knih – zřídil zvláštní klášterní knihovnu a nechal uspořádat tamní archiv; dle D. K. Čermáka zemřel roku 1601,²¹⁷ v nekrologiu je však letopočet 1600
- fol. 77r (1. 8.) – chotěšovský probošt Hynek – ve funkci 1412–1423; na počátku jeho působení patřil klášter mezi nejzámožnější duchovní ústavy v Čechách, avšak po vypuknutí husitských válek byl klášter zpustošen a klášterní hospodářství bylo takto zle poznamenáno až do 16. století; blíže k jeho osobě M. Hlinomaz²¹⁸
- fol. 80v (9. 8.) – chotěšovský probošt Adam I. Hasler – v úřadu v letech 1558–1585; klášter převzal ve velmi špatném stavu, musel zastavit několik statků a znovuobnovit řeholní kázeň; nevycházel s tehdejší převorkou, a proto ji nechal roku 1582 přeložit do Doksan; více k jeho osobě M. Hlinomaz, který zároveň uvádí datum jeho úmrtí k 18. srpnu²¹⁹
- fol. 86v (24. 8.) – Havel – za jeho působení v úřadu (1549–1552) coby chotěšovského probošta došlo k hrubému porušení klášterního života – sestry samovolně opouštěly klausuru, sám probošt nedodržel klášterní řeholi; svým jednáním přivedl klášter až na pokraj mravní zkázy, proto byl roku 1552 sesazen a přerazen do farnosti v Číhané a poté v Úterý;²²⁰ zemřel 24. 8. 1555
- fol. 95v (14. 9.) – Markéta Valecká ze Stupic – doložena snad k létům 1417/1418²²¹

²¹⁶ A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze, Díl IX.*, s. 15.

²¹⁷ D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 160.

²¹⁸ M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 60–62.

²¹⁹ *Ibidem*, s. 73–74.

²²⁰ *Ibidem*, s. 72.

²²¹ A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze, Díl XV.*, s. 207.

- fol. 96r (15. 9.) – opat Matěj I. Göhl z Podhosteinu – tepelský (dříve strahovský) opat působil v letech 1585–1596; upevnil řeholní kázeň v Teplé a nechal postavit novou kapli sv. Vojtěch blíže ke klášteru; více k jeho osobě D. K. Čermák²²²
- fol. 109r (17. 10.) – chotěšovský probošt Tristram – v úřadu 1481–1492; pocházel z panského rodu Černínů z Chudenic z větve Drslaviců; dříve byl převorem v Teplé; v červenci roku 1485 získal právo pontifikálií; kvůli nemoci mu bylo umožněno abdikovat 18. července 1492, poté dožil v ústraní do 17. 10. 1510; blíže k jeho osobě M. Hlinomaz²²³
- fol. 110v (20. 10.) – Jan I. – probošt v Chotěšově v letech (1354–1363); občas uváděn s přídomkem Leskau; za jeho působení probíhal boj s okolní šlechtou, která páchala škody na klášterním majetku, zasáhnout musel sám Karel IV.; roku 1361 získal pro sebe a své následovníky právo nosit berli; blíže k jeho osobě M. Hlinomaz²²⁴
- fol. 113v (26. 10.) – Jiří II. Scheitler – chotěšovský probošt v úřadu 1593–1598; v době svého působení coby tepelského sakristiána spálil písemnosti, které vznikly mezi tepelskými premonstráty a reformátory Martinem Lutherem a Filipem Melanchtonem; jako chotěšovský probošt roku 1596 přijal bývalou a zároveň poslední převorku z kláštera Nové Říše Annu Černickou z Kácova, protože jako jediná přežila morovou ránu, tím zanikla ženská větev premonstrátek v Nové Říši; k jeho osobě M. Hlinomaz²²⁵
- fol. 123v (18. 11.) – Matěj I. – probošt v Chotěšově v letech 1521²²⁶–1549; původně kaplan se stal proboštem v pouhých 26 letech; během svého působení nedostal svým řeholním povinností a podlehl tlaku Lutherových myšlenek a spolu s ním i jeden kaplan a deset řeholnic; blíže k jeho osobě M. Hlinomaz²²⁷

²²² D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 374–375.

²²³ M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 67–69.

²²⁴ *Ibidem*, s. 53–54.

²²⁵ *Ibidem*, s. 75–76.

²²⁶ B. F. Grassl ve své edici však uvádí letopočet 1511.

²²⁷ M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 71–72.

- fol. 129v (3. 12.) – Václav – opat tepelského konventu v letech 1449–1454; po svém předchůdci pokračoval ve zvelebování kláštera po husitských nepokojích²²⁸
- fol. 133r (13. 12.) – Johanka z Vorlíku – doložena snad v 50. letech 16. století²²⁹
- fol. 134r (15. 12.) – Vít Herold – doksanský probošt doložený v letech 1575–1585; blíže k jeho osobě D. K. Čermák²³⁰
- fol. 138v (27. 12.) – Sigmund – tepelský opat v letech 1458–1506; dle D. K. Čermáka zesnul 26. prosince 1506, dle nekrologia však zemřel o den později; blíže k jeho osobě D. K. Čermák²³¹

Lze říci, že chotěšovské nekrologium neslouží jako pouhý seznam zemřelých, který ve své elementární povaze přináší jednak přehled jmen zesnulých chotěšovského, tepelského či doksanského konventu, ale také jména měšťanů z Plzně, členů konfraternit či různých šlechtických rodů jakkoliv spřízněných s klášteřem. Díky některým obsahově bohatším zápisům se můžeme dozvědět doplňující informace o fungování kláštera či života v něm:

- fol. 29v (31. 5.) zaznamenává, že roku 1593 zesnul probošt kláštera Vavřinec Kastl (1588–1593), jenž byl zvolen místo dosavadního probošta Matěje Herolda (1585–1588), který nebyl schopný vykonávat svou funkci kvůli častým nemocem; sám M. Herold pak žil v ústraní a zesnul 5. 4. 1593 (jeho smrt na fol. 31r)²³²
- na fol. 54v (6. 6.) je dopsána vsuvka pozdějším písařem, která zmiňuje úmrtí bl. otce Norberta, arcibiskupa z Magdeburgu a zakladatele premonstrátského řádu

²²⁸ D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 368.

²²⁹ A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze, Díl XI.*, s. 50–51, 63.

²³⁰ D. K. ČERMÁK, *Premonstráti v Čechách*, s. 158–159.

²³¹ *Ibidem*, s. 369–370.

²³² M. HLINOMAZ, *Dějiny kláštera*, s. 75.

- na fol. 76r (30. 7.) se objevuje smrt jisté Anny z Domažlic, která zajistila budoucím řeholnicím 8 kop ročního platu, a proto jsou sestry povinny za ni zpívat mši a vigilie v kvatembry (tzv. suché dny – 4x ročně postní dny)
- fol. 80r (9. 8.) poznamenává nejen smrt Václava z Klinštejna,²³³ ale rovněž uvádí i místo jeho hrobu, a to před oltářem v kapli sv. Kateřiny²³⁴
- fol. 98v (22. 9.) obsahuje popis činností, jak probošt Václav (1431–1453) „revitalizoval“ konvent po husitských válkách, kdy za svého působení nechal zrekonstruovat budovy a opevnění kláštera, provedl sčítání majetku a rovněž přivedl zpět přeživší sestry a novicky, které byly nuceny opustit klášter
- na fol. 128r (30. 11.) je uveden Welek z Hradce,²³⁵ který daroval 20 kop grošů na nový kostelní zvon

Zásluhou těchto uvedených informací si tak lze lépe představit život v chotěšovském klášteře.

²³³ Páni z Klinštejna byli panskou rodinou z Českolipska. Jsou známí z období 13. až 17. století. Významným členem rodu z větve Škvoreckých byl Čeněk z Klinštejna, který byl purkrabím Pražského hradu a v letech 1463 až 1480 královským prokurátorem. Srov. Rudolf ANDĚL – Jan KABÍČEK, *Hrady a zámky Libereckého kraje*, Liberec 1957, s. 105.

²³⁴ I přes to, že je tento zápis psán základní rukou A, nese výjimečně vročení 1464.

²³⁵ Hradec (u Stoda) – ves západně od Chotěšova (Plzeňský kraj). Velek z Hradce doložen v letech 1452–1457. A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze, Díl XIII.*, s. 234.

9. Edice

9.1. Ediční zásady

Pro přepis textu byly užity zásady prof. Bohumila Ryby *Pravidla pro transkripci latinských literárních rukopisných textů*.²³⁶ Zvolený způsob přepisu obsahuje jak prvky transliterace, tak i transkripce.

Ke změně došlo ohledně psaní dlouhého „f“, které bylo transliterováno jako „s“ kulaté (např. ve slově *noster/nostra*). Doplněna či upravena byla interpunkční znaménka nad literou „i“ (*obiit*). Dle Rybových pravidel nebyla měněna hlásková podoba slov. Netýká se to však odlišení „u, v“, kdy bylo rozlišeno samohláskové „u, U“ od souhláskového „v, V“ (např. *uirgo* → *virgo*). U zápisů ze 16. a 17. století došlo k záměně písmena „j“ za „i“, zvláště ve slově *obijt* → *obiit*. Zdvojená souhláska „ff“ byla zjednodušena na „f“ (*frater*), naopak ve jménu *FFelix* byla ponechána, zde došlo pouze k úpravě minuskul na majuskuly.²³⁷

Bez ohledu na proměnlivou středověkou praxi kladení majuskul a minuskul na začátku věty či ve vlastních jménech došlo k úpravě některých majuskul a minuskul, zejména pak u osobních jmen a toponym. Zvláštnosti některých vlastních jmen a geografických názvů či písařské chyby byly ponechány v původním znění s latinským upozorněním „[sic]“, aby bylo zřejmé, že takto označený text je přesná citace, nikoli chyba editora. Přistoupeno k tomu bylo zejména proto, aby nebyla narušena historická autenticita pramene.

Pro lepší porozumění textu byla dále upravena stará interpunkce a nahrazena interpunkcí současnou, obdobně jako v moderní češtině.

Veškeré paleografické zkratky byly rozepsány v plném rozsahu do []. Výjimku tvoří zkrácení názvu měny, která nebyla rozepsána (*gr* → *groš*). Transkripce vrocení pomocí

²³⁶ Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/jaro2013/AR2B62/um/Ryba_1_.pdf [cit. 22. 3. 2022].

²³⁷ Fol. 16r.

římských číslic byla ponechána co nejpřesněji zvyklosti písaře, a to včetně kolísavosti majuskul a minuskul. Pouze u datace arabskými číslicemi byl proveden editorem zásah do textu a v [] doplněno celé vročení pro lepší přehled. Letopočty uvedené marginálně okolo textu jsou vždy uvedeny na místě v textu edice dle originálu a jsou opatřeny poznámkou pod čarou.

Edice má pro snazší orientaci v textu jednoduchou podobu: uprostřed strany je uveden název měsíce, vlevo pak jednotlivé dny, které obsahují nekrologický údaj a vpravo je uvedena foliace dle portálu manuscriptoria. Pod tím se již nachází samotná transliterace textu; zde je zachováno původní řádkování a rozdělení textu tak, aby výsledná edice věrně kopírovala originál. Tam, kde byla datace přerušena a nachází se na dalším foliu bylo do () napsáno *pokračování*. Případné změny, zvláštnosti písaře či přehozené/chybné datace (srov. *September*) jsou zachyceny v poznámkovém aparátu.

9.2. Použité značky

<...> – ostré závorky označují přeškrtnutý text

//...// – lomítka označují text napsaný mimo hlavní řádek. K tomu je vždy uvedena poznámka, kde se takovýto text či slovo nachází.

[?] – označení nejistého přepisu

[...] – hranaté závorky označují špatnou čitelnost či naopak nečitelnost textu. Jsou užity tam, kde je pergamen poškozen tak, že nelze text přečíst, nebo kde došlo k razuře textu či inkoust vybledl natolik, až vedl k nečitelnosti zápisu. Důvod nečitelnosti je pak uveden v poznámkovém aparátu.

9.3. Vlastní edice

Januarius

- 1.** **Fol. 1r**²³⁸
1. Katarina Adamkowa, famula nostra.
- 2.** **Fol. 1v**
1. Obiit Regina²³⁹ Rindigna-
2. rowna de Ortsndorff.
- 3.** **Fol. 2r**
1. Obiit virgo Mariana de Dina, soror n[ost]ra, A[nni] c[urrenti] 1610.
- 4.** **Fol. 2v**
1. Obieru[n]t 1540 d[omi]n[us] Benedictus de Pautnow
2. et W[e]nslaus [sic], capita[neus] de Enczowan, fidelis n[oste]r m ccccc XL.
3. Obiit Addalbert[us] [sic] nobilis de Strogeticz.
4. Anno do[min]i 1583 obiit d[omi]na Magdalena de No-
5. va Plzna.²⁴⁰
- 6.** **Fol. 3r**
1. Ip[s]o die o-
2. biit Wissemier[us], pl[e]b[an]us i[n] Czihan. Obiit
3. Margaretha, soror n[ost]ra.
- 7.** **Fol. 3r**
4. Obiit Zdenko, sac[er]dos [et] f[rat]er n[oste]r. Obiit f[rat]er Jo-
5. hannes Fresel in Tepla, sac[er]dos [et] f[rat]er n[oste]r.
- 9.** **Fol. 4r**
1. Obiit domi[n]a Anna de Chudienicz.
2. Obiit venerabilis ac devotus pater dominus Matthias Zim-
3. merhackelius, quondam abbas monasterii Teplensis, sacerdos ac
4. frater noster, Anno 1605.
- 10.** **Fol. 4r**
5. Obiit domi[n]a Ma-
6. gdale[n]a Czernino[w]a de Daupow.

²³⁸ Titulní list.

²³⁹ Jméno vloženo jako vsuvka vlevo od zrcadla textu.

²⁴⁰ Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

- 12.** **Fol. 4v**
1. Ob[iit] Lypphard[us], abbas. Obiit Geor-
 2. gius, sacerdos frater n[oste]r in Tepla.
- 13.** **Fol. 4v**
3. Obiit Anna cant[rix],
 4. soror n[ost]ra.²⁴¹
- 14.** **Fol. 5r**
1. Eodem t[em]p[or]e obiit circu[m]spectus Venaslaus [sic] capita-
 2. ne[us], quondam in Enczova[n], noster fidelis [15]25.
 3. Obiit dominus Wenceslaus nobilis de Strogetitz,
 4. Anno 1554.
- 15.** **Fol. 5r**
5. Obiit venerabilis p[ate]r d[omi]n[us] Clemens, preposi-
 6. tus huius loci. Obiit Benedictus p[ate]r, dom[in]i
 7. Mathei, p[re]positi d[e] Welharticz.
- 16.** **Fol. 5v**
1. Obiit Ioh[a]n[es], pl[e]b[anus]
 2. f[rate]r n[oste]r.
- 19.** **Fol. 6v**
1. Obiit generosus miles d[omi]n[us] Carolus de Duban, 1542.
- 20.** **Fol. 7r**
1. Obiit frater Jo[hanne]s [d]e mo-
- 20. (pokračování)** **Fol. 7v**
2. 1548²⁴² nasterio Milfurdendenburgensi, confrater atq[ue]
 3. capellan[us] n[oste]r. Reverend[us], pater domin[us]
 4. Johannes praeposit[us] in Dogzan, 1563.
- 21.** **Fol. 7v**
5. Obiit venerabilis
- 21. (pokračování)** **Fol. 8r**
1. vir Christofforus Polonus, paroch[us]
 2. in Tauszkow, capellanus noster, 1579.

²⁴¹ Spodní tah majuskuly „A“ a zkráceného slova „cant[rix]“ je provedeno ozdobně.

²⁴² Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

- 22.** **Fol. 8r**
3. Obiit Sezema,
 4. p[ate]r fu[n]dato[r]is n[ost]ri. Obiit p[re]clar[us] vite ac
 5. doct[ri]ne f[rate]r Allexander, ordinis fratru[m] mi[norum]
 6. <...>²⁴³ sacerdos [et] [con]f[rate]r n[oste]r.
 7. Obiit Wenceslaus, sacerdos de Rokycza-
 8. na, confrater noster.
- 24.** **Fol. 9r**
1. O[biit] Bohussius [sic], abbas
 2. Teplen[sis]. Obiit Margareta Wellenska,
 3. soror n[ost]ra et priorissa in Doxan, An[no] 1566.
- 25.** **Fol. 9v**
1. Obiit Ioha[n]nes, sacerdos fra-
 2. ter n[oste]r in Tepla.
- 26.** **Fol. 10r**
1. Obiit generosus d[omi]n[us] 1545²⁴⁴
 2. Venceslaus Warleych de Bubna.
- 30.** **Fol. 11r**
1. O[biit] Anna Ebrzwinka, soror n[ost]ra. Obiit ge- 1547²⁴⁵
 2. nerosus Achacius Podmoklsky de Prostibor
 3. et de Podmokl.²⁴⁶
- 31.** **Fol. 11v**
1. Obiit nobilis vir
 2. Nicolaus Sobieticzki de Sobieticz, Anno 1555.
 3. Obiit frater Valentinus Agricola, sacellanus n[oste]r, [15]89.

²⁴³ Začátek řádku je přeškrtnutý, razurován a je nečitelný.

²⁴⁴ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

²⁴⁵ *Ibidem.*

²⁴⁶ Z důvodu vyblednutí inkoustu je zápis hůře čitelný.

Februarius

- 4.** **Fol. 13r**
1. Obiit vir nobilis Purkardus de [z]²⁴⁷ Wetle M D XX.
- 7.** **Fol. 14r**
1. Obiit nobilis Abraham de Strogeticz.
- 8.** **Fol. 14r**
2. Obiit
3. honorabilis vir d[omi]n[u]s Caspar, pleban[us] in Sekyrzan.
- 9.** **Fol. 14v**
1. O[biit] d[omi]na Iohanka.
2. Barbara Purkhartowa de Bor M D XLij.
3. Obiit Iohannes Curtius, sacerdos et frater noster,
4. 1579.
- 10.** **Fol. 14v**
5. O[biit] d[omi]na
6. Anna, uxor d[omi]ni Ioh[an]is d[e] Fru[m]sstey[n].
- 14.** **Fol. 16r**
1. Obiit nobilis Zdenek de Lukawicz. [Et] frater
2. Andreas, confessari[us] n[oste]r. FFelix [sic], sacer-
3. dos et frater n[oste]r, A[nno] 1535. Obiit Petr[us] 1560²⁴⁸
4. Mychalek Polon[us], minister eccl[esi]e n[ost]re.
5. Obiit Martinus Hutl, sacerdos et frater n[oste]r in Tepla 1588²⁴⁹.
- 15.** **Fol. 16v**
1. Obiit Dorothea pri-
2. orisa de Doxsan, soror n[ost]ra, 1535.
- 16.** **Fol. 16v**
3. Ob[iit] He[n]ricus, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.

²⁴⁷ Litera „z“ je razurována, přesto však čitelná.

²⁴⁸ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

²⁴⁹ *Ibidem*.

- 19.** **Fol. 17v**
1. Obiit venerabilis p[ate]r [et] domin[us] d[omi]n[u]s Petrus,
 2. abbas Teplensis, 1526.
- 20.** **Fol. 18r**
1. Obiit Anna, soror
 2. n[ost]ra. Obiit f[rate]r Nicolaus Trnka, parochus Chocti-
 3. schoveinsis, f[rate]r n[oste]r, 1605²⁵⁰.
- 22.** **Fol. 18v**
1. Obiit nobilis vir Czeyka de Olbramo-
 2. wicz.
- 23.** **Fol. 18v**
3. Ob[iit] d[omi]na Ely-
 4. zabeth de Hradisst.
- 24.** **Fol. 19r**
1. Obi[i]t soror nostra
 2. Magdalena Bilhettin in exilio in Windber[g], 1640.
- 25.** **Fol. 19r**
3. Ob[iit] Anna
 4. Planska, so[ro]r n[ost]ra.
- 26.** **Fol. 19v**
1. Elyzabet [d]e Plzna, consoror nostra.
- 27.** **Fol. 20r**
1. Obiit Albertus, famulus n[oste]r portanari[us], 1549²⁵¹.
- 28.** **Fol. 20v**
1. 1546²⁵² Obiit Anna Moczubka,
 2. 1548²⁵³ famula n[ost]ra. Obiit Dorothea Tru-
 3. beccka, soror n[ost]ra.

²⁵⁰ Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

²⁵¹ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

²⁵² Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

²⁵³ *Ibidem*.

Martius

- 1.** **Fol. 20v**
4. Ob[iit] soror n[ost]ra An-
 5. na, di[c]ta Czernka d[e] Chudienicz. Ob[iit] g[e]n[er]os[us] d[omi]n[u]s
 6. Bussko de Wrtba. Ob[iit] d[omi]na Margaretha de
 7. Honosowicz. Ob[iit] Martinus, ca[m]panator ac fa-
 8. miliaris noster.
- 6.** **Fol. 22r**
1. Ob[iit] Mathias de Tepla, sac[er]d[os] [et] fr[ater] n[oste]r.
- 7.** **Fol. 22v**
1. Obiit Katherina de Prze-
 2. 1578²⁵⁴ ssticz, soror nostra, loci huius cantrix.
 3. Obiit Anna, soror d[omi]ni praepositi, n[ost]ra familiaris, A[m]o 1607.
- 10.** **Fol. 23v**
1. Obiit ven[erabi]lis pater d[omi]n[u]s Georgi[us], p[re]p[osi]tus loci
 2. hui[us], hospes bon[us] hic sepult[us].
- 11.** **Fol. 23v**
3. O[biit] d[omi]n[u]s Ioh[anne]s d[e] Fru[m]-
 4. ssteyn [...].²⁵⁵
 5. Obiit Przibyk z Malewicz.
- 12.** **Fol. 24r**
1. Obiit
 2. Czernin [...].²⁵⁶ d[e] Chudienicz. Anna Czia-
 3. pkowa z Teyna.
- 13.** **Fol. 24r**
4. Soror n[ost]ra
 5. Ludmilla de Doxsan, 1525.
- 14.** **Fol. 24v**
1. Obiit f[ra]t[er] Jo[hanne]s in
 2. Toeplensi monasterio, Anno loio²⁵⁷.

²⁵⁴ Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

²⁵⁵ Zbylá část řádku je silně razurována a je nečitelná.

²⁵⁶ Slovo je silně razurováno a je nečitelné.

²⁵⁷ Pravděpodobně se jedná o rok 1515.

- 19.** **Fol. 26r**
1. Obiit reverend[us]
 2. in Chr[ist]o pater et domi[nus] Johannes Meyskgynygk, Anno 1585²⁵⁸
 3. abbas Teplensis.
- 22.** **Fol. 27r**
1. Ob[iit] Fryczko, diacon[us]
 2. f[rate]r n[oste]r. Rudiger[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Merklin[us], [con]v[er]s[us]
 3. f[rate]r n[oste]r. Ioh[an]n[e]s, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Cecilia, so[ro]r n[ost]ra. An-
 4. na de Odersdorff. Obiit Lucas pleba- 1545²⁵⁹
 5. nus in Tusskow.
- 23.** **Fol. 27r**
6. Ob[iit] Martin[us], sac[er]dos f[rate]r
 7. n[oste]r. Perthold[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Nicola[us], sac[er]dos
 8. f[rate]r n[oste]r. Sigi[s]mu[n]d[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Anna, so[ro]r n[ost]ra.
- 24.** **Fol. 27v**
1. O[biit] Ioh[anne]s, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r de Tepla.
 2. Obiit Petrus, sacerdos f[rate]r noster de Tepla.
- 25.** **Fol. 28r**
1. O[biit] Ioh[an]n[e]s, sac[er]do[s] f[rate]r n[oste]r.
 2. O[biit] domi[n]a Dorothea Kaulowna de Hradek.
 3. Domi[n]a Anna Podmoklska de Audrcze. Joan-
 4. nes Ristinger, frater noster in Tepla.
- 26.** **Fol. 28r**
5. O[biit] Bohusla[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r.
- 27.** **Fol. 28v**
1. Obiit g[e]n[er]osus d[omi]n[u]s Humprecht
 2. de Chudienicz. Domin[us] Purgchard[us]
 3. d[e] Horzessowicz.
- 28.** **Fol. 28v**
4. Ob[iit] Henzlyn[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Wysse-
 5. slawa, so[ro]r n[ost]ra. Ioh[anne]s, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.

²⁵⁸ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

²⁵⁹ *Ibidem.*

30.

Fol. 29v

1. Ob[iit] Stanis-
2. lawa, so[ro]r n[ost]r[a]. Marga[r]etha, so[ro]r n[ost]r[a].
3. Bartholome[us], sace[r]dos [et] f[rat]r n[ost]r.

31.

Fol. 29v

4. Obiit Micha-
5. el, campantor famulus n[ost]r.
6. Obiit venerabilis in Christo
7. p[ate]r ac D[omi]n[u]s D[ominus] Laurenti[us]
8. Castelli[us], monasterii huius praepositus, A[nno] D[omini] 1593.
9. Qui electus est in locum d[omi]ni Mathiae Heroldi, ob
10. continuas infirmitates officio suo fungi non valentis
11. et p[re]fuit annis propemodum quinq[ue] et rei
12. familiaris curam egregiam habuit.

Aprilis

- 1.** **Fol. 30r**
1. O[biit] Albert[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Ob[iit] d[omi]na An-
 2. na de Lucawicz.
- 2.** **Fol. 30v**
1. Ob[iit]
 2. Beneda, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.
- 3.** **Fol. 30v**
3. Ob[iit] Ana-
 4. stasia, so[ro]r n[ost]r[a]. Obiit Nicolaus, f[rate]r n[oste]r, 1572²⁶⁰
- 4.** **Fol. 31r**
1. Ob[iit] Anna, so[ro]r n[ost]ra.
 2. Przibka, soror n[ost]r[a]. Obiit Ioha[n]nes Rey-
 3. sek ex nova Plznensi civitate. Obiit
 4. Philipp[us], [con]v[er]s[us] [et] f[rate]r n[oste]r in Tepla. Joannes Ra- 1549
 5. czowsky de dubna.²⁶¹
 6. 1597²⁶² obiit venerabilis in Christo pater Mathias Khün, sacerdos
 7. [et] frater noster in Töpla.
- 5.** **Fol. 31r**
8. Obiit reverendus in Chr[ist]o pater ac dominus
 9. d[ominus] Mathias Herold, praepositus huius ec[c]ll[esi]ae mentissim[us] [15]93²⁶³
- 8.** **Fol. 32r**
1. Obiit Przech z Malewicz.
- 9.** **Fol. 32r**
2. Ob[iit] Wysseslawa, so[ro]r
 3. n[ost]ra. D[omi]n[u]s Ioh[an]n[e]s de Honozowicz. Eodem die
- 9. (pokračování)** **Fol. 32v**
1. obiit Gallus, noster fidelis ac familiaris.
 2. Obiit domina Regina Strogeticz., Anno 1558²⁶⁴
 3. Venerabilis pater Johannes Muth,
 4. praepositus loci huius in vigillia paschae.

²⁶⁰ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

²⁶¹ Z důvodu vyblednutí inkoustu je zápis hůře čitelný.

²⁶² Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

²⁶³ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

²⁶⁴ *Ibidem.*

- 10.** **Fol. 32v**
 5. Ob[iit] Rzezno, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Ludmilla, so[ro]r n[ost]ra.
- 11.** **Fol. 33r**
 1. Ob[iit] vene[r]a[bi]lis
 2. p[ate]r Sulko, hui[us] loci p[re]po[si]tus. Sulek²⁶⁵
- 12.** **Fol. 33r**
 1. Ob[iit] Marzka, so[ro]r n[ost]r[a]. B[er]nhard[us], sa-
 2. cerdos f[rate]r n[oste]r. Obiit Vrsula, so[ro]r n[ost]ra.
- 13.** **Fol. 33v**
 1. Ob[iit] Markuard[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.
 2. Arnolfus, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Ada[m], sac[er]dos f[rate]r n[oster].
- 14.** **Fol. 34r**
 1. Ob[iit] Marzka so-
 2. ror n[ost]r[a]. Iacob[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Obiit Nicolaus, 1545²⁶⁶
 3. sacerdos capellanus in Merica, cogno[m]i[n]e
 4. Hronek, qui donavit duce[n]tas sexagenas.
- 15.** **Fol. 34r**
 5. 1546 obiit generosus Hen-
 6. ricus Mladiegowsky de Mladiegowicz.
- 16.** **Fol. 34v**
 1. Ob[iit] Martin[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.
 2. Ob[iit] nobilis vir Georgius de Horsicz. Obiit
 3. doctor Ysidor[us], canonic[us] Pragensis, 1526.
- 17.** **Fol. 34v**
 4. Obiit
 5. Zdesla[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.
- 19.** **Fol. 35v**
 1. Ob[iit] Sudka, so[ro]r n[ost]ra.
 2. Dominus Johanne Redingar de Orthensdorf, obiit An[n]o 1553.
- 20.** **Fol. 36r**
 1. Ob[iit] Laure[n]ti[us], [con]ve[r]s[us]
 2. f[rate]r n[oste]r. Petrus, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Ob[iit] d[omi]na Anna de
 Lukawicz.

²⁶⁵ Slovo „Sulek“ marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu jinou rukou.

²⁶⁶ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

- 21.** **Fol. 36r**
3. Ob[iit] Alexi[us], sac[erd]os
 4. f[rate]r n[oste]r. Ob[iit] sac[er]dos Paul[us], f[rate]r n[oste]r.
- 22.** **Fol. 36v**
1. Obiit frater noster Henric[us] de Tepla.
- 23.** **Fol. 37r**
1. Ob[iit] d[omi]n[u]s Diepoltus de Rymzberk [sic].
- 24.** **Fol. 37v**
1. Ob[ii]t Zdenko, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r.
- 25.** **Fol. 37v**
2. Ob[iit] Wacheń [sic], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r.
 3. Nabka, soror n[ost]ra.
- 30.** **Fol. 40r**
1. Ob[iit] ven[erabi]lis
 2. p[ate]r Ioh[an]n[e]s d[i]ct[us] Baunie, abbas Teplatten[is]. D[omi]na Anna
 3. d[e] Koczow.

Maius

- 1.** **Fol. 40v**
1. Ob[iit] Albert[us], sac[erd]os f[rate]r n[oste]r. Ioh[an]n[e]s,
 2. sac[erd]os f[rate]r n[oste]r. Wratislawa, so[ro]r n[ost]ra. Generos[us]
 3. dom[i]n[us] Ioh[an]n[e]s de Wrtba.
- 2.** **Fol. 41r**
1. Ob[iit] Kath[ar]ina, so[ro]r n[ost]r[a]. Ioh[an]n[e]s, sac[erd]os f[rate]r n[oste]r.
 2. Michael, confrater noster.
- 3.** **Fol. 41v**
1. Obiit
 2. Elizabeth, so[ro]r n[ost]ra. Generosus do[m]i[nus] Jaroslaus de Du-
 3. ba.
- 4.** **Fol. 42r**
1. Ob[iit] Vlric[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Ve[n]cesla[us],
 2. sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Raczko, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Wraczka, so[ro]r n[ost]ra.
 3. Anna de Chudenicz, soror nostra. Margareta
 4. z Troianowicz, priorissa in Dogzan, soror n[ost]ra.
- 6.** **Fol. 42v**
1. Ob[iit] Wraczka, so[ro]r n[ost]r[a]. Ob[iit] Lvdmillia Re-
 2. kowna, priorissa soror nostra.
- 8.** **Fol. 43r**
1. Ob[iit] ven[erabi]lis p[ate]r Ioh[anne]s, dictus Cze-
- 8.** (pokračování) **Fol. 43v**
1. nko, abbas Teplen[sis]. Frater Thomas, sacerdos
 2. in Teplaa.
- 9.** **Fol. 43v**
3. Obiit sacerdos Gallus,
 4. frater n[oste]r Rokycana.
- 9.** **Fol. 44r**
1. Obiit venerabil[is] p[ate]r Anthoni[us], abbas Teplens[is].
- 11.** **Fol. 44v**
1. Ob[iit] Katharina, soror n[ost]r[a]. Obiit frater n[oste]r
 2. Cristoforus sacerdos.

- 12.** **Fol. 45r**
1. Ob[iit] Elyza-
 2. beth, familia[r]is n[oste]r.
- 13.** **Fol. 45r**
3. Ob[iit] Ioh[anne]s, sac[er]dos f[rate]r
 4. noster. Obiit reverend[us] in Chr[ist]o p[ate]r
- 13. (pokračování)** **Fol. 45v**
1. 1560²⁶⁷ Johannes, abbas in Strahov, feria
 2. secunda post cantate. Obiit Anna
 3. Mataussowa, famula n[ost]ra, 1581²⁶⁸
 4. 1594²⁶⁹ obiit venerand[us] pater Christofor[us] Gehellius,
 5. sacerdos et frater noster, cui[us] anima req[ui]escat in s[an]cta pace.
- 14.** **Fol. 46r**
1. Ob[iit] Nicola[us],
 2. [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Ob[iit] nobil[e] vir Sezema d[e] Wrtba.
 3. Obiit domi[nu]s Sezema de Wrtba. Frater
 4. n[oste]r Andreas in Tepla sacerdos.
- 16.** **Fol. 46v**
1. Ob[iit] Ioh[anne]s, sac[er]dos f[rate]r
 2. n[oste]r. Herma[n]n[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Mathias, accolitus
 3. f[rate]r n[oste]r.
- 17.** **Fol. 47r**
1. Obiit d[omi]na Katarina Strogeticzka de
 2. Woneis.
- 18.** **Fol. 47r**
3. Ob[iit] Anna, so[ro]r
 4. n[ost]r[a]. Ob[iit] [con]f[rate]r Nicolaus, antiqu[us] in Tepla.
- 19.** **Fol. 47v**
1. Ob[iit] P[ro]copi[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
 2. Ob[iit] f[rate]r Nicolaus, sacerdos in Tepla.
- 20.** **Fol. 48r**
1. Obiit Anna
 2. Warleyska de Bubna, soror n[ost]ra, 1585.

²⁶⁷ Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

²⁶⁸ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

²⁶⁹ Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

- 21.** **Fol. 48v**
1. Ob[iit] Micha-
 2. el, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Yacob[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 22.** **Fol. 48v**
3. Ob[iit] Vlric[us], [con]vers[us] f[rate]r n[oste]r. Elsska [sic] so-
 4. ror n[ost]r[a]. Ob[iit] d[omi]na Katha[r]ina de Honozowicz.
- 23.** **Fol. 49r**
1. Ob[iit] Mechtildis, so[ro]r n[ost]r[a]. Hert-
 2. lin[us], dyacon[us] [sic] f[rate]r n[oste]r.
- 24.** **Fol. 49v**
1. Ob[iit] Zophia, so[ro]r n[ost]ra. Petr[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 25.** **Fol. 50r**
1. Ob[iit] Wratislawa, so[ro]r n[ost]r[a].
 2. Obiit reverend[us] in Chr[ist]o, pater et domin[us] Jo- Anno 1559²⁷⁰
 3. hannes curtius, abbas Teplensis ipso die Vrbani.
- 26.** **Fol. 50v**
1. Ob[iit] Swatoslawa, so[ro]r n[ost]r[a]. Vlric[us], [con]v[er]sus
 2. f[rate]r n[oste]r.
- 27.** **Fol. 50v**
3. Obiit
 4. Margaretha, so[ro]r n[ost]ra.
- 28.** **Fol. 51r**
1. Ob[iit]
 2. Co[n]rad[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Zdisla[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Wence-
 3. sla[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Ob[iit] Ioh[an]n[es], portulan[us] v[ir]g[inu]m.
 4. Margaretha Frunstenzka, so[ro]r n[ost]ra. Katharina z Strob-
 5. czicz.
- 29.** **Fol. 51v**
1. Ob[iit]
 2. Bozdiech, pl[e]b[an]u[s] i[n] Kostelec f[rate]r n[oste]r.

²⁷⁰ Marginálně poznamenáno vpravo od zrcadla textu.

30.

Fol. 52r

1. Ob[iit] Žibota [sic], [con]vers[us] f[rate]r n[oste]r. Elyzabeth,
2. so[ro]r n[ost]r[a]. Ioh[an]n[es], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Wraczka, so[ro]r n[ost]r[a].

31.

Fol. 52v

1. Obiit d[omi]n[us] Ioha[n]nes Valeczky de Dupow.
2. 1545²⁷¹ obiit d[omi]n[us] Hynek Czernin de Chudienicz.

²⁷¹ Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

Junius

- 1.** **Fol. 52v**
3. Ob[iit] Conrad[us], [con]ve[r]s[us] f[rater] n[oste]r. Nico-
 4. laus, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 2.** **Fol. 53r**
1. Ob[iit] Steph[a]n[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.
 2. Swatoslaua, so[ro]r n[ost]r[a]. Sudka, so[ro]r n[ost]r[a]. Nico-
 3. laus, sacerdos [et] frater noster in Tepla.
- 3.** **Fol. 53v**
1. Ob[iit] Crist[i]an[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Vence-
 2. slaus, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Obiit generosa virgo
 3. 1547²⁷² Otilia Podmoklska de Prostibořz et de Podmokl.
- 4.** **Fol. 54r**
1. Ob[iit] Petronella, so[ro]r n[ost]r[a]. [...] ²⁷³
- 5.** **Fol. 54r**
2. Ob[iit] Ioh[an]n[es] de Luka-
 3. wicz, familiaris n[oste]r.
- 6.** **Fol. 54v**
1. Ob[iit]
 2. Judith, so[ro]r n[ost]r[a]. Bozdiech, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Witko, sa-
 3. cerd[os] f[rate]r n[oste]r. Przibka, so[ro]r n[ost]r[a].
 4. Eodem die
 5. transitus beatissimi patris
 6. nostri Nortberti [sic], archie-
 7. piscopi Magdeburgensis et ordinis Prae-
 8. monstratensis, fundatoris et
 9. primi institutoris. ²⁷⁴
- 7.** **Fol. 55r**
1. Ob[iit] Vlric[us] di[c]tus
 2. Osselyn, sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Radosla[us], diacon[us] f[rate]r n[oste]r.
 3. Obiit sacerdos Bartholomeus, frater n[oste]r. ²⁷⁵

²⁷² Marginálně poznamenáno vlevo od zrcadla textu.

²⁷³ Zbylá část zápisu je silně razurována a je nečitelná.

²⁷⁴ Záznam počínaje slovem „Eodem“ a „institutoris“ konče, je marginálně vepsáno vlevo pod textem písaře A jinou rukou a humanistickým písmem. Jedná se tak pravděpodobně o zápis z poloviny 17. století.

²⁷⁵ Zápis je slabě razurován.

- 8.** **Fol. 55v**
1. Ob[iit] Kathe[r]i[n]a, so[ro]r n[ost]r[a].
 2. Henric[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Elyzabeth, so[ro]r n[ost]r[a]. Zdis-
 3. laus, f[rate]r n[oste]r. Obiit Nicolaus, sacerdos parochii
 4. 1551²⁷⁶ in Liticz.
- 9.** **Fol. 56r**
1. Ob[iit] Gothard[us], p[re]p[osi]tus loci hui[us].
 2. Affra, so[ro]r n[ost]r[a]. Hedwig[is], so[ro]r n[ost]r[a]. Obiit domina
 3. Katherina Czernekowska z Frunssteyna.
- 10.** **Fol. 56r**
4. Ob[iit] Wilhel-
 5. mus, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 11.** **Fol. 56v**
1. Ob[iit] Swato-
 2. slawa, so[ro]r n[ost]r[a]. Katherina, so[ro]r n[ost]r[a]. Zdislaus, f[rate]r
 3. n[oste]r. Nobilis d[omi]na Katherina de
 4. Wostrometz.
- 12.** **Fol. 57r**
1. Ob[iit] Co[n]rad[us], co[n]vers[us] f[rate]r n[oste]r.
 2. Obiit Nicolaus [z] Nurnberga, sacerdos frat[er] n[oste]r. Virgo Regina Heroltin, olim
 3. suprio-
 3. rissa, so[ro]r nostra, 1626.
- 13.** **Fol. 57v**
1. Ob[iit] Egidius, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
 2. Hertuic[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Przibyslawa, so[ro]r n[ost]r[a].
 3. Justina Czielowna, soror n[ost]ra.
- 14.** **Fol. 57v**
4. Obiit Iohannes, pleban[us] in Sekyrzan. Obiit
 5. 1547²⁷⁷ generosus Adam Czernin de Chudienicz.²⁷⁸
- 15.** **Fol. 58r**
1. Obiit Martha, soror nostra de Doxa[n] LXV²⁷⁹
 2. [...] ²⁸⁰.

²⁷⁶ Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu.

²⁷⁷ Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu.

²⁷⁸ Poslední zápis obsahující úmrtní Adama Černína z Chudenic je dochován slabým inkoustem a záznam je hůře čitelný. Rovněž prosvítající text z druhé strany folia 57r přispívá ke snadnému přehlednutí údaje.

²⁷⁹ Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu. Jedná se o zkrácený letopočet [15]65.

²⁸⁰ Záznam je razurován. Mohlo by se snad jednat o letopočet 1530/1536 zapsaný arabskými číslicemi.

- 18.** **Fol. 59r**
1. Ob[iit] Leo, p[ri]or hui[us] loci.
- 19.** **Fol. 59v**
1. Ob[iit] Thomas, sac[erdos] f[rate]r n[oste]r.
 2. Marc[us], f[rate]r n[oste]r. Anna, so[ro]r n[ost]r[a].
- 20.** **Fol. 60r**
1. Ob[iit] virgo Appolonia Hu-
 2. barowa.
- 22.** **Fol. 60v**
1. Ob[iit] Ka-
 2. therina, soror n[ost]r[a].
- 23.** **Fol. 61r**
1. Obiit virgo Johanna Raczowska. A[m]o 1550²⁸¹
- 24.** **Fol. 61v**
1. Obiit
 2. Paul[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Habardus sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 25.** **Fol. 62r**
1. Ob[iit] Margaretha nobilis de Chudenicz.
 2. Generosus d[omi]n[us] Henrych de Odersdarff [sic].
- 26.** **Fol. 62v**
1. O[biit] Georgi[us] d[e] Dupow.
- 27.** **Fol. 63r**
1. Ob[iit] Anna, so[ro]r
 2. n[ost]r[a]. Obiit Laurenci[us], frater noster. A[nn]o 1560²⁸²
- 29.** **Fol. 63v**
1. Ob[iit] Dorothea, m[ate]r Anne de Chudienicz. Obiit d[omi]na
 2. Dorothea de Trubecz. Obiit frat[er] Egidi[us] in Tepla.²⁸³
- 30.** **Fol. 64r**
1. Obiit Doro-
 2. thea Przychowska, supriorisa soror
 3. nostra 1639.

²⁸¹ Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu. Letopočet dopsán později tužkou jinou rukou.

²⁸² Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu. Letopočet dopsán později tužkou jinou rukou.

²⁸³ Z důvodu vyblednutí inkoustu je zápis hůře čitelný.

Julius

1.	1. Obiit
2. Elyzabeth, so[ro]r n[ost]r[a].	Fol. 64v
2.	1. Ob[iit] Bohdal, sac[erdos] f[rate]r n[oste]r.
2. Theodric[us] [sic], [con]v[er]sus f[rate]r n[oste]r. Nicola[us] Polon[us],
3. frater n[oste]r obiit.	Fol. 65r
3.	1. Ob[iit] Agnes mu-
2. ta, so[ro]r n[ost]r[a].	Fol. 65v
4.	3. Ob[iit] Laure[n]ci[us],
4. f[rate]r n[oste]r. Anna, so[ro]r n[ost]r[a].	Fol. 65v
5.	1. Ob[iit] Chwalik,
2. [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Woyslawa, so[ro]r n[ost]r[a].	Fol. 66r
6.	1. Ob[iit] Theodric[us] [sic], co[n]v[er]-
2. sus f[rate]r n[oste]r. Venerabil[is] p[ate]r Raczko, abbas Teple[n]-
3. sis. Domin[us] Burian de Wrtba. Allexius, [con]vers[us] f[rate]r.	Fol. 66v
7.	1. Ob[iit] Gualter[us], co[n]v[er]s[us] [po latinsku G.] ²⁸⁴
2. f[rate]r n[oste]r.	Fol. 67r
8.	3. Ob[iit] Budi-
4. slaus, f[rate]r n[oste]r. Wylhelm[us] nobilis de Chudienicz.	Fol. 67r
9.	1. Ob[iit] Theodricus [sic], avu[n]cul[us] fund-
2. datoris n[ost]ri.	Fol. 67v
10.	1. Ob[iit] Katherina, so[ro]r n[ost]r[a].	Fol. 68r

²⁸⁴ Marginální poznámka psána jinou rukou vpravo od zrcadla textu.

- 11.** **Fol. 68v**
1. Ob[iit] Kathe-
 2. ryna, novicia so[ro]r n[ost]r[a]. Obiit [con]f[rate]r Iohannes
 3. Australis, sac[er]dos et f[rate]r n[oste]r.
- 12.** **Fol. 69r**
1. Ob[iit] Ly-
 2. phard[us], co[n]vers[us] f[rate]r n[oste]r. Ob[iit] d[omi]na Anna de Ry-
 3. zmberg, uxor d[omi]ni Popely. [...] ²⁸⁵
- 13.** **Fol. 69v**
1. Ob[iit] Fra[n]cisc[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Wichna, so[ro]r n[ost]r[a].
 2. Domi[nus] Paulus Waleczky de Daupow.
 3. Obiit Margaretha, priorissa in Doxan, A[nn]o 1604.
- 14.** **Fol. 69v**
4. Ob[iit] Eufemia, so[ro]r n[ost]r[a].
 5. Hroznata, fu[n]dator Chotiessoviens[is] et Te-
 6. plensis mo[na]sterio[rum]. Obiit reverendus,
 7. pater [et] domi[nus] Zygismund[us], preposi-
 8. tus huius loci.
- 15.** **Fol. 70r**
1. Ob[iit] Dobka, so[ro]r n[ost]ra,
 2. huius loci p[ri]orissa.
 3. Ludmilla, consoror nostra de Nova Plzna, A[nn]o D[omini] lviiij. ²⁸⁶
- 16.** **Fol. 70v**
1. Ob[iit] Bussko, sac[er]dos f[rate]r
 2. n[oste]r.
- 17.** **Fol. 70v**
3. Ob[iit] Fride-
 4. ric[us], sac[er]dos f[rate]r noster.
- 18.** **Fol. 71r**
1. Ob-
 2. ieru[n]t Vitus et Iacob[us], sac[er]dotes f[rat]res n[ost]ri.

²⁸⁵ Konec řádku a následující dva řádky jsou razurovány a jsou nečitelné.

²⁸⁶ Jedná se o zkrácený letopočet [15]58.

- 19.** **Fol. 71v**
1. Ob[iit] Conrad[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Obiit g[e]n[er]osus
 2. d[omi]n[us] d[omi]n[us] Puota de Rysenberg, d[omi]n[us]
 3. in Swihow 1504. Leonardus,
 4. pleban[us] in Chotiessow, d[omi]ne da ei req[ui]-
 5. em aeternam, Anno 1563. O[biit] Deo
 6. devotus d[omi]n[us] et pater Iohannes //Weyt//²⁸⁷, praepositus mo-
 7. A[nn]o 1600²⁸⁸ nasterii Doxanensis.
- 20.** **Fol. 72r**
1. Ob[iit] Bu-
 2. dislawa, so[ro]r n[ost]r[a], priorissa loci hui[us].
- 21.** **Fol. 72v**
1. Ob[iit] Vlma[n]-
 2. nus, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Dorothea, so[ro]r n[ost]r[a]. Iohan[ne]s,
 3. sac[er]dos
 4. f[rate]r n[oste]r. Virgo Iohanna Wilharticzka
 5. de Ryzmbe[r]k, abbatissa monaste-
 6. rii s[an]cti Georgii in arce P[ra]gensis.
- 22.** **Fol. 72v**
6. Ob[iit] Roderus,
 7. sac[er]dos f[rate]r n[oste]r. Mortua [est] Elizabet d[e]
 8. Chudenicz.
- 23.** **Fol. 73r**
1. Domin[us] Ioha[n]nes d[e] Horzessowicz.
 2. Mortu[us] [est] Joan[ne]s, sacerdos de
 3. Rokyczana, [con]f[rate]r noster.
- 24.** **Fol. 73v**
1. Obiit Margaretha, mater d[omi]ni p[re]positi, nostra
 2. familiaris, A[nn]o 1599.
- 27.** **Fol. 74v**
1. Obiit d[omi]na Mar-
 2. garetta de Pteynin Rydingarowa.

²⁸⁷ Slovo „Weyt“ vloženo mezi řádky.

²⁸⁸ Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu tužkou a jinou rukou.

29.

Fol. 75v

1. Ob[iit] Ioh[a]n[ne]s de Krzymicz. Valpurgis,
2. 1560²⁸⁹ soror n[ost]ra. Ip[s]o die obiit Anna Biehar-
3. zowska [etc.] soror n[ost]ra. Apolonia,
4. furtin abatisa sanctae Clare mo-
5. nasterii, 1579.

30.

Fol. 76r

1. Ob[iit] Anna d[e] Domazlicz,
2. so[ro]r n[ost]r[a], que dedit et disposuit p[ro] soro[r]ib[us] n[ost]ris
3. futu[r]is, octo sex[a]g[ena]s de ce[n]su a[n]nui redit[us] et
4. p[ro]inde sorores sing[u]lis IIIor t[em]p[or]ib[us] vigiliis
5. cu[m] missa tene[n]tur ca[n]tare.

31.

Fol. 76v

1. Obiit Vol-
2. ffgangus, sacerdos et f[rater] n[oste]r. 1534.
3. 1572²⁹⁰ obiit Wolffgangus, servitor n[oste]r.
4. Johanka, famula n[ost]ra.

²⁸⁹ Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu.

²⁹⁰ *Ibidem*.

Augustus

- 1.** **Fol. 77r**
1. Ob[iit] Anna, so[ro]r n[ost]r[a]. Venerabil[is] pater
 2. Hynko, p[re]p[osi]tus loci hui[us]. Domin[us] Martin[us]
 3. de Horzessowicz.
- 2.** **Fol. 77v**
1. Ob[iit] Witko,
 2. p[ri]or. Iacob[us], sac[erdos] f[rate]r n[oste]r. Appolonia d[e] Krzimidz.
- 3.** **Fol. 77v**
3. Ob[iit] Protiwa,
- 3. (pokračování)** **Fol. 78r**
1. [con]vers[us] f[rater] n[oste]r.
- 4.** **Fol. 78r**
2. Ob[iit] An-
 3. na, soror n[ost]r[a]. Obiit Katharina Ausylo-
 4. wska tetka [sic], soror n[ost]ra, 1544.
- 5.** **Fol. 78v**
1. Ob[iit] He[n]ric[us],
 2. sac[erdos] f[rate]r n[oste]r. Anna d[e] Krssymnycz. Ob[iit] Georgius
 3. Erlich, conversus monasterii Syion.
- 6.** **Fol. 79r**
1. Ob[iit] Goth-
 2. frid[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Henzlin[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r.
 3. Obiit d[omi]n[us] Nachwal de Ryßenberck. Obiit g[e]n[er]o-
 4. sus d[omi]n[us] d[omi]n[us] Victorin[us] de Zyberck, 1503.
- 7.** **Fol. 79v**
1. Ob[iit] Laure[n]ci[us], sac[erdos] f[rate]r n[oste]r.
 2. Adleheidis, so[ro]r n[ost]r[a]. Lypoldus, sac[erdos] f[rate]r n[oste]r. Mathi-
 3. as, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Adlegidis, so[ro]r n[ost]r[a]. Andreas, dy-
 4. acon[us] f[rate]r n[oste]r. Margaretha d[e] Krzymicz.
 5. D[omi]n[us] Sezema d[e] Koczow. D[omi]n[us] Henric[us] de Ryßen-
 6. berck.
- 8.** **Fol. 80r**
1. Ob[iit] Wylhelm[us], sac[erdos]
 2. f[rate]r n[oste]r. Petronella, so[ro]r n[ost]r[a]. Zbraslawa, p[ri]oris-
 3. sa so[ro]r n[ost]r[a]. Johannes Werleych.

- 9.** **Fol. 80r**
4. Ob[iit] Berthold[us],
 5. [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. It[em] A[n]no D[omi]ni 1464 ob[iit] g[e]n[er]os[us] d[omi]n[us] M cccc lx iiij²⁹¹
 6. et miles Ve[n]cesla[us] de Clyngssteyn, fili[us] d[omi]ni
 7. Czenkonis hui[us] regni p[ro]curato[r]is, sepult[us] an[te]
 8. alta[r]e s[an]cte Kathe[r]i[n]e et capella[m], per q[ua]m asce[n]dit[ur]
- 9. (pokračování)** **Fol. 80v**
1. coclea //tozity schod//²⁹² sup[er] ecc[lesi]am et cho[rum]. Obiit generosa d[omi]na
 2. d[omi]na Elizabeth de Kunstatu. Anno 1585
 3. obiit reverendus in C[h]r[ist]o pater et d[omi]n[us] Ada-
 4. mus Hazlerus, praepositus et bonus provi-
 5. sor huius loci, cuius anima requiescat
 6. in sancta pace, Amen.
- 10.** **Fol. 80v**
7. Ob[iit] Kath[r]ina [et] Anižka [sic] d[omi]ne de
 8. Lamberk. Dorothea d[e] Krzymicz.
- 12.** **Fol. 81v**
1. Johanna, familiaris nostra. Ob[iit] Ioannes,
 2. campanator servitor noster.
- 13.** **Fol. 82r**
1. Obiit do-
 2. minus Wilhelmus de Znebielow. Mariana de
 3. Doxan, soror n[ost]ra.
- 14.** **Fol. 82r**
4. Obiit dominus Johannes
 5. de Znebielow. Georgius de Horczicz.
- 16.** **Fol. 83r**
1. Obiit d[omi]na Barbara Kraupowa, filia 1546²⁹³
 2. q[ue] ipsius Ludmila de Dubrawa.
- 18.** **Fol. 84r**
1. Domin[us] Wen[ceslaus] Tocznic
 2. de Krzymicz.

²⁹¹ Marginálně poznačeno jinou rukou a drobným písmem vpravo od zrcadla textu.

²⁹² Slova „tozity schod“ poznačena jinou rukou nad řádkem a vložena nad slovem „coclea“.

²⁹³ Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu.

- 19.** **Fol. 84r**
3. O[biit] d[omi]na D[or]othea
 4. Vchaczkowa.
- 20.** **Fol. 84v**
1. Obiit gene[r]o-
 2. sus d[omi]n[u]s Ioh[ann]es de Duba.
- 21.** **Fol. 85r**
1. Ob[iit]
 2. d[omi]nus Johannes [miles]²⁹⁴ de Strogeticz, 1542.
- 22.** **Fol. 85v**
1. Obiit d[omi]n[u]s Henric[us], avu[n]-
 2. cul[us] fu[n]datoris. Czernin de Chudienicz.
- 23.** **Fol. 86r**
1. Przibik z Dubneho.
- 24.** **Fol. 86v**
1. Ob[iit] Martin[us], sac[erdos] f[rate]r n[oste]r. Kathe[r]i[n]a
 2. et Anna, soro[r]es n[ost]re.
 3. Obiit venerabilis pater Gallus, quondam
 4. praepositus Chotischoviensis, frater noster,
 5. Anno 1555.
- 25.** **Fol. 87r**
1. Ob[iit]
 2. Co[n]rad[us], sac[erdos] f[rate]r n[oste]r. Chusta, dyacon[us] f[rate]r n[oste]r.
- 26.** **Fol. 87v**
1. Obiit Zdislawa,
 2. so[ro]r n[ost]r[a]. B[er]nhard[us], [con]vers[us] f[rate]r n[oste]r. Anna, so[ro]r n[ost]r[a].
- 29.** **Fol. 88v**
1. Ob[iit] Drahomil, [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. [Nobilis]²⁹⁵ We[n]cesla[us]
 2. Tocznic de Krzymicz.

²⁹⁴ Slovo „miles“ je slabě razurováno.

²⁹⁵ Slovo „Nobilis“ je slabě razurováno.

30.

Fol. 89r

1. Obiit
2. Vlric[us], sac[erdos] f[rate]r n[oste]r. Ioh[an]n[es] d[i]ct[us] Kule miles de Hrad-
3. dek, servitor n[oste]r. Ludowic[us], rex Bo-
4. emie,²⁹⁶ obiit An[n]o [etc.] 1526.

31.

Fol. 89v

1. Obiit nobilis vir
2. Johannes de Strochowicz. Stanislaus, fili[us]
3. eius.

²⁹⁶ V tomto dni kalendária je připomínáno datum úmrtí Ludvíka Jagellonského. Zemřel však o den dříve 29. srpna.

September

- 1.** **Fol. 90r**
1. Vrssula Tocznykowa.
 2. Obiit Erhard[us], f[rate]r n[oste]r in Teppla. [Con]ff[rate]r [sic] Iohan-
 3. nes, sacerdos in Tepla.
- 2.** **Fol. 90r**
4. Obiit Benedi[c]ta et Ge-
 5. drudis [sic], soro[r]es n[ost]re.
- 3.** **Fol. 90v**
1. Ob[iit] Nicola[us], p[ri]or f[rate]r n[oste]r. Obiit genero-
 2. sus d[omi]n[u]s Wolfgangus de Sswamburg.²⁹⁷
 3. Obiit g[e]n[er]osa d[omi]na Kunka [sic] de Sternberg.
- 4.** **Fol. 91r**
1. Ob[iit] Vlric[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r.
 2. Michael, [con]vers[us] f[rate]r n[oste]r. Johannes Cziapek,
 3. plebanus in Chotiessow, 1525.
 4. Obiit Anna de Bor, cantrix so[ro]r n[ost]ra.
- 5.** **Fol. 91v**
1. Ob[iit] Petr[us], [con]v[er]s[us]
 2. f[rate]r n[oste]r. Drslaus Czernin <obiit>²⁹⁸ de Chudie-
 3. nicz. Generosus dominus dominus Petrus
 4. de Riczan, fautor noster.
- 7.** **Fol. 92v**
1. Ob[iit] Vlric[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r.
 2. Kkathe[r]ina [sic], so[ro]r n[ost]r[a]. Ioh[an]n[e]s, sac[er]dos f[rater] n[oste]r.
Domi[n]a
 3. Kunka de Krzymicz. Ob[iit] d[omi]na Anna de Vlicz.
 4. Obiit Barbara Lohowzka, soror nostra, Anno 1555.

²⁹⁷ Ukončovací znaménko v podobě dvojtečky a vodorovné čáry.

²⁹⁸ Slovo „obiit“ přeškrtnuto.

- 8.** **Fol. 93r**²⁹⁹
1. Ob[iit] Bussko,
 2. accolit[us] f[rate]r n[oste]r. Nicola[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Iacob[us], sac[er]dos]
 3. f[rate]r n[oste]r. It[em] ob[iit] frat[er] Ioh[an]n[e]s, subdiacon[us] de Koczow,
 4. p[ro]fess[us] i[n] Cladrub, f[rate]r soro[r]is n[ost]re, di[c]te Planska.
 5. Obiit Sophia, soror n[ost]ra i[n] Dogzan. Item Fri-
 6. dericus, sacerdos et frater noster.
- 9.** **Fol. 93v**
1. Ob[iit] Hostko, [con]vers[us] f[rate]r
 2. n[oste]r. Zdislaus, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Domi[nus] Wen[ceslaus]
 3. de Horzessowicz. Obiit nobilis virgo Eliza-
 4. beth de Wosselin.
- 10.** **Fol. 93v**
5. Ob[iit] Marc[us], [con]vers[us] f[rater] n[oste]r. Anna
- 10.** (pokračování) **Fol. 94r**
1. de Tluczna, soror n[ost]r[a].
- 12.** **Fol. 94v**
1. Katherina
 2. de Chudienicz.
- 14.** **Fol. 95v**
1. Ob[iit] generosus do[minus] do[m]i[nus] Henricus de
 2. Duba. Domina Margaretha Waleczka
 3. de Stuppicz. O[biit] Margaretha Kulm-
 4. pocherin³⁰⁰ <bachowna>³⁰¹, priorissa in Doxan, [15]82³⁰²
 5. soror n[ost]ra.
- 15.** **Fol. 96r**
1. Obiit generosus d[omi]n[u]s Guilhelmus Podmo- 1546³⁰³
 2. klsky de Prostiborz et de Podmokl.
 3. Johannes, filius eis.
 4. Obiit in Christo venerabilis pater Matthias
 5. Göhel, abbas Tepl[e]n[sis], M D LXXXXVI

²⁹⁹ Folio 93 poškozeno protržením a nese stopy po opravě sešitím.

³⁰⁰ Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla.

³⁰¹ Slovo „bachowna“ přeškrtnuto.

³⁰² Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu.

³⁰³ *Ibidem*.

- 16.** **Fol. 96r**
6. Ob[iit] Dobrotha,
 7. [con]vers[us] f[rate]r n[oste]r. Bernhard[us], pleban[us]
 8. in Sekirzan, 1563.
- 17.** **Fol. 96v**
1. Do[mi]nus Wauslaus [sic] de Drubecz.
- 18.** **Fol. 97r**³⁰⁴
1. Ob[iit] Andreas, sacer[dos]
 2. f[rate]r n[oste]r.
- 20.** [sic!] **Fol. 97v**³⁰⁵
1. Ob[iit] Bohu-
 2. slaus, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 19.** **Fol. 98r**
1. Obiit Gregori[us],
 2. sacerd[os] f[rate]r noster.
- 21.** **Fol. 98r**
3. Ob[iit] Domaslaua,
 4. so[ro]r n[ost]r[a]. Nicola[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 22.** **Fol. 98v**
1. Obiit Krzyzeslawa [sic], so[ro]r n[ost]r[a]. Venerabil[is] p[ate]r
 2. d[omi]n[us] Ve[n]cesla[us], p[re]p[osi]tus n[oste]r, qui p[ost] desolacio[nem] te[m]p[or]e
 3. Thabo[r]ita[rum] hui[us] loci et tocius fere regni hu-
 4. ius claustru[m], h[oc] possedit et restauravit ta[m]i[n] edificiis, q[uam] in censib[us].
Et sorores sup[er]sti-
 5. tes huc introduxit et novicias, q[uam] pluri-
 6. mas assumsit.
- 23.** **Fol. 99r**
1. Ob[iit] Ioh[an]n[es], accolit[us] f[rate]r n[oste]r. Item Llundmilla [sic]
 2. de Krzymicz, soror nostra.

³⁰⁴ Folio 97 poškozeno natržením. Vzniklá mezera opravena vlepením dvou pergamenových proužků.

³⁰⁵ Po čtrnáctých kalendách následují kalendy třinácté. Ty jsou však uvedeny s martyrologickým textem náležejícím k 20. září. Na fol. 97 – 98 lze vidět další pisařovu dvojitou chybu. Autor prohodil nejen dataci, ale také zde dvakrát za sebou uvedl „XIII Kl.“. V druhém případě se u datace vyskytuje manícula, kterou si patrně pisař označil chybu. Chybí tedy označení „XII. Kl.“ a text těchto kalend je uveden mylně s třináctými.

- 25.** **Fol. 100r**
1. Ob[iit] virgo Dorothea.
 2. Margaretha Ianowska de Chudienicz.
 3. Margareta Erazymowa de Tisowa. 1549³⁰⁶
- 28.** **Fol. 101r**
1. Obiit
 2. Petrus, fautor n[oste]r.
- 29.** **Fol. 101v**
1. Ob[iit] Magdalena, vidua de Frumss-
 2. teyn [so?...]³⁰⁷

³⁰⁶ Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu.

³⁰⁷ Zbylá část řádku je razurována a je nečitelná.

October

- 1.** **Fol. 102v**
1. Obiit Henric[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
 2. Obiit nobilis vir Wilhelmus de Chu-
 3. dienicz.
- 2.** **Fol. 103r**
1. Obiit d[omi]nus Puta de Rymzberg et de Wil-
 2. harticz. Obiit Katherina, soror n[ost]ra.
- 3.** **Fol. 103r**
3. Ob[iit] Ioh[an]n[e]s, f[rate]r n[oste]r. Item virgo
 4. Margaretha Bohuchwalka, soror n[ost]ra.
- 4.** **Fol. 103v**
1. Ob[iit]
 2. Leo, accolit[us] f[rate]r n[oste]r. Martin[us], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r.
 3. Venerabil[is] p[ate]r Joh[an]nes, p[re]posit[us] Doxane[n]sis.
 4. Anna [d]e Doxan, soror nostra, A [nn]o M D lviiiij.³⁰⁸
- 5.** **Fol. 104r**
1. Ob[iit] Zophia, so[ro]r n[ost]r[a]. D[omi]n[us] Raczek Wa[r]leich.
 2. Obiit Martinus, sacerdos f[rate]r ordi[n]is s[an]cti Fra[n]c[isci].
 3. Obiit d[omi]n[us] Nicolaus Dinensis, parochus in
 4. Seckerzan, cui anima[m] Deus servet, A[nn]o 1603.
- 6.** **Fol. 104v**
1. Ob[iit] Hugo, abbas Teplen[sis].
 2. Bohuslawa, avia fundato[r]is n[ost]ri. Agnes, so[ro]r
 3. n[ost]r[a].
- 7.** **Fol. 105r**
1. Ob[iit] Vlric[us], sac[er]d[os]
 2. f[rate]r n[oste]r. Petr[us], diaco[nus] f[rate]r n[oste]r. Ite[m] eode[m] die, que
 3. fuit dies d[omi]nica. Ob[iit] d[omi]n[us] Dypoldus, p[re]posit[us]
 4. Dogzane[n]s[is].
- 8.** **Fol. 105v**
1. Ob[iit]
 2. Nicola[us], sacer[dos] f[rate]r n[oste]r. Henric[us], sac[er]dos f[rate]r n[oste]r.
Domi[n]a
 3. Regina.

³⁰⁸ Římské číslice MD poznačeny nad řádkem.

- 9.** **Fol. 105v**
4. Ob[iit] Vlric[us], sac[erdos] f[rate]r
 5. n[oste]r.
- 9. (pokračování)** **Fol. 106r**
1. Dorothe[a], so[ro]r n[ost]r[a]. Radosta, [con]vers[us] f[rate]r n[oste]r. Ite[m]
 2. Dorothea, so[ro]r n[ost]r[a]. Domina Katharina 1549³⁰⁹
 3. Warleychowa de Biessin.
 4. Domina Katerina Stogetyczka de
 5. Rapsstyn, 1549.
- 10.** **Fol. 106r**
6. Ob[iit] Gunegu[n]dis, so[ro]r n[ost]r[a]. M[a]g[iste]r Iacob[us], pl[e]b[an]n[us]
 7. i[n] Sekyrzan, occis[us] e[st], 1482.
- 11.** **Fol. 106v**
1. Item virgo Anna Netoniczka,
 2. 1547³¹⁰ soror n[ost]ra. D[omi]n[u]s Ieconias de Strogeticz.
- 12.** **Fol. 107r**
1. Ob[iit] Margaretha, so[ro]r n[ost]ra. Item
 2. Iohancka, soror n[ost]ra de Dobrssie. Ite[m]
 3. Margaretha, soror n[ost]ra de Lukawicz.
 4. Anna de Doxsan, soror n[ost]ra.
- 13.** **Fol. 107v**
1. D[omi]na Barbora Caplirzka
 2. de Sulewicz.
- 14.** **Fol. 108r**
1. Ob[iit] Sophia, so[ro]r n[ost]r[a]. Obiit f[reter] Joannes
 2. Hausner, sacerdos et frater noster, [15]92.
- 15.** **Fol. 108v**
1. O[biit] virgo Mar-
 2. garetha, n[ost]ra familiaris in Chotiss[owit]z.
 3. Virgo Anna de Horczicz.

³⁰⁹ Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu.

³¹⁰ Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu.

- 16.** **Fol. 109r**
1. Ob[iit] d[omi]na Margare-
 2. tha Tocznikowa. Sigismundus de Chu-
 3. dienicz. Anna, mater d[omi]ni Mathei, pre-
 4. positi d[e] Welharticz.
- 17.** **Fol. 109r**
5. Ob[iit] Zdenko de Lukawicz, fau-
 6. tor n[oste]r. Obiit veneribilis pat[er] d[omi]n[u]s Tristra[n]-
 7. n[us] de Chudenicz, huius loci p[re]posit[us], 1510.
- 18.** **Fol. 109v**
1. O[biit] Margaretha Steryn, soror n[ost]ra, anno et cetera lxxxix³¹¹
 2. 82³¹² Hedwigis, soror n[ost]ra in Doxan.
 3. Obiit Ludmilla, cantrix soror nostra, A[nn]o 1611.
- 19.** **Fol. 110r**
1. Obiit Katherina, soror n[ost]ra 1495.
 2. Virgo Lidmilla de Strogeticz.
- 20.** **Fol. 110v**
1. Ob[iit]
 2. Ioh[an]n[es], p[re]p[osi]tus hui[us] loci. Obiit nobilis v[ir]go
 3. Cristina d[e] Chudienicz.
- 21.** **Fol. 111r**
1. Obiit Andreas, accolit[us] f[rate]r n[oste]r de Bam-
 2. berg. It[em] d[omi]n[u]s Drslaus, p[ate]r A[n]ne de Chudienicz.
- 22.** **Fol. 111v**
1. Obiit nobilis
 2. vir Czernin, p[ate]r A[n]ne de Chudienicz.
- 23.** **Fol. 112r**
1. Ob[iit] Ioh[an]n[es],
 2. sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r, pl[e]b[an]us Teplen[sis]. It[em] Diepold[us] no-
 3. bilis de Chudie[nicz].
- 24.** **Fol. 112r**
4. Ob[iit] Iodoc[us],

³¹¹ Jedná se o zkrácený letopočet [15]89.

³¹² Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu.

- 24. (pokračování) Fol. 112v**
1. sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Thobias, accolit[us] f[rate]r n[oste]r. F[rate]r Jo-
 2. ha[n]nes Staynlinger. F[rate]r Michael Gampler.
 3. F[rate]r Wylhelm[us], sacerdotes de Sspaynhart.
 4. Georgi[us] de Rabcz, laic[us]. O[biit] Katherina, v[ir]go
 5. parva novicia. Agnes Sslykowna,
 6. soror n[ost]ra.
- 25. Fol. 113r**
1. Ob[iit] Margaretha, so[ro]r n[ost]r[a]. Obiit
 2. Anna, olim praefecta monasterii Neuen Reusch, ta[n]dem
 3. huc translata, soror n[ost]ra, 1600.
- 26. Fol. 113r**
4. Obiit
- 26. (pokračování) Fol. 113v**
1. domi[n]a Iudith, soror fundato[r]is. Ite[m] Raczko,
 2. prior Teplen[sis]. Anna de Przesticz, soror
 3. n[ost]ra. Drslaw Czernin de Chudienicz.
 4. Domina Aidliczka Lukawska de Nalziow.
 5. Obiit venerabilis in Christo pater ac dominus
 6. Georgius Ssayter, praepositus huius loci, A[nn]o [15]98.
- 27. Fol. 113v**
7. Ob[iit] Hniwko [sic], [con]v[er]s[us] f[rate]r n[oste]r. Anna v[ir]go,
 8. so[ro]r. Margarethe, p[ri]orisse n[ost]re. O[biit] Barbara
 9. soror n[ost]ra. Magdalena Schirntingro-
 10. wa, soror n[ost]ra. Obiit f[rater] Joannes Seyger Toe-
 11. plensis [si], quonda[m] sacellan[us] hui[us] loci, f[rate]r n[oste]r, A[nn]o 1600.
- 28. Fol. 114r**
1. Ob[iit] Zophya, so[ro]r n[ost]ra.
 2. Nobilis Sebastian de Strogeticz.
 3. Nobilis v[ir]go Elyzabes [sic], priorissa
 4. huius loci, Anno [etc.] L^{o313}. Hoc e[st]
 5. Anno jubileo [etc.].
- 29. Fol. 114v**
1. Obiit Barbara, v[ir]go soror f[rat]ris Rempolti. Jo[hann]es,
 2. sacerdos f[rate]r n[oste]r. Obiit Barbora Guldnerin,
 3. priorissa virgo huius loci, soror n[ost]ra, Anno 1599.

³¹³ Jedná se o zkrácený letopočet [15]50.

30.

Fol. 115r

1. O[biit] d[omi]nus Ioh[an]nes
2. de Dupow.

31.

Fol. 115r

3. Obiit Ioha[n]nes
4. Wilimow. F[rate]r //et sacerdos//³¹⁴ Steph[a]n[us] Hottnawer de Spa//nshart//.³¹⁵

³¹⁴ Slova „et sacerdos“ vložena pod řádek.

³¹⁵ Vzhledem k nedostatku místa na řádku na konci folia 115r je zbylá část jména „nshart“ vložena pod řádek.

November

1.	1. Obiit Vrsula
2. de Egra, soror nostra, A[nn]o 1611.	Fol. 116r
2.	1. O[biit] Mar-
2. gareth Vsyłowska, soror n[ost]ra. O[biit] 1567 ³¹⁶
3. Margaretha z Wetle, prioris-
4. sa soror n[ost]ra.	Fol. 116v
3.	1. Obiit Venceslaus
2. de Strogeticz. It[e]m o[biit] d[omi]n[u]s Hrosznata.
3. Virgo Katerina Wrtebska, soror n[ost]ra.	Fol. 117r
7.	1. Obiit f[rater] Casparus
2. Maier, sacellanus et frater noster, Anno [15]90. ³¹⁷	Fol. 118v
9.	1. O[bii]t virgo Katherina de Krzi-
2. mnicz, priorissa et soror n[ost]ra. Apolo-
3. nia de Doxsan, soror n[ost]ra.	Fol. 119v
10.	1. Obiit dominus Joannes,
2. [...] ³¹⁸ Anno Domini 1549.	Fol. 120r
11.	1. Obiit Anna, soror n[ost]ra
2. in Dogzan. Obiit Anna, suppriorissa [sic]
3. et soror n[ost]ra. O[biit] Anna, famula n[ost]ra.
4. Obiit nobil[is] d[omi]na Margaretha Tocznikowa
5. de Horzessowicz.	Fol. 120v
12.	6. Ob[iit] nobilis Dorothe[a], uxor
7. Humprecht de Koczow. M[ate]r Anne soro[r]is
8. noster, d[i]cte Planska.	Fol. 120v

³¹⁶ Marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu.

³¹⁷ Marginálně poznačeno vpravo od zrcadla textu.

³¹⁸ První polovina druhého řádku je silně razurována a je nečitelná.

- 12. (pokračování) Fol. 121r**
1. Obiit Johancka, soro[r] n[ost]ra. Anna Planska, so[ro]r n[ost]ra.
- 13. Fol. 121r**
2. Ob[iit] Briccius, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Georgius de
 3. Nalzow Swoysky.
- 14. Fol. 121v**
1. O[biit] Anna, v[ir]go d[e] Vsilow.
- 15. Fol. 122r**
2. Obiit Dorothea Strogeticzka, priorissa nos-
 3. tra, Anno Domini 1554.
- 17. Fol. 122v**
1. Ob[iit] Boczko, sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 18. Fol. 123v**
1. Obiit d[omi]na Anna Warleyhowa [et]
 2. Ludmilla, filia ei[us]. Revere[n]d[us] in [Christ]o p[at]er et
 3. d[omi]nus p[re]posit[us] hui[us] loci. Mathias, cui[us] a[n]i[m]a
 4. requiescat in s[an]cta pace, Anno x l 9°.³¹⁹
- 21. Fol. 124v**
1. O[biit] Katherina Dupow-
 2. czowa de Wietrznie.
- 22. Fol. 124v**
3. Ob[iit] nobilis
 4. vir Humprecht de Koczow et de Chodowa Pla-
 5. na, p[ate]r Anne Pla[n]ske, soro[r]is n[ost]re. Obiit generosa
 6. domina Woyslawa, generosi comitis d[omi]ni
- 22. (pokračování) Fol. 125r**
1. d[omi]ni Hroznate [etc.] Teplensis et huius monas-
 2. terii fundatoris soror, que hic in medio ec-
 3. clesie est sepulta, Anno 1227.
- 23. Fol. 125r**
4. Ob[iit] Ladisla[us], rex Bohe[mi]e 1457.
 5. Obiit generosa v[ir]go Agnes de Lubkowicz,
 6. Anno 1495.

³¹⁹ Jedná se o kombinace římských čísel X a L a arabské číslice 9. Jedná se o zkrácenou dataci [15]49.

- 24.** **Fol. 125v**
1. Obiit venerabilis Johannes Gall[us] de Zlutytz,
 2. parochus in Dobrzan, An[n]o D[omini] 1571 [etc.].
- 25.** **Fol. 126r**
1. Obiit
 2. Margaretha d[e] Przissow. Ob[iit] d[omi]n[u]s Vlric[us]
 3. de Hradisst.
- 27.** **Fol. 126v**
1. O[biit]
 2. domi[nu]s Georgius de Przedentz.
- 28.** **Fol. 127r**
1. Ob[iit] Egidius de Tachow al[ia]s Rumpolt, sac[erdos] [et] f[rate]r n[oste]r.
- 29.** **Fol. 127v**
1. Obiit Anna Zeynarowa de Pilzna.
- 30.** **Fol. 128r**
1. Ob[iit] Welek de
 2. Hradecz, qui dedit XX^{ti} ss gr^s sup[er] ca[m]pa[na]m.

December

- 1.** **Fol. 128v**
1. Frater Georgius, prior in Tepla.
- 3.** **Fol. 129r**
1. Ob[iit] d[omi]n[u]s Ve[n]ceslaus ab-
2. bas Teplen[sis]. D[omi]n[u]s Hendric[us] [sic] Podmoklsky
3. de Prosstiborz et de Podmokl.
- 4.** **Fol. 129v**
1. D[omi]na Ludmilla de Vssilloff. Anna de Bor, LX IIII³²⁰
- 5.** **Fol. 129v**
2. Ob[iit] f[rate]r Ioh[anne]s Clech, pl[e]b[an]us i[n] Dobrzan
- 7.** **Fol. 130v**
1. Obiit
2. virgo Anna de Krzymnicz, soror ac priorissa
3. nostra.
- 8.** **Fol. 131r**
1. Ob[iit]
2. Slawik, sac[erdos] f[rate]r n[oste]r.
- 9.** **Fol. 131v**
1. Ob[iit] Ioh[an]n[e]s Paruus,
2. sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r.
- 13.** **Fol. 133r**
1. Obiit nobilis domina Iohanka de Worlik.
2. <Domin[i]ca Lucie. Obi[i]t nobilys domyna [sic]
3. Judith z Dubeho 1556.>³²¹
4. Obiit soror nostra Judith z Dubeho,
5. dominica tertia adventus domi-
6. ni, Anno Domini 1556.
7. Obiit dominus Sigismundus Ssaiter,
8. sacerdos et parochus Chotiessoviensis.

³²⁰ Jedná se o zkrácenou dataci [15]64.

³²¹ Záznam počínaje slovem „Domin[i]ca“ a letopočtem „1556“ konče, je přeškrtnutý. Pravděpodobně se jedná o počín jiného či pozdějšího písaře, který zápis opakoval a doplnil jej o přesnější datum úmrtí.

- 14.** **Fol. 133v**
1. Obiit Dorothe[a] de
 2. Hradek, d[i]cto Swiniomas, so[ro]r et p[ri]orissa loci
 3. hui[us], An[n]o D[omi]ni 1461. Q[ue] certa Clenodia dispo-
 4. suit et legavit et q[uam] plu[r]i[m]a, alia bo[na] fecit pro
 5. claustro p[rese]nti.
- 15.** **Fol. 134r**
1. Anno Domini 1585,
 2. obiit venerabilis in Christo pater
 3. et dominus Vitus Herolt, praepositus
 4. Doxanensis, cuius animam Deus conservet.
 5. Obiit pia pie virgo Suzana, ordinis
 6. Crucigerorum hic in ante co[m]morans.
- 17.** **Fol. 135r**
1. Ob[iit] Strzezka, so[ro]r n[ostra].
 2. Jacobus, frater noster in Tepla, 1563.
- 19.**³²² **Fol. 135v**
1. Ob[iit] virgo Iuliana Malesicz-
 2. ka de Patnow. Ob[iit] domi[n]a Anna Czerni-
 3. nova de Horzysowicz.
- 20.**³²³ **Fol. 136r**
1. Ob[iit] Ioh[anne]s
 2. de Thachovia. P[ate]r d[omi]ni Georgii, p[re]p[osi]ti hui[us] loci.
- 21.** **Fol. 136r**
3. Ob[iit] solers
 4. vir Blasi[us] de Vtwina, p[ete]r Dorothee supp[ri]o[r]isse.
- 23.** **Fol. 137r**
1. Ob[iit] Sulko, pl[e]b[an]u[s] hui[us]
 2. loci sac[er]dos et f[rate]r n[oste]r. Ite[m] Magdalena, so[ro]r d[omi]ni Georgii
 3. p[re]p[osi]ti. Obiit Gallus Gritzbauch, quondam sacellanus huius loci, sac-
 4. cerdos et frater noster, Anno 1602.
- 24.** **Fol. 137v**
1. [1]548³²⁴ Obiit d[omi]n[u]s Diwiss Czernin de Chudienicz.

³²² Martyrologický text u těchto kalend je až z 20. prosince.

³²³ Martyrologický text u těchto kalend nemá v Usuardově martyrologiu oporu. Může se tak jednat o vlastní text písaře, snad důležitý pro konvent.

³²⁴ Vročení marginálně poznačeno vlevo od zrcadla textu.

- 26.** **Fol. 138r**
2. Obiit nobilis
 3. vir Czernyn de Chudienicz. Dorothea
 4. Horomierzska, soror n[ost]ra in Doxan.
- 27.** **Fol. 138v**
1. Ob[iit] Martin[us], sac[er]d[os] f[rate]r n[oste]r. Obiit v[e]n[r]a[bi]lis p[ate]r
 2. [et] d[omi]n[us] Sigissmu[n]d[us], abbas Tepl[ensis], 1506.
- 28.** **Fol. 139r**
1. Obiit Ve[n]cesla[us] de
 2. Wrtba. Domi[n]a Kathe[r]i[n]a de Lukow. Domin[us]
 3. Ioh[anne]s Toczniak de Krzymicz.
- 29.** **Fol. 139r**
4. O[biit]
 5. Wolfgangus, sacerdos et f[rate]r n[oste]r.
- 30.** **Fol. 139v**
1. Ob[iit] Elyzabeth, so[ro]r n[ost]r[a].
- 30. (pokračování)** **Fol. 140r**
1. [...] ³²⁵
- 31.** **Fol. 140r**
2. Obiit Do-
- 31. (pokračování)** **Fol. 140v**
1. rothea v[ir]go. Margaretha, p[ri]orissa n[ost]ra ³²⁶
 2. de Frumssteyn. Obiit frater Nicolaus
 3. de Millefurt, sacerdos ordinis nostri.
 4. Frater Georgius. ³²⁷

Kolofon **Fol. 140v**

5. Finis hui[us] op[er]is 1489 p[er] me Sy[m]o[nem] d[e] P[la?]na ³²⁸ [etc.].

³²⁵ Záznam je silně razurován a je nečitelný.

³²⁶ Slova „Margaretha, p[ri]orissa n[ost]ra“ jsou slabě razurována.

³²⁷ Zápis „Frater Georgius“ je slabě razurován.

³²⁸ Pergamen v tomto místě zcela chybí. Lze se však domnívat, vzhledem k poloze kláštera, že by se mohlo jednat o dnešní město Planá. Stejnou myšlenku zastával i Josef Truhlář, který se domníval, že se jedná o město Planá v Plzeňském kraji. Srov. Josef TRUHLÁŘ, *Catalogus codicum manuscriptorum latinorum qui in c. r. Bibliotheca publica atque Universitatis Pragensis asservantur, Pars posterior*, Pragae 1906, s. 270.

10. Závěr

Cílem této práce je lépe zpracovat³²⁹ a zpřístupnit edici nekrologických údajů a podat tak bližší pohled na dějiny a chod chotěšovského kláštera premonstrátek. Pramen čítající 140 folií byl sepsán v roce 1489 a byl postupně aktualizován až do poloviny 17. století.

Proces bádání je možné rozčlenit do vícero fází. V první fázi výzkumu jsem pro přepis rukopisu připravil kritickou edici. Dostupnost pramene je v současné době pro badatele uživatelsky přívětivá, jelikož je plně zdigitalizován na stránkách Manuscriptoria. Dalším krokem byla potřeba kodex kodikologicky popsat z pohledu jeho vnějších a vnitřních znaků. Pak následoval samotný přepis nekrologických údajů, včetně rozvedení čtených zkratek. Po tomto kroku následovala náročnější část práce, a to byl nejen všeobecný paleografický popis, ale rovněž oddělení nejstarší vrstvy záznamů písaře A od zbylých písařských rukou a jejich následné určení na základě shodného duktu písma. Tato provedená analýza dokázala, že písař A psal strohé zápisy (pouze jméno s doplněním *con/frater noster* či *soror nostra*) bez vrocení pozdně gotickou bastardou a že mladší přípisky byly psány různými písaři, kteří měli ve zvyku psát i letopočet úmrtí a jejichž písmem byla rovněž bastarda, avšak ovlivněná již písmem humanistickým.³³⁰ Naopak obsahově „zajímavější“ údaje nám poskytují malý vhled do chodu kláštera na pomezí vrcholného středověku a počátku raného novověku. Bohužel nejsou tak časté, abychom si mohli udělat detailnější přehled o každodennosti chotěšovského konventu.³³¹ Podrobnější proniknutí do života kláštera Chotěšov ve zmíněné době by pravděpodobně přinesla důkladná komparace pramenů nejen z kláštera v Teplé, ale rovněž i porovnání

³²⁹ Viz edice B. F. Grassla ze 30. let 20. století. Dostupné z: https://www.academia.edu/3639703/Das_%C3%A4lteste_Totenbuch_des_Praemonstratenser_Chorfraustiftes_Chotieschau_1200_1640_ed_Basil_Frantz_Grassl_Analecta_Praemonstratensia_7_1931 [cit. 16. 4. 2024].

³³⁰ Toto písmo se vyskytuje zejména u pozdních zápisů ze 17. století.

³³¹ K těmto záznamům blíže v kapitole *Obsahová stránka rukopisu*.

dochovaného materiálu z kláštera premonstrátek v Doksanech.³³² Vedle toho by pak jistě pomohlo i srovnání s dalšími českými či zahraničními premonstrátskými konventy.

Pro ucelenější shrnutí jsem do práce zahrnul i historii premonstrátů (zejména založení řádu a jeho zakladatele) a jejich usazování se na dnešním českém území. Součástí tohoto textu je samozřejmě nejen historie chotěšovského kláštera, ale také pasáž věnující se bl. Hroznatovi a ct. Vojslavě. Na to navazuje kapitola zabývající se výzkumem nekrologií u nás i v zahraničí a přirozenou součástí práce je i kapitola s kodikologickým a paleografickým popisem rukopisu. To vše uzavírá kapitola zabývající se obsahem rukopisu, zejména pak na poli prosopografického bádání.

V případě chotěšovského nekrologia můžeme s nadsázkou mluvit o štěstí, že se dochovalo kompletní, a ne pouze torzovitě. Poskytuje tak přehled o osobách, které buďto pocházely přímo z konventu či byly s klášterem nějakým způsobem propojeny (zejména pak u osob pocházejících z kláštera v Doksanech a Teplé), nebo byly jinak pro klášter důležité. Díky obsáhlejší záznamům se nám tak dochovaly i kusé informace o zajímavých událostech odehrávajících se za zdmi kláštera nebo v jeho přilehlém okolí.

Předložená práce a především její kritická edice poskytuje nejen přehled o zesnulých osobách, ale rovněž může sloužit jako podklad pro další bádání, zejména to prosopografické.

³³² Zejména pak s dochovaným nekrologiem z Doksán z roku 1373. Dostupné z: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XIII_D_25__4BHFxEB-cs [cit. 16. 4. 2024].

11. Seznam použité literatury a pramenů

11.1. Nevydané prameny

- *Annales Teplenses I*, sign. Teplá Ms. A 47/1, Národní knihovna ČR. Dostupné z https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRTEP-NKCR__TEPLAMSA47I_1FBAQ16-xx [cit. 12. 4. 2024].
- Archiv hl. města Prahy, Sbíрка matrik, sign. SPVIN Z1 (1914-1918), pag. 12. Dostupné z: <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=59F81DED2E614234B6C7C4DC52A33CBE&scan=15#scan15> [cit. 13. 2. 2023].
- Archiv Národní knihovny ČR, fond *Zrušené kláštery – předávací protokoly*, č. k. 88, složka Premonstrátky Chotěšov 1782–1799.
- *Martyrologium cum necrologio monasterii Chotiessoviensis*, sign. XIII G 20, Národní knihovna ČR. Dostupné z: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR__XIII_G_20__2P9X04A-cs [cit. 12. 4. 2024].
- *Orationes Horae*, sign. Teplá MS.d.18, Národní knihovna Praha, fol. 107v. Dostupné z: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR__TEPLAMSD18__08ZTREA-cs [cit. 26. 3. 2023].
- Státní oblastní archiv Třeboň, Sbíрка matrik Jihočeského kraje, 1587–1949 (1952), inv. č. 3553, pag. 173. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/5723/179/1991/1123/31/0> [cit. 13. 2. 2023].

11.2. Vydané prameny

- FRIEDRICH Gustav, *CDB I*, č. 357, s. 324, ř. 19–22.
- HUGO Carolus Ludovicus, *Sacri et Canonici Ordinis Praemonstratensis Annales. Pars Prima, Tomus I.*, Nancei 1734, Typis Joan. Bapt. Cusson & Abelem-Dionysium Cusson, sloupec 559.
- le PAIGE Ioannes, *Bibliotheca praemonstratensis ordinis [...], Pars Prior*, Parisiis 1633, pag. 522–525.

11.3. Literatura

- ANDĚL Rudolf a kol., *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Severní Čechy. Svazek III.* Praha, 1984.
- ANDĚL Rudolf –KABÍČEK Jan, *Hrady a zámky Libereckého kraje*, Liberec 1957.
- BACKMUND Norbert, *Monasticon Preamonstratense, Tom. I., Pars secunda*, Berlin 1983.
- BAUTIER Robert-Henri –AVELLA-WIDHALM Glorie –MATTEJIET Ulrich –AUTY Robert a kol., *Lexikon des Mittelalters, Band 6*, München 1993.
- BÍLEK Tomáš Václav, *Statky a jmění kolejí jezuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893.
- BLÁHOVÁ Marie –FROLÍK Jan –PROFANTOVÁ Naďa, *Velké dějiny země Koruny české I. Do roku 1197*, Praha 1999.
- BLÁHOVÁ Marie, *Zakladatelé v klášterní „paměti“ přemyslovských Čech*, in: Kościół w monarchiach Przemyslidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, Poznań 2009, s.285–304.

- ČERMÁK Dominik Karel, *Premonstráti v Čechách a na Moravě. Stručné vypsání osudů jednotlivých bud' ještě stávajících neb již vyhlazených klášterů toho řádu dle roků jich založení*, Praha 1877.
- ČERMÁK Dominik Karel, *Svatý Norbert, arcibiskup Magdeburský, patriarcha a zakladatel řádu premonstrátského, patron Český*, Praha 1877.
- DAUZET Dominique-Marie, *Krátký životopis svatého Norberta*, Doksany 2014.
- DAUZET Dominique-Marie, *L'ordre de Prémontré. Neuf cents ans d'histoire*, Paris 2021.
- DOLEŽALOVÁ Lucie –DRAGOUN Michal –CTIBOR Jan (ed.), *Čítanka latinských textů z pozdně středověkých Čech*, Praha 2017.
- DOLISTA Karel, *Die Prämonstratenser-Orden in Tschechien*, in: *Studien zum Prämonstratenorden*, Irene CRUSIUS – Helmut FLACHENECKER, Göttingen 2003.
- DOLISTA Karel, *Majetkový rozvoj českých premonstrátských klášterů do konce 13. století*, Praha 1950.
- DOLISTA Karel, *Nejstarší chotěšovské nekrologium a jeho předloha*, in: *Na Hroznatově míse*, č. 4, Týn nad Vltavou 2022, s. 55-57.
- DUBOIS Jacques, *Les martyrologes du Moyen Âge latin*, in: *La typologie des sources du Moyen Âge occidental*, Turnhout 1978.
- DUCHÁČKOVÁ Ivana, *Roudnické nekrologium. Edice pramene*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav pomocných věd historických a archivnictví, Brno 2012.
- ERHART Peter – KURATLI HÜEBLIN Jakob, *Bücher des Lebens – Lebendige Bücher*, St. Gallen 2010.
- HUYGHEBAERT N., *Les documents nécrologiques*, in: *La typologie des sources du Moyen Âge occidental*, Turnhout 1972.

- GRASSL Basilius Franciscus, *Das älteste Totenbuch des Praemonstratenser-Chorfrauenstiftes Chotieschau (1200–1640)*, in: Věstník Královské české společnosti nauk, tř. I., roč. 1929, Praha 1930, s. 1-40.
- GRASSL Basilius Franciscus, *Geschichte und Beschreibung des Stiftes Tepl*, Plzeň 1929.
- GRAUS František, *Necrologium Bohemicum – Martyrologium Pragense a stopy nekosmovského pojetí českých dějin*, in: Československý časopis historický, r. 15, č. 6, Praha 1967, s. 789-810.
- HLAVÁČEK Ivan, *Die Anfänge der Prämonstratenser im hochmittelalterlichen böhmischen Staat im Kontext der damaligen Ordensgeistlichkeit*, in: Studien zum Prämonstratenorden, Irene CRUSIUS – Helmut FLACHENECKER, Göttingen 2003.
- HLAVÁČEK Ivan, *Neznámý český klášter doby lucemburské (duchcovské dominikánky ve světle klášterního nekrologia)*, in: Sborník archivních prací XXII, Praha 1972, č. 1, s. 163-182.
- HLAVÁČEK Ivan, *The Necrology of the Codex Gigas of Bohemia (Kungliga Biblioteket Stockholm, MS A 148)*, in: *The Durham Liber Vitae and its Context*, Woodbridge 2004.
- HLINOMAZ Milan, *Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov*, České Budějovice 2009.
- HLINOMAZ Milan, *Klášter premonstrátů Teplá. Přehled dějin duchovního fenoménu Tepelska*, Karlovy Vary 2003.
- HÖFER Josef – RAHNER Karl, *Lexikon für Theologie und Kirche, Band 7*, Freiburg 1962.
- HOFFMANN František, *Soupis rukopisů knihovny kláštera premonstrátu Teplá, Díl I., II.*, Praha 1999.

- KARCZEWSKI Darius, *Związki pomiędzy polskimi i czeskimi klasztorami premonstratensкими w świetle polskich nekrologów klasztornych*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 38, Plzeň 2003, s. 45-60.
- KÖPL Carl Robert, *Das ehemalige Prämonstratenser-Chorfrauen-Stift Chotieschau im Pilsner Kreise Böhmens*, Prag 1840.
- KRAFL Pavel, *Pozdněstředověké konfraternity kazimierzských augustiniánů kanovníků s českými a moravskými konventy v praxi. Z nekrologu kláštera Božího těla v Kazimierzi pod Krakovem*, in: *Vyškovský sborník*, roč. 4, č. 1, Vyškov 2004, s. 37-46.
- KRČEK Jakub, *Rušení klášterů na Plzeňsku: Kladruby, Plasy a Chotěšov v době josefínských reforem*, Plzeň 2013.
- KUBÍČKOVÁ Alice, *Premonstrátská kanonie v Želivě v pozdním středověku*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Praha 2022.
- KUBÍN Petr (ed.), *Legenda o bratru Hroznatovi. Vita fratris Hroznatae*, Praha 2017.
- KUBÍN Petr, *Bl. Hroznata z Teplé ve světle nového bádání*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 52, Plzeň 2017, s. 10–35.
- KUBÍN Petr, *Blahoslavený Hroznata. Kritický životopis*, Praha 2000.
- KUBÍN Petr, *Ctihodná Vojslava (nejstarší životopis české šlechtičny)*, in: *Minulostí Západočeského kraje* 38, Plzeň 2003, 35–44.
- LAWRENCE Hugh, *Dějiny středověkého mnišství*, Brno 2001.
- LEINSLE Ulrich G., *Premonstráti*, Praha 2020.
- MACHÁČEK Fridolín, *Recenze Grasslovy edice Chotěšovského nekrologia*, in: *Český časopis historický*, roč. 37, sešit I., Praha 1931, s. 424-426.
- MODRÁKOVÁ Renáta, *Knihovny ženských klášterů v pohusitském období*, in: *Acta Musei Nationalis Pragae – Historia litterarum*, Praha 2020, roč. 65, č. 3–4.

- MOURALOVÁ L., *Benediktinský klášter v Podlažicích – Podlažické nekrologium jako historický pramen*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu, Praha 2005.
- PÁTKOVÁ Hana, *Chotěšov a Doksany ve 13. století. Dva kláštery premonstrátek v době posledních Přemyslovců*, in: Kościół w monarchiach Przemysławów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, Poznań 2009, s. 251–258.
- PÁTKOVÁ Hana, *Středověké nekrologium z Hořovic aneb „memoria“ venkovské farnosti*, in: Mediaevalia Historica Bohemica 11, Praha 2007, s.229–237.
- PÁTKOVÁ Hana, *Ženské kláštery v pohusitských Čechách – premonstrátky*, in: Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do pryelomu XVIII i XIX wieku), Bzdgosycy – Toruń 2010, s. 151–161.
- PODLAHA Antonín, *Series praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum et canonicorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad praesentia tempora*, Praha 1912.
- PREISS Pavel, *Domus sponsarum – domus nostra liliosa. Poznámky k ikonografii chotěšovského kláštera*, in: Minulostí Západočeského kraje 38, Plzeň 2003.
- RAJMAN Jerzy, *K dějinám česko-polských vztahů ve středověku. Šlechta a premonstráti ve 12. století*, in: Mediaevalia Historica Bohemica 2, Praha 1992, s. 15 – 28.
- RAJMAN Jerzy, *Średniowieczne zapisky w nekrologu klasztoru norbertanek na Zwierzyńcu*, in: Nasza Przeszłość, roč. 77, Kraków 1992, s. 33-56.
- ŘÍHA Tomáš, *Svatý Norbert a jeho dílo*, Řím 1971.
- SÁDLOVÁ Renáta, *Svatojiřský klášter ve světle jeho nekrologických přípisků. Jeden z méně užívaných pramenů ke klášterním dějinám*. Diplomová práce. Univerzita Karlova,

Filozofická fakulta, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Praha 2004.

- SEDLÁČEK August, *Hrady, zámky a tvrze království Českého, Díl IX*, Praha 1893.
- SEDLÁČEK August, *Hrady, zámky a tvrze, Díl XI.*, Praha 1897.
- SEDLÁČEK August, *Hrady, zámky a tvrze, Díl XIII.*, Praha 1905
- SEDLÁČEK August, *Hrady, zámky a tvrze, Díl XV.*, Praha 1927.
- STUDNIČKOVÁ Milada – ŠTĚPÁNEK Pavel, *Usuardovo Martyrologium z Gerony = Martyrology of Usuardus from Gerona: faksimile středověkého iluminovaného rukopisu vydané nakladatelstvím M. Moleiro v Barceloně: k výstavě pořádané v Klementinu od 20.4. do 23.5.1999*, Praha 1999, [s. 1].
- TISOVÁ Klára, *Významné osobnosti německých škol v Plzni*. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra historie. Plzeň 2019.
- TRNKA Pavel, *Vztah Chotěšova a Teplé na konci středověku*, in: *Minulosti Západočeského kraje* 52, Plzeň 2017, s. 36–46.
- VOLK Friedebert, *Kirchsprengel und Kloster Chotieschau. Ein Bild unserer Heimat im südlichen Egerland*, Eichstätt [1984].
- WATTENBACH Wilhelm, *Böhmisch-Schlesisches Nekrologium*, in: *Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens*, Bd. 5, Breslau 1863, č. 9, s. 107–115.
- WATTENBACH Wilhelm, *Schlesische Nekrologien*, in: *Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens*, Bd. 4, Breslau 1862, č. 8., s. 278–337.
- ŽEMLIČKA Josef, *Rod, rodina a příbuzenstvo Hroznaty Tepelského. K otázce fyzické kontinuity české šlechty*, in: *Západočeský historický sborník* 4, Plzeň 1998, s. 5–39.

12. Příloha 1

Níže následuje přehled chotěšovských proboštů (od roku 1736 opatů) s uvedením jejich jména a letopočtu, ve kterém působili v úřadu. Vzhledem k celistvé posloupnosti představených kláštera uvedených v monografii Milana Hlinomaze,³³³ vychází tato tabulka právě z něj. Pro své odchylky v dataci (zejména ve středověku) je Hlinomazův seznam komparován s údaji uvedenými v díle Norberta Backmunda.³³⁴

Jméno	Doba působení v úřadu (Hlinomaz)	Doba působení v úřadu (Backmund)
Zdislav	1227–1249	1237–1248
Gotthard	1249–1266	1250–1266
Mirek	1266–1271	probošt není uveden
Miroslav	1271–1298	1271–1293
Pertoldus	probošt není uveden	1299
Konrád	1298–1303	1303
Vyšemír (Wisimir)	1303–1310	1308
Siegfried	1310–1312	1311–1320
Pernold	1312–1326	1320–1328
Petr I.	1326–1354	1333–1353
Jan I. (Joannes de Leskow)	1354–1363	1354–1366
Ješek	1363–1368	probošt není uveden
Oldřich (Udalricus de Krukanice)	1368–1380	1367–1380
Hartmann	1380–1384	1381–1390
Sulek (Johannes Sulko)	1384–1412	1391–1416
Hynek (Hinko de Ulice)	1412–1423	1416–1427
Petr II.	1423–1431	1429–1436
Václav	1431–1453	1436–1454
Jiří I. Plotner	1453–1481	1454–1481
Tristram	1481–1492	1481–1482
Erhard Mügler	1492–1504	1492–1504
Klement	1504–1519	1504–1519
Zikmund Gürl	1519–1521	1519–1521
Matěj I.	1521–1549	1521–1549

³³³ Milan HLINOMAZ, *Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov*, České Budějovice 2009, s. 42–100.

³³⁴ Norbert BACKMUND, *Monasticon Preamonstratense, Tom. I., Pars secunda*, Berlin 1983, s. 345–346.

Havel	1549–1552	1549–1552
Jan II. Muth	1552–1558	1552–1558
Adam I. Hasler	1558–1585	1558–1585
Matěj II. Herold	1585–1588	1585–1588
Vavřinec Kastl	1588–1593	1588–1593
Jiří II: Scheitler	1593–1598	1593–1598
Adam II. Rudrisch	1598–1633	1598–1633
Pavel I. Herold	1633–1639	1633–1639
Zachariáš Bandhauer	1639–1657	1639–1657
Vojtěch Pelletz	1657–1666	1657–1666
Michael Kastl	1666–1698	1666–1698
Ondřej Fabricius	1698–1706	1698–1706
Dominik Peterka	1706–1736	1706–1737
Kryštof Schmidl	1736–1761	1737–1761
Siard Pfeiffer	1761–1779	1761–1779
Pavel II. Novák	1779–1782	1779–1782